

การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
โรงเรียนวัดปากลัด (พลาคารบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES FOR ON LOCAL IDENTITY THROUGH
PUPPET PERFORMANCE : A CASE OF WATPAKLSD SCHOOL SAMUTHSONGKRAM
PROVINCE

ณัฐวรรณ ศิริวรรณ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2564

การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES FOR ON LOCAL IDENTITY THROUGH
PUPPET PERFORMANCE : A CASE OF WATPAKLSD SCHOOL SAMUTHSONGKRAM
PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Art Education)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2021

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

ของ

ณัฐวรรณ ศิริวรรณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรวิ้น แพทยานนท์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ วรรณวิไชย)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม
ผู้วิจัย	ณัฐวรรณ ศิริวรรณ
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2564
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรวิน แพทยานนท์

การแสดงหุ่นกระบอกนับเป็นศิลปะการแสดงและนวัตกรรมการ แขนงหนึ่งที่มีวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนาน ศิลปะการแสดงหุ่นกระบอกเป็นศิลปะที่มีอยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งยังมีการผสมศาสตร์และศิลป์หลายแขนงเข้าด้วยกันมาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ รูปแบบการแสดงพื้นบ้านเป็นการแฝงไว้ซึ่ง ความสนุกสนาน การใช้คารมคมคาย มีปฏิพจน์ไหวพริบ ฉับไว คติความเชื่อ อันเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นสื่ออย่างหนึ่งซึ่งช่วยในการสื่อสารให้เด็ก มีความรู้ ความเข้าใจเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม 2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (พลาการบำรุงวิทย์) จำนวน 18 คน การวิจัยในครั้งนี้กำหนดเวลาในการดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง 8 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากประการแรก คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน อาจจะมาจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Davies) การจัดรูปแบบการจัดการกิจกรรมโดยใช้หุ่นกระบอกเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ อัตลักษณ์ท้องถิ่น (การทำตาลมะพร้าว) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การพัฒนา กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่นักเรียนได้ลงมือทำ กิจกรรมส่งผลให้นักเรียนเกิด ความสนุกสนานในการเรียนรู้ และมีแรงจูงใจต่อการเรียน 3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การพัฒนา กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : หุ่นกระบอก, อัตลักษณ์ท้องถิ่น, นวัตกรรมหุ่นกระบอก

Title	DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITIES FOR ON LOCAL IDENTITY THROUGH PUPPET PERFORMANCE : A CASE OF WATPAKLSD SCHOOL SAMUTHSONGKRAM PROVINCE
Author	NATTHAWAN SIRIWAN
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2021
Thesis Advisor	Porawan Pattayanon

Puppet performance has a long history as an innovative form of the performing arts. Puppetry is a form of art practiced in Samut Songkhram province. Learning can also be stimulated by integrating science with a variety of arts. It is the latent fun of folk performance and uses eloquence, intelligence, quick answers, and traditional beliefs. It is a medium that aids children in communicating with knowledge, insight, and the awareness of local identity. The objectives of this research were as follows: (1) to develop puppet show activities for youth according to the local identity of Wat Paklat School (Plakarn Bamrungwit) and Samut Songkhram Province; (2) to study the effects of using puppet show activities for youth on local knowledge and understanding. The sample of this research consisted of 18 students studying in Grade Five at Wat Paklat School (Plakarn Bamrungwit). The study period is the first semester of the 2020 academic year. The duration was two hours per week for eight weeks, and a total of 16 hours. The results indicated the following: (1) the posttest scores of the students learning with puppet show activities for the youth, based in their local identity, which was higher than the pretest score with a statistical significance level of .05. This was because the teaching and learning management model relied on the teaching and learning model of practical skills proposed by Davies. After organizing activities using puppetry as a learning medium of local identity (Coconut sugar making), their posttest scores were higher than their pretest scores with a statistical significance level of .05; (2) students learning the puppet show activities for youth, based on their local identity, had the highest level of their satisfaction because the students who performed activities took more pleasure in and had fun while learning and were more motivated to learn; and (3) students learning the puppet show activities for youth, based on their local identity and had a high level of local pride.

Keyword : Puppetry, Puppetry innovation, Local identity

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์ และเอาใจใส่ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี จากอาจารย์ ผศ.ดร. ปรวินแพทยานนท์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง รวมทั้งให้คำแนะนำองค์ความรู้ แนวทางในการศึกษาค้นคว้ามาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ รจนา พวงประยงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรศิริ วัฒนอมกุล ดร.สลิรัตน์ พลอยประดับ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดปากดัด (ผลาคารบำรุงวิทย) จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการทำวิจัย

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่ได้กล่าวถึง และผู้ที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ได้มีส่วนช่วยเหลือ ในการสนับสนุนและคอยให้กำลังใจ ด้วยดีตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านด้วยความจริงใจ และขอขอบคุณประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นกตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความสนับสนุน และคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ขอโน้มคารวะแต่ผู้เขียนตำราวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้า และใช้อ้างอิงทุกท่าน

ณัฐวรรณ ศิริวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	6
2. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	9
3. แนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ (Identity).....	12
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย	14
5. จิตวิทยาพัฒนาการมนุษย์.....	18
6. แผนการจัดการเรียนรู้.....	19
6.1 ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี	20

6.2	ขั้นตอนการจัดการทำแผนการจัดการเรียนรู้	21
6.3	ขั้นตอนในการทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	21
7.	ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Learning Theory)	22
8.	ประวัติความเป็นมาจังหวัดสมุทรสงคราม	24
8.1	การประกอบอาชีพ	26
8.2	ของดีประจำจังหวัดสมุทรสงคราม	27
8.3	การทำน้ำตาลมะพร้าว.....	31
8.4	ศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดสมุทรสงคราม	34
8.5	ศิลปหัตถกรรมและงานช่างท้องถิ่น.....	36
9.	หุ่นกระบอก	41
9.1	ความหมายของหุ่น.....	41
9.2	ความสำคัญของหุ่น.....	42
9.3	ประเภทของตัวหุ่นกระบอก	43
9.4	ลักษณะตัวหุ่นกระบอก (คณะชูเชิดชำนาญศิลป์)	44
9.5	ทำพื้นฐานเพื่อการแสดงหุ่น	46
10.	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
10.1	งานวิจัยในประเทศ.....	47
10.2	วิจัยในต่างประเทศ.....	49
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
1.	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	51
2.	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
3.	การดำเนินการวิจัย.....	56
4.	ดำเนินการใช้รูปแบบ	57

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ตอนที่ 1 การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรม	61
1.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
1.2 วิธีดำเนินการวิจัย	62
1.2.1 การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรม	62
1.3 กระบวนการจัดรูปแบบการเรียนรู้	66
1.4 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”	68
ตอนที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรม	72
2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ ท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียน	72
2.2 ผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรม	73
2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่น กระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น	79
2.3.1 สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรม การแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น (รายชื่อ).....	81
2.4 ผลการศึกษาแบบบันทึกที่ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อการจัดการจัดกิจกรรมการ แสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น	83
2.5 ผลการศึกษาความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น	84
บทที่ 5 สรุปผลและอภิปรายผล	87
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผล	91

ข้อเสนอแนะ	96
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป.....	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	102
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	104
ภาคผนวก ค การตรวจคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	142
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	8
ตาราง 2 แสดงกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	11
ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบการพัฒนาด้านทักษะพิสัย	17
ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบแนวคิดการพัฒนาด้านทักษะพิสัย	18
ตาราง 5 แสดงข้อมูลจังหวัดสมุทรสงคราม โดยสรุป	40
ตาราง 5 แสดงข้อมูลจังหวัดสมุทรสงคราม โดยสรุป	41
ตาราง 6 แสดงโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”	52
ตาราง 7 แสดงตัวอย่าง แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”	54
ตาราง 8 แสดง (One-Group Pretest Posttest Design)	57
ตาราง 9 แสดงการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น	65
ตาราง 10 แสดงกิจกรรมการเรียนรู้หุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	68
ตาราง 11 ตารางแสดงกิจกรรมการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”	69
ตาราง 12 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	72
ตาราง 13 แสดงผลค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน.....	81
ตาราง 14 แสดงผลความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น.....	84
ตาราง 15 แสดงการสรุปผลความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น (รายชื่อ)	85
ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้	143

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด	5
ภาพประกอบ 2 ผังความคิดการหาอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ใช้ในงานวิจัย	14
ภาพประกอบ 3 แสดงรูปกระบวนการสอนของเดวีส์	15
ภาพประกอบ 4 แสดงรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ของซิมป์สัน	16
ภาพประกอบ 5 การจัดรูปแบบกิจกรรมผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ และแนวคิดการ สืบค้นชุมชน.....	63
ภาพประกอบ 6 การสืบค้นชุมชน.....	64
ภาพประกอบ 7 แนวคิดที่สอดคล้องการสืบค้นชุมชน	64
ภาพประกอบ 8 แสดงผลคะแนนการทดสอบใช้แผนการสอน	73
ภาพประกอบ 9 แผนภูมิแสดงผลความพึงพอใจในแต่ละด้าน	80
ภาพประกอบ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการอ่านบันทึกที่ให้นักเรียนแสดง ความรู้สึกหลังจากการเรียนการสอน.....	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชาติแสดงให้เห็นถึงความเป็นอารยประเทศ ดังนั้น ประเทศที่ความเจริญรุ่งเรืองจะต้องมีศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติของตนเอง ชาติไทยเป็นชาติที่เก่าแก่และมีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างช้านานหลายยุคหลายสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์ดนตรีซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไทยอย่างแท้จริง และปรากฏสู่สายตาคนไทยและชาวต่างชาติ ประเทศไทยมีความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมที่สั่งสมสืบทอดกันมาอย่างช้านาน ด้วยความเจริญนั้นทำให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทยพัฒนาในระดับต่อไปเห็นความสำคัญของการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์พร้อมคนละทางของการมีสถาบันสังคมและครอบครัวที่เข้มแข็งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยในเรื่องวัฒนธรรมพบว่าสิ่งที่จะต้องเร่งรัดในการดำเนินการ คือการปลูกฝังเยาวชนมีความรัก หวนแหนภาคภูมิใจในอัตลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2560; สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2557) โดยมีนาฏศิลป์ไทยเป็นหนึ่งในศิลปะวัฒนธรรมของชาติที่มีความงดงาม

นาฏศิลป์ไทยศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ ของชาติที่สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติวิถีชีวิตอันเกี่ยวเนื่อง กับศิลปวัฒนธรรม ทั้งยังสามารถบ่งบอกถึงความรุ่งเรืองทางประวัติศาสตร์ อย่างเช่น โขน หนังใหญ่ หุ่นกระบอก และละคร อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการบอกเล่าวิถีชีวิตของคนไทยที่หลากหลายเปลี่ยนไปตาม ลักษณะภูมิประเทศและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตการทำมาหากิน สิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนรูปแบบสังคมไทยผ่านงานศิลปะการแสดง การแสดงหุ่นของไทยนับเป็นศิลปะการแสดงแขนงหนึ่งที่มีวิวัฒนาการมาเป็นเวลายาวนาน ศิลปะการแสดงที่ปรากฏหลักฐานว่ามีการแสดงมาก่อนยุคพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยาและได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในรูปแบบและลักษณะการแสดง เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน หุ่นไทยมีการจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ หุ่นหลวง หุ่นกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ (หุ่นเล็ก) หุ่นละครเล็ก หุ่นกระบอก (กรมศิลปากร, 2526)

สมุทรสงคราม มีศิลปะการแสดงพื้นบ้านเป็นศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของศิลปะวิทยาการ และระบบนิเวศที่สมบูรณ์เมืองสมุทรสงคราม เมืองสามน้ำ คือ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ทำให้มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ทางตอนกลางของจังหวัดซึ่งได้รับอิทธิพลจากน้ำกร่อย มีการทำสวนมะพร้าวผล การทำน้ำตาลมะพร้าว เป็นอาชีพ

ดั้งเดิมที่แสดงถึงภูมิปัญญาและเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นของแม่กลอง แต่ในปัจจุบันพื้นที่การเกษตรลดลงจากภัยธรรมชาติ เศรษฐกิจ การทำตาลมะพร้าวลดลง ทำตาลไม่ใช่น้ำตาลแท้ จากงานวิจัยพบว่าพบปัญหาหนึ่งเกิดจาก ค่านิยมในการส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษาสูงขึ้น เพื่อจะได้ไม่ต้องทำสวนซึ่งเป็นอาชีพที่เหนื่อยยาก ภูมิปัญญานี้จึงขาดการสื่อสารให้กับเยาวชน ทั้งยังมีปัญหาการปลอมปนน้ำตาลมะพร้าวเนื่องจากการผลิตน้อย เมื่อชุมชนเมืองได้รู้สึกเข้ามามากขึ้น วิถีชีวิตของคนในชุมชนก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนไปด้วย จึงทำให้คนหนุ่มสาวสมัยใหม่ เลือกว่าจะไปประกอบอาชีพอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาชีพทางการเกษตร จึงทำให้ภูมิปัญญาบางอย่างในจังหวัดสมุทรสงครามค่อยๆ เลือนหายไป อย่างเช่น การทำน้ำตาลมะพร้าวของคนในชุมชน ผู้ที่ขึ้นปาดน้ำตาลและเคี้ยวตาลขณะนี้ก็เป็นผู้สูงอายุแทบทั้งสิ้น เพราะเด็กรุ่นใหม่ๆ ไม่ได้สนใจในการเรียนรู้ท้องถิ่นและอาชีพนี้มากนัก (พระมาโนชญ์ โรจนศิริ, 2557) การทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นภูมิปัญญาที่มีวิธีการทำที่ละเอียดแฝงไปด้วยภูมิปัญญาและวิถีชีวิต เนื่องด้วยเมืองแม่กลองเป็นเมืองที่มีน้ำกร่อย เหมาะสำหรับการปลูกมะพร้าว ชาวบ้านจึงประกอบอาชีพทำน้ำตาลมะพร้าวหากไม่ทำตาลในอนาคตเขาก็เป็นเพียงชากวัดฉนวนธรรมดาให้คนรุ่นหลังชม อาจส่งผลให้ภูมิปัญญาเหล่านี้หายไป เยาวชน วีระศิลป์ ช่างขนุน (2555) กล่าวถึง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้ว่า “วิถีที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติไว้ดีที่สุดคือเอาใส่ไว้ที่ตัวคน ฉะนั้นต้องให้ได้ศึกษาเล่าเรียนมันจะลงลึกไปในกระแสเลือดจิตวิญญาณ” (พิทไอนาย โปรดักชั่น, 2555)

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และปลูกฝังเยาวชนในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมการปลูกจิตสำนึกและกระตุ้นให้เยาวชนและคนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักรู้มีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเผยแพร่และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งที่เป็นวิถีชีวิตค่านิยมและความเป็นไทยและปัจจุบันวัฒนธรรมท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์) เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่การทำน้ำตาลมะพร้าวจังหวัดสมุทรสงคราม ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านทักษะปฏิบัติ โดยการสนทนากับผู้บริหารคณะครู ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ยังมีการทำตาลอยู่จริง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันอาชีพนี้ก็มีคนทำน้อยลง และอาจจะเป็นสิ่งใกล้ตัวที่อาจถูกมองข้าม โรงเรียนส่งเสริมเรื่องการเรียนรู้ท้องถิ่น ยังขาดสื่อและกิจกรรมมาส่งเสริมและเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจ และเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เมื่อความเข้าใจในท้องถิ่นของเยาวชนน้อยลง ผู้วิจัยแนวคิดว่าศิลปะการแสดงหุ่นกระบอกอันเป็นศิลปะพื้นบ้านทั้งยังเป็นศิลปะที่อยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งยังมีการผสมศาสตร์และศิลป์หลายแขนงเข้าด้วยกันมาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งหุ่นสามารถสะท้อนรูปแบบสังคมไทยผ่านงานศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ซึ่ง

รูปแบบการแสดงพื้นบ้านเป็นการแฝงไว้ซึ่ง ความสนุกสนาน การใช้คารมคมคาย มีปฏิพาทไหวพริบ ฉับไว คติความเชื่อ อันเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี มีการใช้เครื่องดนตรี การร้อง การใช้ภาษา ซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามสภาพท้องถิ่น ดังนั้นหุ่นกระบอกน่าจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการพัฒนาเด็ก และเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ช่วยในการสื่อสารให้เด็ก มีความรู้ ความเข้าใจเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น ทั้งยังเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้ผู้เรียนได้ทำ ความเข้าใจในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม หุ่นให้ประโยชน์ในการเรียนรู้ นิยมใช้หุ่นเพื่อการเรียนรู้ และปลูกฝังแนวความคิดต่างๆให้กับเด็ก (อรชมา ยุทธวงศ์, 2537)โดยให้หุ่นกระบอกเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ สื่อสาร อัตลักษณ์ท้องถิ่นที่นักเรียนไม่เข้าใจ และสร้างหุ่นที่โครงสร้างของหุ่นมาจากอัตลักษณ์การทำตาลมะพร้าวจังหวัดสมุทรสงคราม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การใช้ประชากรที่นำมาในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 18 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนา กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
2. เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบวัดความภาคภูมิใจต่อการเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรม แบบวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ ในท้องถิ่น

ระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดเวลาในการดำเนินการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง 8 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง

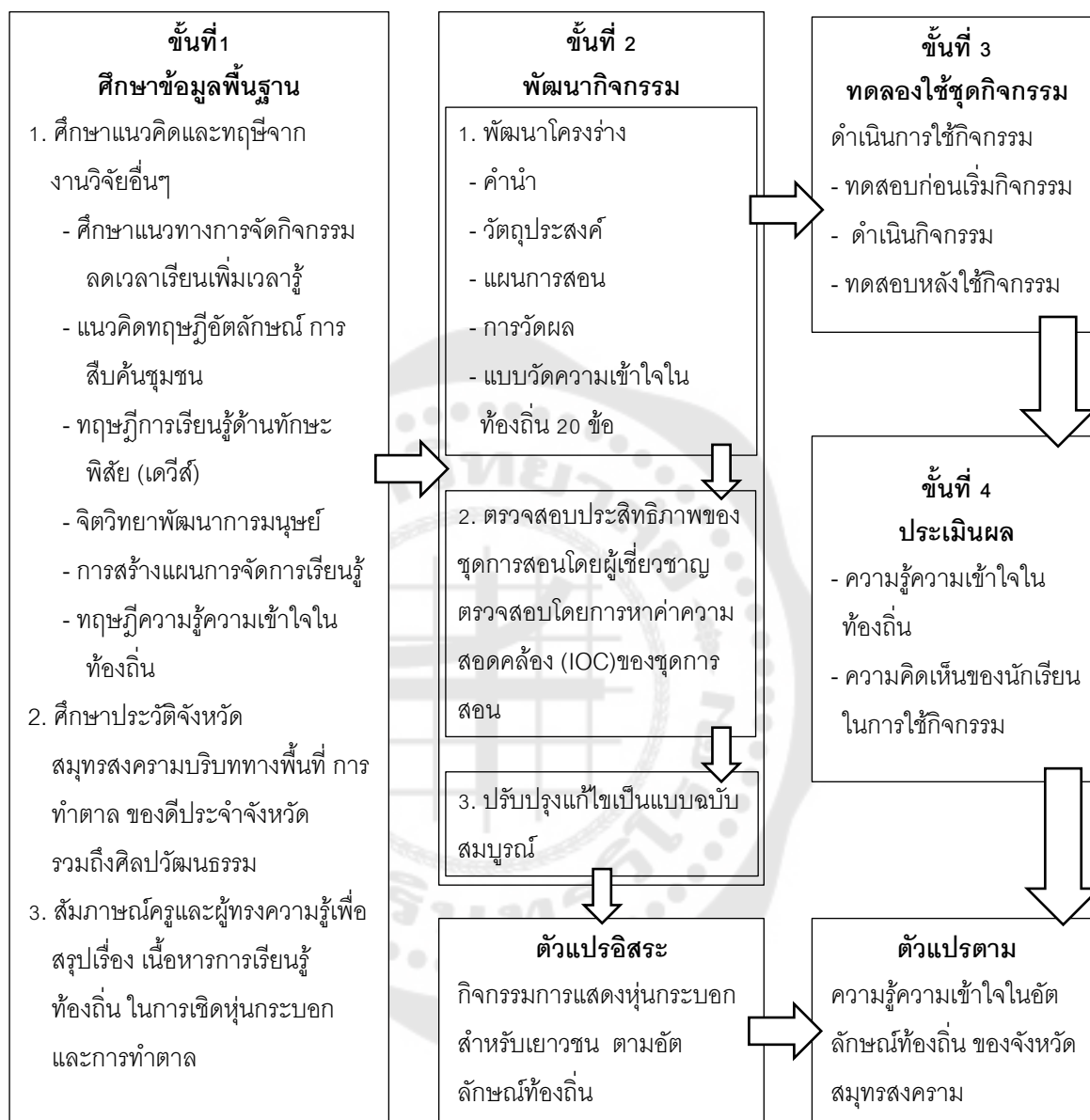
นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น หมายถึง หุ่นกระบอกที่ทำการสร้างจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เยาวชน หมายถึง นักเรียนในระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบารุงวิทย์)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
2. ได้ทราบผลการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตาม
อัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย) จังหวัดสมุทรสงคราม ในงานวิจัยเรื่องนี้
ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้จัดเรียงหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
3. แนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ (Identity)
4. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย
5. จิตวิทยาพัฒนาการมนุษย์
6. แผนการจัดการเรียนรู้
7. ประวัติจังหวัดสมุทรสงคราม
8. หุ่นกระบอก
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
วางแผนเป็นหลักเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์พร้อม
ทั้งความรู้คุณธรรม สุขภาพดี และเป็นพลเมืองที่ดี ของประเทศไทย มีความยืดหยุ่นในระบบการ
ปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งยังต้องมีความรู้พื้นฐาน เจต
คติที่ดี ที่จำเป็นต่อการศึกษาในอนาคต ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ การศึกษาตลอดชีวิต โดย
หลักสูตรมุ่งเน้นให้เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีแนวคิดที่มีความเชื่อว่า ทุกคนนั้น สามารถเรียนรู้และ
พัฒนาได้อย่างเต็มตามศักยภาพรอบด้าน

หลักการ

โดยหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวน
ความรู้หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหลักการสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- หลักสูตรที่มีความสอดคล้องอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายและ
มาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อสิ่งที่สำคัญในอนาคตนั้นก็คือเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาให้เยาวชนได้มี
ความรู้ เจตคติ ทักษะ และมีคุณธรรมพื้นฐาน ที่จะเป็แนวทางบนความเป็นคนไทยและก้าวไปสู่
ความเป็นสากล

- การศึกษาเพื่อปวงชนกล่าวคือประชาชนทุกคนมีโอกาสที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างมีคุณภาพและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคน
- การศึกษาที่สนองให้สังคมมีส่วนร่วมต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การกระจายอำนาจ และการจัดการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมและเรียนให้ผู้เรียนเป็นสังคัมและเป็นหลักสูตรที่มีการจัดที่ครอบคลุมในกลุ่มเป้าหมายที่สามารถให้ผู้เรียนได้เทียบโอนการเรียนและประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งส่งเสริมให้คนเป็นคนดี มีทักษะในการแก้ปัญหาควบคู่กับการเรียนรู้ที่มีความสุข และมีปัญญาที่ดีถึงพร้อมที่จะเตรียมตัวในเรื่อง การศึกษาต่อรวมถึงการดำรงชีพจึงจำเป็นต้องกำหนด เพื่อให้เป็นจุดมุ่งหมายนำทางก่อให้เกิด ผลลัพธ์กับผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยให้ผู้เรียนต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์มองเห็นสิ่งที่ดีในตัวเองและในเรื่องการรักษาวินัย ทั้งยังต้องปฏิบัติตนเป็นคนดีอยู่ใน ศีลธรรมตามที่ศาสนาตนได้นับถือยึดหลักความพอเพียงและอาศัยอยู่บนความไม่ประมาทซึ่งเป็น แนวทางในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของบุคคลทั่วไปสิ่งที่สำคัญ คือการที่เยาวชนมีความรู้ ความสามารถในด้านทักษะการแก้ปัญหา การศึกษามีแนวคิดและรู้จักการใช้เทคโนโลยีและมี ทักษะในการดำรงชีวิตรวมถึงการดูแลรักษาร่างกายให้สุขภาพดีและสุขนิสัยที่ดี เพื่อส่งเสริม ให้สุขภาพของตนแข็งแรงยึดมั่นและรักในสถาบันแห่งชาติ มีจิตสำนึกในการเป็นประชาชนคนไทย และเป็นพลเมืองโลกมีจิตสำนึกในการรักษามรดกทางภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์รักษา วัฒนธรรมรักษาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยมีจิตใจนี้ถึงแต่ส่วนรวมทำตนให้เป็นประโยชน์ และสร้างคุณธรรมความดีอยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างสงบสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นใน เรื่องการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เห็นในภาพดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. ความสามารถในการสื่อสาร	1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ความสามารถในการคิด	2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	3. มีวินัย
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4. ใฝ่เรียนรู้
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	5. อยู่อย่างพอเพียง
	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
	7. รักความเป็นไทย
	8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้โรงเรียนสถานศึกษาอื่นสามารถกำหนดตัวชี้วัดเพิ่มเติมในด้านต่างๆให้ตรงและมีความเกี่ยวข้องตามจุดเน้นในแต่ละของโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักสูตรแกนกลางเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถสื่อสารมีแนวคิดและสามารถแก้ปัญหาในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่ออื่น รวมถึงมีทักษะในการใช้ชีวิตและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์รักษาวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาของบรรพบุรุษมีจิตสาธารณะมุ่งทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมสร้างคุณงามความดีให้แก่สังคมและประเทศชาติรวมถึงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากการวิจัย พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจุดดี ที่หลากหลายเช่นช่วยในการส่งเสริมและการกระจายอำนาจในเรื่องของการศึกษาส่งผลให้สถานศึกษาและท้องถิ่นมีส่วนร่วมและสร้างบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้มีความสัมพันธ์และกับความต้องการของคนในชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง พัฒนาผู้เรียนในแบบองค์รวมอย่างถูกต้องอย่างไรก็ตามต้องมีแนวคิดและหลักการที่เกื้อหนุนกันคนกระบวนกรเรียนรู้ยังสาวสามารถให้เห็นถึงปัญหาความไม่แน่ชัดและสะท้อนให้เห็นสิ่งประดิษฐ์ของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของรูปแบบเอกสารตำรารวมถึงกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนเงินและผลที่เกิดจากการใช้แม่แบบนี้ได้แก่ความสับสนของผู้ใช้ในระดับสถานศึกษาที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้กำหนดสาระและผลค่าขวางที่มากจึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้หลักสูตรเน้นส่งผลต่อการจัดทำเอกสารหลักสูตรการศึกษาเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน รวมถึงปัญหาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลการวัดและประเมินผลที่ไม่สะท้อนมาตรฐาน

ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจนอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 พ. ศ. 2560 ถึง 2564 และแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของจุดเน้นในการพัฒนาและสร้างคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรู้เท่าทันโลกรวมถึงให้มีร่างกายสติปัญญาด้านอารมณ์รวมถึงศีลธรรมสามารถตามความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงจึงมุ่งเตรียมให้เยาวชนมีพื้นฐานทางด้านจิตใจที่ดีงามในเรื่องแนวคิดการพัฒนาคนนั้นควรคู่อยู่กับคุณธรรมมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมพร้อมทั้งมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ส่งผลให้ความรู้ความสามารถและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตจึงจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศไทยเพื่อมุ่งสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งทางปฏิบัติดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมี คุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านสื่อนวัตกรรม สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่น และสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและโลกได้อย่างสงบสุข

2. นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ปรับการบริหารจัดการหลักสูตรและแนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม เคารพประสพการณ์ตรงเรียนรู้ด้วยตนเองและได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เน้นเป้าหมายการพัฒนา 4 ด้านให้ทำงานสอดคล้องประสานกัน 1.การพัฒนากระบวนการคิด (สมอง) 2.คือการพัฒนาในเรื่องของจิตใจ 3.เป็นการพัฒนาทักษะการลงมือปฏิบัติ 4.การพัฒนาในเรื่องของสุขภาพ สอดประสานกับตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้ที่ทำการศึกษา 5 ประการ เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใกล้ตามทันโลกโลกาภิวัตน์ และพัฒนาทักษะ

การคิดวิเคราะห์ตามแนวการประเมินผลผู้เรียนนานาชาติ (PISA) การจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรลดบทบาทจากผู้ให้ความรู้ เป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning)

จากการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนในการขับเคลื่อนและปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมาก ขึ้นเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ทักษะการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัย กล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความรู้และทักษะในการรับมือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จทักษะในปัจจุบันและอนาคต จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (เพชร เหมือนพันธุ์, 2559)

การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

ในเรื่องของการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการลดหน้าที่บทบาทของครูผู้สอนลง ให้เป็นเพียงการชี้นำแนวทางให้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เป็นการสอนที่ผู้สอนต้องออกแบบกิจกรรมให้มีความเกี่ยวข้องระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ซึ่งกิจกรรมลดเวลาเรียนเป็นเพียงการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดให้ตรงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การให้ครูลดบทบาทลงเกี่ยวข้องกับการบรรยายเนื้อหาหรือเป็นการบอณาให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพียงฝ่ายเดียวแต่เป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นหลัก โดยเน้น 4 หลัก

กรอบความเชื่อมโยงระหว่างการดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียนและกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียน และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ผู้ครูผู้ทำการสอนสามารถเชื่อมโยงการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระยะเวลาลดเวลาเรียน จากตัวชี้วัดในแต่ละรายวิชาที่มุ่งก่อให้เกิดให้ผู้เรียนได้เกิดทั้งความรู้/ความคิดรวบยอด (K : Knowledge) ทักษะ/การปฏิบัติ (P : Performance) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สู่การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ (Active Learning) ตามความสามารถความสนใจ จาก การได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ทางทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งเป็นการลงมือปฏิบัติการทำงานสามารถพัฒนาเป็นไปถึงการอาชีพหรือเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เป็นการพัฒนาต่อยอดจากตัวชี้วัดที่เน้นการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกิจกรรมลดเวลาเรียน ให้การจัดการจัดกิจกรรมในช่วงเพิ่มเวลารู้ มีความหมายกับชีวิตจริงยิ่งขึ้นทั้งนี้ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ควรมีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน ซึ่ง

เชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้และกิจกรรมให้เลือกเรียนที่ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดความสนใจ ซึ่งทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกเรียน มุ่งเน้นประเมินด้านทักษะกระบวนการปฏิบัติ (Performance) และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดซึ่งตรงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

จากการศึกษางานวิจัย การบริหารจัดการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเนื้อหา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสถานศึกษาปรับโครงสร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงความพร้อมของครู เพราะการจัดกิจกรรมต้องจัดกิจกรรมตามทำความถนัดของครูผู้สอน โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนความถนัดความสนใจของผู้เรียนเท่าที่ควร (บริมาศ วงศ์เจริญ และคณะ, 2561) ซึ่งเมื่อศึกษาในด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เพียงพบปัญหาในด้านอื่น ซึ่งเมื่อศึกษางานวิจัยการประเมินโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนนำร่องเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้คือประเด็นเรื่องเวลาและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด (เอกชัย ศรีวิไล, 2560) ทางด้านผลลัพธ์ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้นและพฤติกรรมของนักเรียน มีความเปลี่ยนแปลงในด้านกรกล้าแสดงออก และกล้าพูดมากขึ้นรวมถึงคุณครูมีความเข้าใจในการทำกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ซึ่งปัญหาด้านเวลา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลพระนครศรีอยุธยา ต้องประกอบด้วยการบริหารจัดการเวลาเรียนโดยการปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาในแต่ละวันให้มีเวลาเรียน 5 ชั่วโมงเน้น 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนกลุ่มสาระ ศิลปะ พลศึกษา การงานอาชีพ ให้นุรณาการกับรายวิชากิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในคาบสุดท้ายของแต่ละวันในเวลา 14.30 ถึง 15.30

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยสามารถเชื่อมโยงการจัดการจัดการการเรียนรู้ในช่วงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยมีโครงสร้างดังนี้

ตาราง 2 แสดงกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

กิจกรรม	ชั่วโมง	Head	Heart	Health	hand
1					
2					

3. แนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ (Identity)

ในเรื่องของแนวความคิดเรื่อง “อัตลักษณ์” หากสืบค้นในพจนานุกรมยังไม่ปรากฏแน่ชัด แต่มีหนังสือหลายเล่มได้ให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์” ไว้ว่า เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชนหรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม ท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆ พูดง่ายๆ คือ ลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ “อัตลักษณ์” มาจากภาษาบาลีว่า อตุต + ลักษณะ โดยที่ “อัตตะ” มีความหมายว่า ตัวตน , ของตน ส่วน “ลักษณะ” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว ตำราหลายเล่มให้ความหมายคำว่า “อัตลักษณ์” ไว้ว่าคุณลักษณะเฉพาะตัวซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล สังคม ชุมชนหรือประเทศนั้น เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือทั่วโลกกับสังคมอื่นๆ โดยส่วนใหญ่ทั่วไปรวมถึงชาวไทยยังนิยมใช้คำว่า “เอกลักษณ์” ใน ความหมายว่าลักษณะเฉพาะตัวซึ่งไม่เหมือนใครอย่างส่วนมาก ส่วนคำว่า “อัตลักษณ์” นั้นมักจะใช้ในวงแคบๆ เช่น กลุ่มคนวิชาการเท่านั้นและบางครั้งก็ใช้แบบมีความหมายโดยนัย (แฝง) เช่น “เอกลักษณ์” เป็นสิ่งตายตัวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ส่วน “อัตลักษณ์” สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (เปรมฤดี ปุโรทกานนท์, สุวรรณ ชิติสูกานต์, และ ภิเชก จันทรเยี่ยม, 2556)

ทฤษฎีอัตลักษณ์ ได้ถูกคิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1950 – 1960 โดย เจ.เจ ซี สมาร์ท ยู.ทีเพลส และเฮอริเบิร์ต พิลก ซึ่งนักปรัชญา ทั้ง 3 ท่าน ได้อาศัยกรอบแนวคิดในช่วงศตวรรษที่ 17 ซึ่งเน้นการวิจัยสมัยใหม่ที่มองระบบการทำงานของสมอง (Brain Function) โดยแบ่งออกเป็นสองส่วนอีกทั้งเป็นการมองว่า สมองแต่ละส่วนจะทำหน้าที่แตกต่างกันออกไป เช่น เมื่อสมองส่วนที่ทำให้เกิดความรู้สึกเจ็บปวด เกิดจากสมองส่วนกลาง และจะเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ จากแนวคิดดังกล่าว จึงเกิดประโยคที่ว่าสมองคือจิตใจ (Smart, 1959)

Stryker & Burke ได้ให้คำนิยามว่า เป็นหน่วยเล็กๆหน่วยหนึ่งในแวดวงการศึกษาทางสังคมวิทยา ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเรื่องของระบบความคิดที่มีต่อตัวตนหรือเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิง บทบาทหน้าที่และพฤติกรรมจากบุคคลนั้น อัตลักษณ์ยังสามารถเชื่อมโยงกับคำว่า “ความแตกต่าง” การที่คนให้นิยามตนเองว่า “ฉันคือใคร” มักจะวางอยู่บนรากฐานของความเข้าใจถึงความแตกต่าง (นุชนาฏ เชียงชัย, 2558)

อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ทำให้เรารู้ถึงตัวตนว่า เราคือใคร จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าใครเป็นพวกเดียวกับเรา หรือใครแตกต่าง โดยมากมักจะถูกกำหนดโดยความแตกต่าง ซึ่งมองเห็นได้จากลักษณะและแบ่งแยกออกจากกันได้ เช่น ประเทศไทยแบ่งพื้นที่ตามลักษณะของภูมิภาค ได้แก่

ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ สิ่งที่สามารถบ่งบอกให้เราทราบได้ว่าพื้นที่ใดเป็นภาคใด นั้น จะประกอบไปด้วยปัจจัยหลายๆอย่างที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ อาจสามารถเรียกได้ว่า “อัตลักษณ์ท้องถิ่น” การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นหรือด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในประเทศไทยซึ่งสามารถจับกลุ่มได้ 2 ประเภทได้แก่

1. อัตลักษณ์ที่จับต้องได้ อัตลักษณ์ในเชิงรูปกระทำ เช่น ศิลปะ สถาปัตยกรรม หัตถกรรม อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม และอาหาร

2. อัตลักษณ์ที่จับต้องไม่ได้ อัตลักษณ์ในเชิงนามธรรม เช่น ความเชื่อ ประเพณี วิถีชีวิต การแสดงดนตรี วรรณกรรม และภาษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า คำว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะ เฉพาะตัวหรือ ลักษณะที่แสดง ความเป็นปึกแผ่นกันของคนในสังคมซึ่งแตกต่างจากความเหมือนหรือ ลักษณะร่วมของคนในสังคมอื่น ๆ ส่วน คำว่าอัตลักษณ์ หมายถึง ความเป็นตัวตนที่แตกต่างจาก สิ่งอื่นใดสามารถบ่งบอกชี้ให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล กลุ่มสังคมชุมชน หรือ ประเทศ นั้นๆ ได้ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และ ศาสนา เป็นต้น และข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัด จากสองคำนี้คือ “เอกลักษณ์” เป็นสิ่งตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ส่วน “อัตลักษณ์” นั้นสามารถ เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น

การสืบค้นชุมชน

จากการศึกษางานวิจัยแผนการขับเคลื่อนการท่องเที่ยววิถีไทยและพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้มีการกล่าวถึงมรดกท้องถิ่นที่สามารถ นำมาประกอบในการใช้แนวคิดรวบรวมเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนไทยในท้องถิ่นในแต่ละ พื้นที่โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

ธรรมชาติ คือ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

ชีวิต คือ ประเพณี การละเล่น มรดกทางภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ ความเชื่อ

ศิลปะ คือ สถาปัตยกรรม วรรณกรรม ดนตรี หัตถกรรม นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์

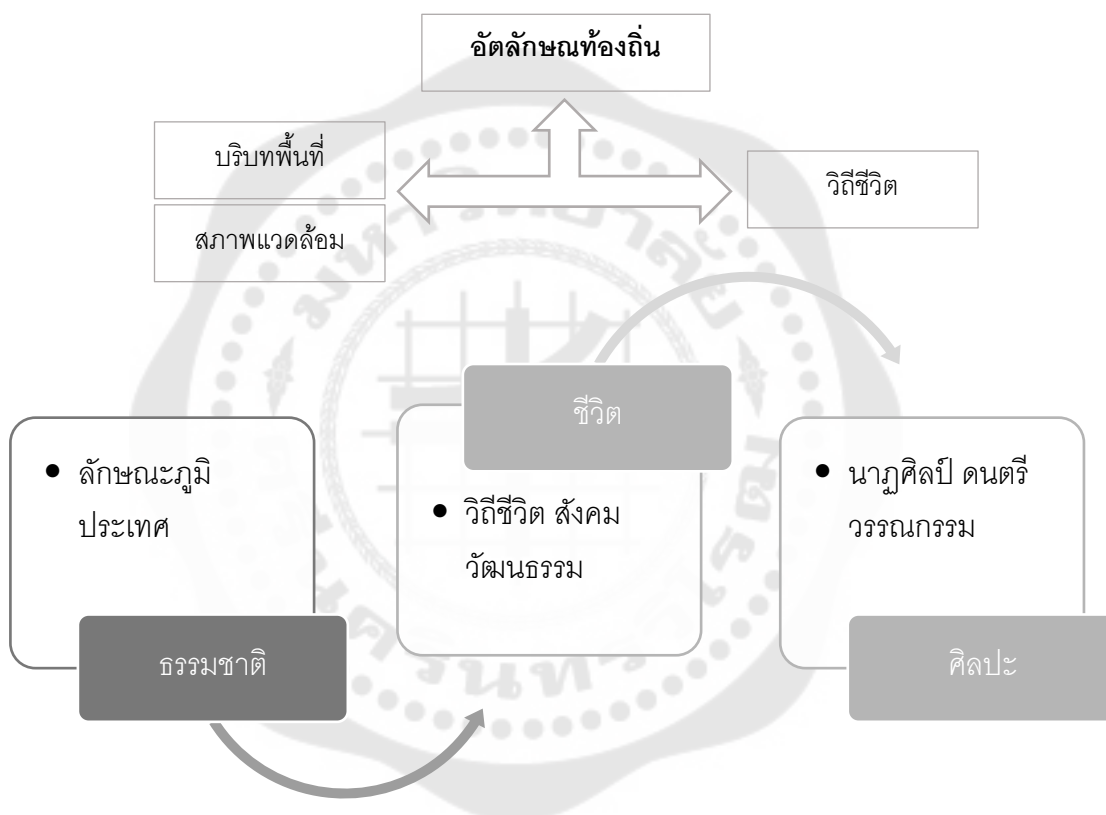
และมีแนวคิดที่สอดคล้องกันใน 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การสืบค้นการศึกษาเรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์ตามแบบวิถีไทยที่โดดเด่นของ พื้นที่โดยใช้กรอบแนวคิดได้ 3 กลุ่มหลัก ธรรมชาติ ชีวิต ศิลปะ

2. การร้อยเรียง การสืบค้นเรื่องราวต่างๆที่เป็นเอกลักษณ์ตามวิถีใช่ของแต่ละ พื้นที่แล้วร้อยเรียงออกมาเป็นกระบวนการอันยังมีความเชื่อมโยงกับเรื่องราวในท้องถิ่น

3. การออกแบบการออกแบบคือขั้นตอนสุดท้ายของการสอดประสานในกระบวนการสร้างสรรค์และการแสดงออกทางศิลปะ (จุฑามาศ วิชาลสิงห์, 2559)

จากการศึกษาในเรื่อง อัตลักษณ์ คือความเป็นตัวตนที่แตกต่างจากสิ่งอื่นใดสามารถบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคล สังคมชุมชน รวมถึงปัจจัยหลายๆอย่างที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ อาจสามารถเรียกได้ว่า “อัตลักษณ์ท้องถิ่น” มาผสมกับการสืบค้นชุมชนจึงได้รูปแบบการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ผังความคิดการหาอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ใช้ในงานวิจัย

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

รูปแบบการเรียนรู้และการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) เป็นรูปแบบกระบวนการที่มุ่งช่วยส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติการลงมือทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการวิธีที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านนี้ ที่สำคัญ ๆ

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์

เดวีส์ (Davise, 1971) ได้ออกแบบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น วัตถุประสงค์ รูปแบบนี้มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก

ลำดับขั้น	วิธีปฏิบัติ
ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ	ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะ หรือเป็นการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ซ้ำหรือเร็วเกินไป
ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย	เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อย ๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำออกเป็น ส่วนย่อย ๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้า ๆ
ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย	ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากคิดชัดเจน ผู้สอนควรให้คำชี้แนะ และช่วยแก้ไขผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อย ส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน
ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ	เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น
ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์	เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้

ภาพประกอบ 3 แสดงรูปกระบวนการสอนของเดวีส์

ที่มา: ศศิธร ชุตินันท์กุล และคณะ (2556)

ดังกล่าวคือ ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนตามรูปแบบ ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติทักษะได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

ซิมพ์สัน กล่าวคือ ในรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ของซิมพ์สัน เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในด้านร่างกาย เป็นความสามารถในการกระทำงานสอดคล้องกับกล้ามเนื้อของร่างกาย ซึ่งในรูปแบบของการทำงานมีความซับซ้อน ต้องอาศัยการทำงานของระบบหลายส่วน คือ ส่วนกล้ามเนื้อ ซึ่งจะทำงานร่วมกันได้ต้องอาศัยการทำงานระหว่างเส้นประสาทและสมอง ทั้งยังต้องมีความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กันตามความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งทักษะปฏิบัติเหล่านี้สามารถฝึกฝนขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ หากได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีจะเกิดความถูกต้องชัดเจน และเกิดความเชี่ยวชาญชำนาญเพื่อให้เกิดความคงทนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกระทำที่บุคคลภายนอกสามารถสังเกตได้ จากความรวดเร็วความถูกต้องความราบรื่นในการจัดทำตามวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนสามารถปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวทางร่างกายหรือการทำงานที่สอดคล้องกันกับกล้ามเนื้อได้อย่างดีขึ้น มีความถูกต้องแม่นยำและก่อให้เกิดความชำนาญ

รูปแบบกระบวนการเรียนรู้ของซิมพ์สัน	1. ขั้นการรับรู้ เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำงานนั้นอย่างตั้งใจ
	2. ขั้นเตรียมความพร้อมเป็นขั้นการปฏิบัติตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือพฤติกรรมนั้นทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและอารมณ์
	3. ขั้นการตอบสนองภายใต้ความควบคุมเป็นช่วงที่ให้โอกาสผู้เรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ซึ่งอาจใช้วิธีการให้เรียนแบบการกระทำ
	4. ขั้นการลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถจะทำได้เองเป็นขั้นที่ผู้เปลี่ยนจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ
	5. การกระทำอย่างชำนาญเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกกระทำนานๆจนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว
	6. การปรับปรุงและประยุกต์ใช้เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะและปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้น
	7. ขั้นการริเริ่มเมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย

ภาพประกอบ 4 แสดงรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ของซิมพ์สัน

ที่มา: นิลมณี พิทักษ์ (2560)

สรุปได้ว่า ผลลัพธ์ที่นักเรียนจะได้รับจากการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสามารถกระทำหรือแสดงสิ่งทีพวกเขาต้องการให้ผู้เรียนทำด้วยความคล่องแคล่วและความชำนาญ ยังช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และความอดทนก็ปรากฏแก่ผู้เรียนด้วย

รศ.ดร. เสรี วงษ์มณฑา ได้แบ่งการเรียนรู้ว่าประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ

ความรู้ (Knowledge) เป็นการเรียนรู้ที่มาจาก การรับความรู้จากผู้อื่น คนอื่นมาบอกหรือสอน เช่น นักเรียนกำลังเรียนรู้จากครู ประสบการณ์ตรง (Direct experience) เกิดจากการมองเห็นจากสิ่งที่เราสัมผัสได้โดยตรง การเชื่อมโยง (Association) มันเชื่อมโยงความคิดกับประสบการณ์ที่เคยเห็นมาก่อน หรือสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นกับคนอื่นหรือคนอื่นบอก (เสรี วงษ์มณฑา, 2542)

จากข้างต้น สรุปได้ว่า ขอบเขตของการพัฒนาทักษะเป็นแบบอย่างทีออกแบบมาเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในทางปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกของผู้เรียนในการพัฒนาทางกายภาพ มุ่งเน้นที่การปฏิบัติ ผู้วิจัยนำแนวคิดเรื่องทักษะของเดวิสมาใช้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะย่อยจำนวนมากและฝึกผู้เรียนให้เชี่ยวชาญในทักษะย่อยเหล่านี้ แล้วเชื่อมโยงเข้าด้วยกันเพื่อสร้างทักษะที่ใหญ่ขึ้น จะช่วยให้ผู้เรียนได้เกรดดีขึ้นและเร็วขึ้น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ทศนา เขมมณี, 2553)

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบการพัฒนาด้านทักษะพิสัย

ลำดับ	แนวคิดของนักการศึกษา		
	เควีส์	ซิมพ์สัน	รศ.ดร.เสรี
ขั้นที่ 1	ขั้นสาริตทักษะ	ขั้นการรับรู้	ขั้นความรู้
ขั้นที่ 2	ขั้นสาริตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย	ขั้นการเตรียมความพร้อม	ขั้นประสบการณ์ตรง
ขั้นที่ 3	ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย	ขั้นการตอบสนองภายใต้การควบคุม	ขั้นการเชื่อมโยง
ขั้นที่ 4	ขั้นให้เทคนิควิธีการ	ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไก	-
ขั้นที่ 5	ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย	ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ	-

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบแนวคิดการพัฒนาด้านทักษะพิสัย

ลำดับ	แนวคิดของนักการศึกษา		
	เดวีส์	ซิมพ์สัน	รศ.ดร.เสรี
ขั้นที่ 6	-	ขั้นการปรับปรุง ประยุกต์ใช้	-
ขั้นที่ 7	-	ขั้นการริเริ่ม	-

ผู้วิจัยสรุปแนวคิดในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนของเดวีส์ เพื่อนำไปใช้ในการฝึกทักษะปฏิบัติ

5. จิตวิทยาพัฒนาการมนุษย์

จิตวิทยาพัฒนาการวัยเด็กตอนปลาย (Late Childhood)

วัยเด็กตอนปลายมีอายุระหว่าง 6-12 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยที่คาบเกี่ยวกันกับช่วงก่อนวัยอันควร ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญที่เกิดขึ้นในวัยนี้คือ "การเตรียมพร้อม" ที่จะเติบโตเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ พร้อมทั้งจะเผชิญหน้าและรับหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในทุกๆ ด้าน ในวัยนี้ ต่อมาต่างๆ ของร่างกายจะทำงานเต็มที่ จะพบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกระดูกและสัดส่วนของร่างกาย เด็กในกลุ่มอายุนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่นอกบ้านในชุมชน จะสร้างมิตรภาพกับผู้อื่นและสร้างมิตรภาพกับกลุ่ม เริ่มเรียนรู้คุณค่าทางสังคมจากคนรอบข้าง สามารถพัฒนาความคิดเชิงวิเคราะห์เชิงบูรณาการร่วมกับคนรอบข้าง นอกจากนี้ เด็กในวัยนี้ยังพัฒนาความตระหนักในตนเองอีกด้วย เริ่มมองเห็นตัวตนที่แท้จริงของคุณ ยอมรับความแตกต่างของแต่ละบุคคลและสามารถเข้าใจถึงตัวตนของกลุ่มตัวเอง

พัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคมของเด็กในกลุ่มวัยนี้ชัดเจนมาก เด็กให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ เด็กในวัยนี้ต้องการเพื่อนมากมายทั้งที่ใกล้ชิดและกับผู้อื่นในวัยเดียวกันและต่างวัยเด็ก ๆ มองหาเพื่อนที่มีบุคลิกคล้ายคลึงกัน มีความคิดเหมือนกัน มีความน่าเชื่อถือ มีความเห็นอกเห็นใจ และผูกพันกับกลุ่มเพื่อนฝูงและสภาพแวดล้อมทางสังคม มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ มีพฤติกรรมคล้ายหมู่ ทางกาย ภาษา และการแต่งกาย สมาคมเด็กในกลุ่มอายุนี้มักเป็นสังคมเพื่อนเพศเดียวกัน ผู้ชายสนใจกลุ่มนี้มากกว่าผู้หญิง การส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ที่จะฝึกทักษะความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนฝูงและผู้คนในชีวิตประจำวันจะช่วยพัฒนาพัฒนาการทางสังคมที่เหมาะสมสำหรับเด็กคนนี้จากกลุ่มสังคมที่เน้นกลุ่มอายุนี้

พัฒนาการทางสติปัญญา

เด็กในกลุ่มวัยนี้สามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รู้จักใช้เหตุผลแก้ปัญหา รับผิดชอบและตัดสินใจด้วยตัวเอง รับฟังผู้อื่นและแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ อย่างกระตือรือร้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการแก้ปัญหา แสดงความคิดเห็นและมีบทบาทในกลุ่มช่วยเหลือพร้อมๆ กับสร้างสิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวสามารถนำไปสู่ความรู้สึกมั่นใจ และเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะเด็กในวัยนี้สนใจเรื่องธรรมชาติ เทียบไปในที่ต่างๆ ดูหนัง เลี้ยงสัตว์ เด็กผู้ชายมักสนใจการพิสูจน์และการทดลอง รวมทั้งคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และดาราศาสตร์ ผู้หญิงมีความสนใจในการทำอาหาร เย็บปักถักร้อยอ่านหนังสือที่รู้สึกอ่อนโยน (นงศนุช ไพรมุรณกิจ, 2541; พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2556)

สรุปได้ว่าเด็กวัยนี้มีความตื่นตัวชอบกิจกรรมที่ทำท่าย สนใจเรื่องงานเย็บปักถักร้อย มีอวัยวะกล้ามเนื้อที่สมบูรณ์ สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ ผู้วิจัยคาดว่าเด็กวัยนี้หน้าจะเหมาะสมงานวิจัยในชุดนี้

6. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน คือ การนำเอากลุ่มความรู้หรือกลุ่มประสบการณ์ที่ต้องการจะสื่อถึงผู้เรียนหรือจะใช้ในการสอน มาสร้างเป็นแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการวัดผลและประเมินผลรวมถึงการใช้สื่ออุปกรณ์ ซึ่งการประเมินผลนั้นจะประเมินในด้านเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ของการเรียนการสอนย่อยๆ เพื่อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน ในด้านการจัดวัสดุอุปกรณ์ให้ตรงกับการจัดประสบการณ์และการใช้ชีวิตจริงและในท้องถิ่น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าแผนการสอนคือการเตรียมการสอนที่เป็นการบันทึกล่วงหน้าหรือการบันทึกการสอนตามปกติ

ลำลี รักสุทธิ (2554) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงการ ที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการระดมสรรพวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพของตนเอง (ลำลี รักสุทธิ, 2554) ญัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดแผนจัดการเรียนรู้มี 2 ระดับได้แก่ ระดับหน่วยการเรียน (Unit Plan) และระดับบทเรียน (Lesson Plan) (ญัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, 2545)

บุรุษย์ ศิริมหาสาคร กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อแจกแจงรายละเอียดของหลักสูตร ทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนเป็นรายคาบหรือ รายชั่วโมง และยังได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Teaching Plan” หรือ “Lesson Plan” หมายถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้หรือการเตรียมการสอนล่วงหน้าก่อนที่จะทำการสอน แล้วจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ใครก็ตามที่จะทำการสอนในวิชานั้น ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (บุรุษย์ ศิริมหาสาคร, 2545)

6.1 ลักษณะแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

อาภรณ์ ใจเที่ยง กล่าวว่าลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้สอนจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชา เหมาะสมกับผู้เรียนและเวลาที่กำหนด
4. มีความกระจ่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่ทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
6. ทุกหัวข้อในแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน (อาภรณ์

ใจเที่ยง, 2540)

เชียร พานิช ยังได้กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีว่า ควรประกอบด้วยกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ให้โอกาสผู้เรียนค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง เน้นกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ด้วยตนเอง นำกระบวนการไปใช้จริง และส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น (เชียร พานิช, 2544)

บุรุษย์ ศิริมหาสาคร กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อย 3 ส่วน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Objective) การเรียนการสอนที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (Learning) และการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ (Evaluation) ในส่วนของสื่อการสอนจะต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่จะสอน เหมาะสมกับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน เนื้อหาและวิธีใช้ไม่ยุ่งยากซับซ้อน น่าสนใจ และทันสมัย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้ และสามารถนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวก (บุรุษย์ ศิริมหาสาคร, 2545)

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ต้องมีลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงขั้นตอนการสอนตามธรรมชาติวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด เนื้อหาต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้ต้องเรียงตามลำดับ (ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, 2545)

ปานรวี ยงยุทธวิชัย ยังกล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมีกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติมากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง (สำลี รักสุทธี, 2554)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องอาศัยรายละเอียดที่มีความชัดเจนในเรื่องการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง และพฤติกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยเน้นการใช้วัสดุที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นและส่งเสริมทางด้านทักษะกระบวนการ รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลที่มีความถูกต้องและชัดเจนเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่

6.2 ขั้นตอนการจัดการทำแผนการจัดการเรียนรู้

นิลมณี พิทักษ์ กล่าวถึง การวางแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ครูเตรียมผู้เรียนสำหรับการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และการบูรณาการหลักสูตรกับครูการจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสามารถออกแบบการจัดการการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาผู้เรียนถูกเลือกตามเกณฑ์การเรียนรู้และศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคลตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะเพื่อให้ได้ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จที่ครูต้องการ (นิลมณี พิทักษ์, 2560)

6.3 ขั้นตอนในการทำแผนการจัดการเรียนรู้

การทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้คือรายละเอียดของการจัดกิจกรรมต่างๆที่ครูผู้สอนบันทึกกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและเริ่มทำก่อนจะสอนจริง

1. สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ คือ คำอธิบายรายวิชาสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพและเพื่อนำไปใช้ในการเขียนรายละเอียดแต่ละหัวข้อของแผนการจัดการเรียนรู้

2. สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ คือ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ใช้ในการเรียนการสอนต้น จุดประสงค์โดยให้ครอบคลุมกับเนื้อหา ความรู้ กิจกรรมกระบวนการ ทักษะ ในการคิดและและ ค่านิยมที่ต้องส่งเสริม

3. ศึกษาสาระการเรียนรู้โดยเลือกบริบทให้เข้ากับท้องถิ่น ชุมชนและผู้เรียน

4. เลือกรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ และออกความคิดเห็น

5. การประเมินและวิธีการวัดผล ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่จะเรียน และ ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ใช้ในการสอน

6. ศึกษาแหล่งการเรียนรู้โดยคัดเลือกจากแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายใน และ ภายนอกห้องเรียนและเหมาะสมสะดวก ต่อการจัดการเรียนการสอนและความสามารถในการ แสวงหาความรู้ของนักเรียน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,2549)

ผู้วิจัยได้นำความรู้ข้างต้นมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและการวางแผนการ สอนโดยคำนึงถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่ม เวลา

7. ทฤษฎีกลุ่มความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Learning Theory)

Cognitive หมายถึง ขบวนการรับประสบการณ์ต่างๆ ไปประมวลคิดและใช้ ซึ่งเกี่ยวกับ ความฉลาดใช้ เป็นการเข้าใจเรื่องเหตุและผล

Bloom (อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภาคาล, 2550, น.15-16) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจว่าความรู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่องระลึกถึงวิธีการกระบวนการ หรือสภาพการณ์ต่างๆโดยเน้นความจำนอกจากนี้สมศักดิ์ ศรีสันติสุข จะให้ความหมายของ ความรู้ไว้ว่า เป็นการรับรู้ที่เกี่ยวกับความเป็นจริงเหตุการณ์และรายละเอียดในส่วนต่างๆที่เกิดจาก การสังเกตเห็นของแต่ละบุคคล ซึ่งในแต่ละบุคคลนั้นจะจดจำได้ ไม่ได้ หรือรวบรวมไว้และสามารถ ออกแสดงออกมาในรูปแบบเชิงพฤติกรรมที่เห็นได้ชัด

นักทฤษฎีในกลุ่มนี้จะใช้ขั้นตอนต่อไปนี้ในการทำให้เกิดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสังเกต พฤติกรรมจากการทดลองโดยควบคุมตัวแปรสอดแทรกที่จะเกิดขึ้นอย่างรัดกุม และการรายงาน การทดลองจะออกมาในรูปแบบกิจกรรมทางสมองมากกว่าที่จะออกมาในรูปแบบของจิตใจ นักทฤษฎีใน กลุ่มนี้เน้นหลักการเรียนรู้ไปทีส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย โดยเกิดจากประสบการณ์ (Experience) เดิม

ระดับความรู้ความเข้าใจ

ระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในแต่ละคนนั้น จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆและแนวทางในการเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะต้องเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็นระดับความรู้ความสามารถทางสติปัญญาซึ่งสามารถแบ่งได้ออกเป็น 6 ระดับ

1. ความรู้ เป็นสิ่งแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจำโดยการคิดได้มองเห็นได้ยินหนุ่ได้ฟังสิ่งเหล่านั้นประกอบขึ้นมาเป็นความรู้โดยพันการเรียนรู้ทางกฎข้อที่จริงโครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหามาตรฐาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องราวที่จดจำได้เราได้ และอาจมีความซับซ้อนหรือไม่ซับซ้อนก็ได้ขึ้นอยู่กับการทำงานของสมอง ดังนั้นการจำได้หรือไม่ได้นั้นเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาและเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมพฤติกรรมที่เกิดความเข้าใจการนำความรู้ไปใช้หรือผ่านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สามารถพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ทางสมองเพิ่มมากขึ้น

2. ความเข้าใจ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมขั้นต่อมาจากความรู้ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถในการทำงานสมองในระดับทักษะที่สูงขึ้น เพื่อที่จะสื่อความหมายโดยอาจทำได้ทั้งการพูดปากเปล่าการเขียนการใช้ภาษาและ การแสดงออกทางสัญลักษณ์มักเกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้เรียนรู้ได้ทราบข่าวจากการอ่านฟังคิดแล้วทำความเข้าใจอาจจะออกมาในรูปแบบของการใช้ทักษะหรือการแปลความสิ่งต่างๆเช่น การฟังการบรรยายแล้วสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองโดยทั้งการสรุปหัวข้อการออกความคิดเห็นแล้วก็การคาดคะเน

3. การนำความรู้ไปใช้ คือ ความสามารถของผู้เรียนที่สามารถนำเอาความรู้หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้นำไปใช้แสดงออกทางพฤติกรรมโดยอาศัยความสามารถและทักษะในเรื่องของความเข้าใจนำความรู้เหล่านั้นไปใช้จ่ายอีกนัยหนึ่งคือสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองซึ่งมีอยู่ 6 ขั้นตอนและเมื่อพิจารณาจะเห็นว่าความเข้าใจในทฤษฎีหรือวิธีการต่างๆจะนำถูกมันจะถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

4. การวิเคราะห์ เป็นความสามารถที่ใช้แยกแยะภาพรวมส่วนต่างๆให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อย่อย ๆ คือ 1. สามารถแยกองค์ประกอบของปัญหาออกมาเป็นส่วนส่วน 2. สามารถมองเห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างส่วนประกอบและ 3. สามารถมองเห็นในเรื่องการผสมผสานความรู้หรือปัญหาองค์ประกอบต่างๆหรือองค์ประกอบทักษะใหญ่ๆ

5. การสังเคราะห์ คือ การนำเอาส่วนต่างๆใหญ่ๆหลายอย่างเข้ามารวมกันจนเป็นโครงสร้างให้เห็นภาพที่แน่ชัดโดยทั่วไปแล้วจะเป็นการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแล้วนำมาสร้างเป็นรูปแบบของตนเองหรือสร้างเป็นกรอบแบบ

แผนเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์พฤติกรรมความคิดริเริ่มและความเข้าใจในการนำเอาประสบการณ์หรือสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ในการวิเคราะห์แล้วประกอบกันขึ้นมา

6. การประมวลผล เป็นการให้คุณชาติต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่างๆซึ่งสามารถวัดออกมาเป็นคะแนนโดยใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานมาเป็นส่วนประกอบในการประเมินผลมาตรฐาน อาจจะอยู่ในทุกขั้นตอนและสามารถนำมาจัดลำดับในเรื่องความรู้และเป็นการประมวลผลที่สามารถทำให้รู้ว่าผู้เรียนได้ความรู้ในระดับไหน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในความหมายของเรื่องความรู้ความเข้าใจนั้นมันเป็นกระบวนการที่เกิดจากการนำความรู้ไปสู่ความเข้าใจและนำไปใช้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์จนออกมาเป็นรูปแบบหรือขั้นตอนที่ชัดเจนสิ่งเหล่านั้นนั้นเป็นการรับรู้ผ่านโดยสมองแล้วนำเอามาเก็บเป็นความจำเพื่อที่จะสื่อเรื่องราวให้เกิดความเข้าใจในความหมายจากข้อมูลต่างๆที่จะได้จดจำมา และสามารถถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้นออกไปให้ผู้อื่นได้รับรู้ได้เป็นการประมวลผลผ่านความรู้ที่ได้เกิดจากความเข้าใจคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และประมวลผลแล้วนำไปใช้ต่อจึงไม่สามารถแยกอธิบายว่าความรู้และความเข้าใจได้และก่อนที่จะได้รับความรู้นั้นจะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนมีระดับความรู้ความเข้าใจในของแต่ละบุคคลมากขนาดไหนจึงจำเป็นต้องเกิดต้องมีการวัดความรู้ก่อนซึ่งการวัดรู้นั้นมีมากมายหลายวิธีเช่นมีแบบทดสอบตอบคำถามหรือแบบทดสอบเชิงพฤติกรรมสถิติปัญญาและการวิเคราะห์สังเคราะห์ประเมินค่าตลอดจนการจดจำเบื้องต้น

8. ประวัติความเป็นมาจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามหรือที่ใครๆหลายๆคนเรียกว่าเมืองแม่กลองในอดีตนั้น คือแขวงบางช้างของจังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสงครามนั้นหักแบ่งตามเขตปกครองในปัจจุบัน แขวงบางช้างจะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สนวนนอก คล้ายที่มีคำกล่าวไว้ว่า สนวนในบางกอกสวนนอกบางช้างต่อมาแขวงบางช้าง แยกออกจังหวัดจากจังหวัดราชบุรี เป็นเมืองแม่กลองจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งจังหวัดสมุทรสงครามความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ยาวนาน ตั้งแต่ในช่วงสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงสถาปนากรุงธนบุรีขึ้นเป็นราชธานี บริเวณตำบลบางกุ้งจะเป็นค่ายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงรวบรวมผู้คนเพื่อตั้งค่ายปกป้องพม่าจนพม่าพ่ายแพ้กลับไปนำบริเวณค่ายบางกุ้งในชวงเวลาไหน เมืองแม่กลองเปลี่ยนเป็นจังหวัดสมุทรสงครามซึ่งเมืองแม่กลองเปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัดสมุทรสงครามในปีใดยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดจังหวัดสมุทรสงครามจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ในเรื่องของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ บริเวณพื้นที่ดินเกิดจากการทับถมของโคลนตะกอน บริเวณปากน้ำแล้ว มีแนวฝั่งติดชายทะเลจะมีความสมบูรณ์ในทางธรรมชาติลักษณะ (คณิตา เลขะกุล, 2526)

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย ห่างจาก กรุงเทพมหานคร 65 กม. มี เนื้อที่ประมาณ 416.707 ตร.กม. หรือประมาณ 260,440 ไร่

แม่น้ำแม่กลองไหลผ่านจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีความยาว 20 กิโลเมตร ก่อให้เกิด ปรากฏการณ์ธรรมชาติ ของกระแสน้ำ นั่นก็คือ ในช่วงของแม่น้ำแม่กลอง 20 กิโลเมตรนี้ จะมี ลักษณะของน้ำ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ น้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม ช่วงของน้ำจืดนั้นจะอยู่ตอนบนของ จังหวัดราชบุรี และไหลเข้าสู่พื้นที่ของจังหวัดสมุทรสงครามที่อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา ช่วงนี้ จะเป็นช่วงที่มีน้ำจืด ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่นี้จะประกอบอาชีพเกษตรเป็นส่วนใหญ่ บริเวณตอนกลางของแม่น้ำ เป็นบริเวณที่น้ำจืดไหลมาจากอำเภออัมพวาเข้าสู่อำเภอเมือง ไปผสม กับน้ำเค็มที่ขึ้นมาจากปากอ่าวเมืองสมุทรสงคราม ที่บริเวณคลองกระซ้า กลายเป็นบริเวณที่มีน้ำ กร่อย

สำหรับพื้นที่ตอนล่างที่เป็นที่ตั้งของอำเภอเมือง เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลบริเวณ ปากอ่าวซึ่งแม่น้ำแม่กลองไหลลงสู่ทะเลที่นี่เป็นบริเวณที่มีน้ำเค็มจัด เพราะอยู่ติดทะเลชาวบ้าน ในพื้นที่จึงประกอบอาชีพประมง แม่น้ำแม่กลองไหลผ่านจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีความยาว 20 กิโลเมตร ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ธรรมชาติ ของกระแสน้ำ นั่นก็คือ ในช่วงของแม่น้ำแม่กลอง 20 กิโลเมตรนี้ จะมีลักษณะของน้ำ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ น้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม ช่วงของน้ำจืดนั้นจะ อยู่ตอนบนของจังหวัดราชบุรี และไหลเข้าสู่พื้นที่ของจังหวัดสมุทรสงครามที่ อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่มีน้ำจืด ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่นี้จะประกอบอาชีพเกษตรเป็นส่วน ใหญ่ บริเวณตอนกลางของแม่น้ำ เป็นบริเวณที่น้ำจืดไหลมาจากอำเภออัมพวาเข้าสู่อำเภอเมือง ไปผสมกับน้ำเค็มที่ขึ้นมาจากปากอ่าวเมืองสมุทรสงคราม ที่บริเวณคลองกระซ้า กลายเป็นบริเวณ ที่มีน้ำกร่อย

สำหรับพื้นที่ตอนล่างที่เป็นที่ตั้งของอำเภอเมือง เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลบริเวณ ปากอ่าวซึ่งแม่น้ำแม่กลองไหลลงสู่ทะเลที่นี่เป็นบริเวณที่มีน้ำเค็มจัด เพราะอยู่ติดทะเลชาวบ้าน ในพื้นที่จึงประกอบอาชีพประมง อาณาเขตที่ติดกับทะเลของจังหวัดสมุทรสงครามนั้น เป็นป่าชาย เลนที่ชายฝั่งมีต้นไม้หลากหลายชนิดขึ้นอยู่ ได้แก่ โกงกาง แสม พังกาหัวสุม ลำพู ลำแพน จาก ตะบูน ไปรองแดง ไปรองขาว แสมขาว โพธิ์ทะเล ปอทะเล เหงือกปลาหมอ

สรุปได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและกิจการอื่น ได้แก่การทำ สวนมะพร้าว สวนผลไม้ เช่น ส้มโอ ลิ้นจี่ มะม่วง กะท้อน ส้มแก้ว ละมุด ชมพู่มาเหมี่ยว ชมพู่ สาแหรก องุ่น กัลยัย มะละกอ และปลูกพืชผักต่างๆ ทำประมง และเลี้ยงสัตว์ตามชายฝั่ง จาก

การศึกษาผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของจังหวัดสมุทรสงครามจากเอกสารตำรา โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

8.1 การประกอบอาชีพ

1. การเกษตร

การทำสวนมะพร้าว เนื่องจากสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มีชายฝั่งทะเล และมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ มะพร้าวผล มะพร้าวตาล และมะพร้าวอ่อน ที่พิเศษกว่าที่ได้ในประเทศ คือ มะพร้าวชอ

มะพร้าวผล ปลูกในเขตอัมพวา ซึ่งเป็นเขตน้ำจืด น้ำทะเลขึ้นไม่ถึง

มะพร้าวน้ำตาล สมุทรสงครามเป็นแหล่งผลิตน้ำตาลมะพร้าวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

มะพร้าวชอ มีลักษณะคล้ายมะพร้าวทั่วไปแต่มีส่วนที่แตกต่างออกไป คือ กะลาขวาง มะพร้าวชอที่จะมาทำชอจะมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นรูปสามเหลี่ยม มีปุม มีหู 3 ปุม กลุ่มนี้เกิดขึ้นบริเวณเส้นสาแหรกซึ่งเป็นด้านที่ตรงข้ามกับตาคะลามะพร้าว มองดูเผิน ๆ จะเห็นเป็นโหนดเหมือนเคียวข้าง พื้นที่ที่พบมะพร้าวชอลักษณะดี มีที่อำเภอบางคนที และ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่ปรากฏว่าพบในจังหวัดใดของประเทศไทย

การทำสวนส้มโอ สมุทรสงครามปลูกส้มโอมานานกว่า 150 ปี เป็นผลไม่สำคัญในด้านเศรษฐกิจของจังหวัด และให้ผลผลิตทั้งปีปลูกมากที่อำเภอ บางคนที อำเภออัมพวา และอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ส้มโอที่นิยมปลูกได้แก่ พันธุ์ขาวแตงกวา ชาวใหญ่ ส่งขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การทำสวนลิ้นจี่ สมุทรสงครามปลูกลิ้นจี่มานานซึ่งพันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ค่อม พันธุ์ค่อมพิเศษ พันธุ์หอมลำเจียก พันธุ์ไทย พันธุ์กะโหลกใบยาว และพันธุ์สาแหรกทอง แหล่งปลูกสำคัญอยู่ในตำบลบางสะแก ตำบลเมืองใหม่ ตำบลบางกุ้ง ในเขตตำบลบางคนที และอำเภออัมพวา

การปลูกข้าว เนื่องจากดินที่จังหวัดสมุทรสงครามส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินเค็ม จึงมีพื้นที่ปลูกข้าวเพียงเล็กน้อย ที่ตำบลแพรกหนามแดง และตำบลวัดประดู่ อำเภออัมพวา ซึ่งทำนาได้ปีละหนึ่งครั้ง เนื่องจากอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก

การทำนาเกลือ จังหวัดสมุทรสงครามเป็นแหล่งผลิตเกลือที่สำคัญแห่งหนึ่งในประเทศ มีแหล่งผลิตที่ตำบลบางแก้ว และตำบลลาดใหญ่ อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

2. ด้านการประมง

การทำประมง สมุทรสงครามมีการทำประมงทะเล ใช้อวนลาก อวนล้อม อวนลอย นอกจากนี้ยังใช้โป๊ะ โพงพาง บ้างก็ออกไปจับปลาในน่านน้ำไทย ซึ่งการทำประมงของจังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ประมงน้ำกร่อย” คือการจับสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง โดยใช้อวนจับปู กุ้ง เก็บหอยแครง หอยลาย หอยแมลงภู่ และหอยหลอด ซึ่งเป็นหอยที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสงคราม

2.2 ประมงน้ำจืด มีการเพาะเลี้ยงปลาในบ่อดิน ในร่องสวน การเลี้ยงปลาสด การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ซึ่งมีชุกชุมในแม่น้ำแม่กลองและคลองสาขา

เส้นทางการจราจรทางน้ำของจังหวัด นอกจากแม่น้ำแม่กลองแล้วยังมีลำคลองที่เกิดเองตามธรรมชาติและลำคลองที่ขุดขึ้นเพื่อเชื่อมแม่น้ำแม่กลองไปสู่คลองต่าง ๆ และเชื่อมต่อไปยังแม่น้ำของจังหวัดใกล้เคียง เช่น แม่น้ำท่าจีน ที่จังหวัดสมุทรสาคร แม่น้ำเพชรบุรี ที่จังหวัดเพชรบุรี

นอกจากนั้นในฤดูที่น้ำท่วมถึงชาวบ้านยังสามารถใช้คูคลองหรือร่องสวนเป็นเส้นทางการพายเรือขนาดเล็กโดยเรือที่ใช้มีชื่อเรียกว่าเรือสำปั้นและเรือมาดที่ใช้ภายในแควลัดเลาะมาตามเส้นทางเดินเรือหรือจังหวัดใกล้เคียง

8.2 ของดีประจำจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพื้นที่ระบบนิเวศสามน้ำ คือ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ทำให้มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากในฤดูน้ำหลากมีการพัดพาเอาตะกอนดินและธาตุอาหารที่มีความอุดมสมบูรณ์นับตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ มาถึงปากแม่น้ำและท้องทะเล เป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของอาหารสัตว์น้ำในทะเลและแหล่งประมงที่ขึ้นชื่อ อาชีพที่กระทบกระเทือนชาวบ้าน รวมทั้งตอนบนของจังหวัด ได้รับผลกระทบจากน้ำจืด มีสวนผลไม้ อยู่ตรงกลางซึ่งได้รับผลกระทบจากน้ำเค็ม มีสวนมะพร้าวและน้ำตาลมะพร้าวรวมทั้งสวนผลไม้ในฤดูแล้งและปลูกข้าวในสวนผลไม้ระหว่างปีบริเวณตอนล่างใกล้ทะเล มีการทำนาเกลือ ป่าโกงกาง ทำนากุ้ง และประมงชายฝั่งถัดจากชายฝั่งทะเลเข้ามาในแผ่นดินระยะทาง 14-15 กิโลเมตรคือ พื้นที่น้ำกร่อย ก็ทำสวนมะพร้าว โดย 70 เปอร์เซ็นต์ เก็บน้ำหวานจากวงมะพร้าวมาทำน้ำตาล อีก 30 เปอร์เซ็นต์ เก็บลูกมะพร้าวขาย ถัดจากน้ำกร่อยเข้ามาคือ พื้นที่น้ำจืดที่มีการทำนา ทำสวนผลไม้ขึ้นชื่อของแม่กลอง ทั้งส้มโอ และลิ้นจี่ จึงเห็นได้ว่าคนแม่กลองในอดีตประกอบอาชีพตามสภาพภูมิศาสตร์ และใช้ภูมิ

ปัญหาทำความเข้าใจต่อระบบนิเวศในการวางแผนการผลิตสำหรับอาชีพชาวสวนมะพร้าวถือเป็นอาชีพดั้งเดิมที่อยู่คู่กับเมืองแม่กลองมายาวนาน จึงเกิดสินค้าขึ้นชื่อประจำจังหวัดดังนี้

8.2.1 ปลาทุแม่กลอง

ปลาทุจากเมืองแม่กลองนั้น ในลักษณะของปลาทุหนึ่งในเชิงเล็กๆ หน้าอก คอหัก และมีรสชาติอันโดดเด่น อ่าวแม่กลองเนื่องจากพื้นที่น้ำกร่อยซึ่งเป็นจุดบรรจบกันของน้ำจืดจากปากแม่น้ำและน้ำทะเลที่กั้นอ่าวมีความลึกเฉลี่ยภายในรัศมีประมาณ 25 กิโลเมตรจากชายฝั่งไม่เกิน 15 เมตร ก่อตัวขึ้น ระบบนิเวศน้ำเค็ม บริเวณปากน้ำจะมีแพลงก์ตอนและไรน้ำ เป็นต้น ระบบนิเวศในปากน้ำแม่กลองวิเคราะห์อุดมไปด้วยตะกอนแร่ธาตุสารอาหารที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของปลาทุทำให้ปลาทุในแถบนี้มีรสชาติดีและลำตัวสั้นหนึ่งบางเนื้อมีความหวานมันนุ่มและสุดยอดของความอร่อยคือปลาทุไปจัดถูกจับด้วยวิธีที่อ่อนละมุนละม่อมโดยที่เนื้อปลาจะไม่ชำรุดไม่แตกทำให้ยังคงสภาพของปลาดีอยู่เมื่อนำมาทำอาหารสดๆจะมีความหอมของกินเนื้อปลารสชาติอร่อยไม่กระด้างและเนื้ออยู่เสียดายที่ปัจจุบันปลาทุบิโตะจับไม่ได้แล้วเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางธรรมชาติเหลือแต่เพียงปลาทุติดอ้วนแต่ปลาทุของแม่กลองที่คนทั่วไปคุ้นเคยคือปลาทุที่หน้าอกคอกหักปลาทุหนึ่งซุ่มประตูที่สุดที่ถูกจับมาควักไส้และบรรจุแข็งโดยการหักคอกให้งอจุ่มให้บรรจุแข็งได้สวยงามและพอดีเบอร์โทรที่ถูกเลี้ยงรายวันในเขตจะนำไปต้มในน้ำเดือดกลายเป็นปลาทุต้มหรืออีกนัยหนึ่งเรียกว่าปลาทุหนึ่งในปัจจุบันมีการแอบนำเอาปลาทุยาวประตูน้ำลึกประตูวางประตูอินโดซึ่งมีขนาดใหญ่และหนักหนากว่านำมาทำเป็นปลาทุหน้าอกคอกหักเช่นกันทำให้เกิดความสับสนและความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าฝรั่งนี้เป็นปลาทุแม่กลองแต่แท้จริงแล้วมีลักษณะต่างกัน

8.2.2 หอยหลอด

จังหวัดสมุทรสงครามที่มีอาณาเขตติดกับทะเลจะมีหอยหลอดเป็นจำนวนมากจึงได้ชื่อที่มาของคำว่าดอนหอยหลอดเป็นการประมงพื้นบ้านโดยการจับหอยหลอดเก็บหอยแครงหรือการหยอดหอยด้วยปูนขาวจึงเกิดเป็นอาชีพประมงพื้นบ้านเล็กๆอยู่บริเวณปากน้ำแม่กลองจนถึงชายฝั่งทะเลการจับหอยหลอดนี้กันมานานแล้วแต่ทำกันน้อย (นายรอบรู้, 2559)

การจับหอยหลอดนั้นมีมาอย่างช้านาน แล้วการประกอบอาชีพนี้ได้ต้องอาศัยความเร็วมากเนื่องจากต้องใช้ปูนขาวหยอดรูปหอยเพื่อล่อหอยเปิดจะใช้ไม้หยอดจุ่มปูนขาวลงไปเล็กน้อยเสียบลงไปในรูทรายประมาณ 2 นิ้วจากนั้นเมื่อหอยโดนน้ำปูนขาวหอยจะดันตัวขึ้นมาจากรูและนอนหงายอยู่หน้าดินชาวบ้านเก็บใส่ตะกร้าที่เตรียมมาการจับหอยหลอดโดยอาศัยวิธีการหยอดปูนนั้นต้องรอเวลาน้ำลงชาวบ้านจะพายเรือหรือนั่งเรือหางยาวลัดเลาะตามร่องน้ำทางเดิน

ออกไปที่ปากอ่าว แล้วเดินลงเดินหาแหล่งหอยการจับหอยหลอดนั้นต้องอาศัยความชำนาญเฉพาะตัว

8.2.3 กะปิคลองโคน

กะปิคองคองโคนเป็นกะปิคองคองโคนที่เป็นภูมิปัญญาของการถนอมอาหารของชาวบ้านในพื้นที่ตำบลคองโคนเมืองสมุทรสงครามซึ่งเป็นแหล่งของเคยตาตำ เพราะเนื่องจากพื้นที่ตรงนั้นมี ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศชาวประมงพื้นบ้านจะใช้เครื่องมือที่เรียกว่าละวะ หรือมีลักษณะเป็นตาข่ายวนสีฟ้ากว้างมาติดไว้กับหลักไม้ลอยตามกระแสน้ำหากผู้นำขึ้นจะบล็อกผากโองไว้เพราะ เวลาเป็นช่วงน้ำลงจะหันโทรหาผากและเรียกการชำระนั้นว่าเป็นการลั่นเคยลั่นเคยที่ได้มาล้างทำความสะอาดเขาเก็บเกลือสมุทรตากแห้งทุกชั้นตอนลั่นมีความพิถีพิถัน และเก็บรักษาไม่ให้เน่าเสียหายกลายเป็นกะปิคองคองโคนจำหน่าย ด้วยรสชาติของกะปิคองคองโคนนั้นจะไม่เค็มจัดมีกลิ่นหอม กะปิคองคองโคนที่มีคุณภาพต้องมาจากเคยตาตำวิธีสังเกตง่าย ๆ คือสีจะออกแดงชมพูนิดๆ เป็นสีธรรมชาติกว่าเนื้อสีจะเห็นเม็ดตาตำเล็กๆ อยู่ระหว่างผิวเนื้อของกะปิคองคองโคน และมีกลิ่นหอมผักชีรสชาตินั้นจะไม่เค็ม นับว่าเป็นปกติที่ดี (เปรมฤดี บุโรทกานนท์, สุวรรณชาติ, ไซติสุกานต์, และ ภิเชก จันทรเอี่ยม, 2556; สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

8.2.4 ลิ้นจี่พันธุ์ค่อม

ลิ้นจี่พันธุ์ค่อมเป็นของขึ้นชื่อและหายากที่ทุกคนเฝ้ารอลุ้นว่าในปีนี้สภาพอากาศเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ หรือหนาวอากาศเย็นไม่พอทำให้กดยากอาจจะเว้นหรือทิ้งระยะการให้ผลผลิตไป 2-3 ปีจึงจะให้ผลผลิตเหตุผลนี้เป็นเหตุผลสำคัญได้ให้ใช้สูตรชาวสวนตัดสินใจโคนต้นลิ้นจี่ถึงเปลี่ยนมาปลูกพืชอื่นทดแทนเพราะว่าไม่อยากเสี่ยงแต่ถ้าปีไหนลิ้นจี่ติดผลดีมากจะเป็นช่วงที่อยู่ในเดือนเมษายนที่จะแดงสุกแล้วชอบสวนต้องแข่งกับเวลาเพื่อจะเก็บเกี่ยวผลผลิตเนื่องจากมีระยะการเก็บเกี่ยวที่สั้นมากลิ้นจี่พันธุ์ค่อมสายพันธุ์ดั้งเดิมจะมาจากประเทศจีนและนำมาปลูกในจังหวัดสมุทรสงครามมากกว่าร้อยปีแล้วและได้รับการปรับปรุงสายพันธุ์ให้เหมาะสมกับดินจิตบ้านเค็มบ้างตามระบบนิเวศของเมือง 3 น้ำจนกลายเป็นลิ้นจี่พันธุ์ค่อมที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวที่ไม่เหมือนใครเพราะด้วยมีลักษณะของลูกที่หนังหนามตั้งหนังตั้งเนื้อเต่งมีสีชาดกลิ่นหอมหวานเนื้อแม่ไม่แฉะมากซึ่งใครหลาย ๆ คนได้ทดลองชิมแล้วก็ติดใจ

8.2.5 ส้มโอขาวใหญ่

ส้มโอขาวใหญ่เป็นพืชตัวสำคัญในจังหวัดสมุทรสงครามซึ่งถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจเพราะมีความโดดเด่นเรื่องผลที่มีขนาดใหญ่ไว้เมล็ดรสชาติมีความหอมกลมกล่อมและมีรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อยกินแล้วรู้สึกชุ่มคอจึงเป็นที่ติดใจของผู้บริโภคและหันมานิยมขึ้นปัจจุบันชาวสวนส้มโอพยายามพัฒนาและต่อยอดความรู้ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อที่จะได้ผลผลิตของ

ส้มโอที่มีปริมาณและคุณภาพมากขึ้นซึ่งการที่จะทำให้ส้มโอมีรูปร่างลักษณะของผิวที่สวยงามนั้น ชาวสวนต้องมีความพิถีพิถันในการห่อส้มโอเพื่อให้ผิวออกมาสวยและมีคุณภาพดีเป็นที่เชิดหน้าชูตาของชาวจังหวัดสมุทรสงคราม

8.2.6 น้ำตาลมะพร้าว

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องการปลูกมะพร้าวเพื่อการทำตามที่เราเรียกว่าสวนต่างองค์ ความรู้ประจำท้องถิ่นที่ถ่ายทอดและสั่งสมกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ตามธรรมชาติมาก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตแนวทางที่สอดคล้องเกี่ยวกับธรรมชาติของชาว จังหวัดสมุทรสงครามซึ่งเป็นเมือง 3 น้ำ เนื่องด้วยตัวจังหวัดนั้นมีบริเวณที่อยู่ติดกับอ่าวในส่วนของ ต้นเจ้าของพื้นที่วิธีการทำสวนมะพร้าวและทำการมะพร้าวซึ่งแต่เดิมนั้นการปลูกมะพร้าวเพื่อทำ ตาลมะพร้าวเคยเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ได้อย่างมหาศาลเพราะน้ำตาลที่เราได้จากการทำจะมีรสชาติพิเศษคือหอมหวานมันและมีรสเค็มปะแล่มติดปลายลิ้นซึ่งเป็นนิเพราะระบบนิเวศสมบูรณ์ แบบทำให้รสชาติของน้ำตาลมะพร้าวเป็นเอกลักษณ์ชาวสวนตาลต้องทำงานหนักทุกวันตลอดจน ระยะเวลา 8 เดือนถึง 1 ปีว่าภูมิปัญญาในการทำน้ำตาลมะพร้าวนั้นมีความซับซ้อนและมีความ ละเอียดเพื่อจะได้น้ำตาลที่มีคุณภาพดีตั้งแต่เริ่มจากการคัดสายพันธุ์มะพร้าวนำมาปลูกแล้วการ เก็บตาลที่ไม่ใส่ตัวตุ๊กกันเสียโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านคือการนำเปลือกไม้พะยอมตัดเป็นชิ้นเล็กๆใส่ ไว้เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำตาลอยู่รวมถึงการเคี้ยวด้วยเตาเกาะเพื่อเปลี่ยนน้ำตาลขี้เป็นน้ำใสเป็น น้ำตาลมะพร้าวที่มีความเข้มข้นการทำสวนตาลประกอบด้วยงานที่หลากหลายหน้าที่ในอดีตเป็น อุตสาหกรรมในครัวเรือนซึ่งสมาชิกในครอบครัวแบ่งหน้าที่กัน ในการขึ้นตาลเคี้ยวตาลน้ำตาล มะพร้าวเป็นส่วนประกอบของอาหารของคนไทยมาอย่างช้านาน มีเกษตรกรทำสวนมะพร้าวเพื่อ ทำน้ำตาลมะพร้าวทั้ง 3 อำเภอ ปัจจุบัน ปี 2548 มีพื้นที่ทำสวนมะพร้าวตาลทั้งหมด ประมาณ 18,651 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 1,279 กิโลกรัม/ไร่/ปี ราคาน้ำตาลปี 2548 ราคา กิโลกรัมละ 15-20 บาท ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้จังหวัดสมุทรสงคราม (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สมุทรสงคราม, 2561)

ในปัจจุบันอาชีพการทำตาลเริ่มลดน้อยลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและสภาพของ ระบบนิเวศที่เปลี่ยนไปและเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศส่งผลให้ต้นมะพร้าวยืนต้นตาย และมีการเกิดน้ำท่วมบ้างในบางพื้นที่ทำให้ผลผลิตเสียหายประกอบกับการทำตาลประกอบกับ การทำตาลเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงและต้องทุ่มเทรวมถึงมีความละเอียดพิถีพิถันในการทำซึ่งใช้ ระยะเวลาค่อนข้างนานและได้ผลผลิตที่น้อย รวมถึงความเชื่อในเรื่องอาชีพชาวสวนเป็นอาชีพที่

นักชาวบ้านจึงนิยมส่งลูกหลานไปเรียนในกรุงเทพฯ เพื่อที่จะหางานทำได้ดีกว่าอาชีพทำตาลจึงทำให้ชาวสวนละทิ้งสวนมะพร้าวมาประกอบอาชีพอื่นทำให้อาชีพนี้นับวันเริ่มน้อยลง

8.3 การทำน้ำตาลมะพร้าว

น้ำตาลมะพร้าวแท้ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น น้ำตาลมะพร้าวเป็นวัตถุดิบต้นแบบของอาหารไทย ทั้งคาวหวาน แต่ในปัจจุบันเราหาน้ำตาลมะพร้าว ยากเหลือเกิน น้ำตาลที่ลุงทำเป็นธรรมชาติเราใช้วิธีการที่ธรรมชาติทั้งหมด จึงเป็นน้ำตาลมะพร้าวอย่างแท้จริง เป็นน้ำตาลที่มีความบริสุทธิ์ ซึ่งกระบวนการเป็นกระบวนการที่ยากซึ่งคนรุ่นใหม่ เค้ไม่ค่อยได้ทัน นิยมใช้สารเคมี แต่เรายังยึดมั่นในภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้วิธีการแบบธรรมชาติ

โดยอยากจะบอกทุกท่านว่าน้ำตาลมะพร้าวเป็นสิ่งที่มีความพิเศษน้อยมากที่สุด อีกทั้งยังรู้จักกันในเพียงวงจำกัดเท่านั้น แล้วที่สำคัญในประเทศไทยยังไม่ใครวิจัยเรื่องน้ำตาลมะพร้าวอย่างจริงจัง ตั้งแต่ปี 2500-2512 จังหวัดสมุทรสงครามเพียงแห่งเดียวสามารถผลิตน้ำตาลมะพร้าวแท้ได้ปริมาณ 1.5 ล้านปี๊บ ต่อปี อีกทั้งยังเป็นจังหวัดเล็กๆ ที่เสียภาษีมากที่สุดของประเทศ แต่พอมาถึงปี 2560 น้ำตาลมะพร้าวผลิตได้ไม่ต่ำกว่า 5-6 ล้านปี๊บ ต่อปี เพราะอัตราการบริโภคได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กลับเป็นน้ำตาลมะพร้าวที่ไม่รับประกันความแท้ ขณะที่พื้นที่ของจังหวัดจำนวน 416 ตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 1.4 แสนกว่าคน กลับใช้น้ำตาลทรายมากที่สุดของประเทศ เพราะได้นำไปผสมกับน้ำตาลมะพร้าว เหตุผลที่พยายามชี้ให้เห็นเช่นนี้เพราะกำลังจะบอกท่านว่าไปมุ่งเน้นเรื่องน้ำตาลทรายมากกว่าน้ำตาลมะพร้าวแท้ แต่พวกท่านไม่ทราบหรือกว่าน้ำตาลทรายมีค่า GI ถึง 100 แต่น้ำตาลมะพร้าวมีค่า GI เพียงแค่ 35 และน้ำตาลทรายแดงมีค่า GI ถึง 80 เพราะเมื่อปี 2500-2512 ที่ชุมชนบ้านลมทวนที่มีชื่อเสียงเรื่องห้อย จะมีตาลทั้งหมดจำนวน 52 ตعا เพราะในยุคนั้นทำกันทุกครัวเรือน พอมาถึงปี 2523 เหลือ 22 ตعا ล่วงมาถึงปี 2533 เหลือ 3 ตعا พอเข้าปี 2545 เหลือเพียงตعاเดียว

ถ้าถามถึงสาเหตุคงมีมากมาย แต่พอจะสรุปได้ว่ามีเหตุผลคือความเจริญเติบโตทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ จนทำให้เกิดการอพยพแรงงานกันเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ครอบครัวที่เคยดำรงชีพด้วยน้ำตาลมะพร้าวกลับละทิ้งเข้าไปขายแรงงานในเมืองกันเพราะทุกคนมองว่าอาชีพดั้งเดิมเก่าแก่ตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษนี้มันมีความเหนื่อยยาก ลำบาก ต้องตรากตรำผลิตกันทุกขั้นตอน จนกว่าจะเสร็จสมบูรณ์ แล้วยังมองว่าต้นมะพร้าวน้ำตาลมีลักษณะสูงมาก (ประมาณ 30 เมตร) จึงมีความยากลำบาก เนื่องด้วย วิธีการเก็บมะพร้าวเพื่อนำมาทำน้ำตาลมะพร้าวต่างจากมะพร้าว น้ำหอมที่สามารถใช้เครื่องจักรเข้ามาช่วยได้ แต่ต้นมะพร้าวน้ำตาลจะต้องปีนเก็บ เมื่อเก็บมาแล้วต้องเข้ากระบวนการผลิต จนนำไปสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งการมีที่ดินของเราควรจะต้อง

ให้กับคนที่ไม่มีที่ดิน แต่มีภูมิปัญญาเห็นว่าควรสร้างโอกาสของคนเหล่านั้น ผลผลิตน้ำตาลมะพร้าวมีขั้นตอนมากมาย ปัจจุบันชาวสวนนิยมเก็บผลมะพร้าว ซึ่งมีขั้นตอนน้อยกว่า

ในสภาวะปัจจุบันการที่จะหาน้ำตาลมะพร้าวแท้ๆ เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก ปัจจุบันเกษตรกรแปรรูปน้ำตาลมะพร้าวน้ำตาลมะพร้าวจะมี 3 เกรด คือ 1. น้ำตาลมะพร้าวแท้ 2. น้ำตาลมะพร้าวผสม 3. น้ำตาลมะพร้าวปลอม หรือน้ำตาลหลอม

กระบวนการอันเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน 7 ขั้นตอน

1. ชาวสวนจะขึ้นต้นมะพร้าวไปเก็บตาลในเวลา 3:00 น ถึง 4:00 น ปีนพะองขึ้นเก็บน้ำตาลมะพร้าว พะอง ไม้ไผ่ลำใหญ่มีแขนงแตกจากตาสองข้าง ชาวสวนมะพร้าว คัดสรรสำหรับใช้ปีนในการเก็บน้ำตาลมะพร้าวเวลาตี 3-ตี 4 เป็นเวลาตีที่ชาวสวนมะพร้าวแบบดั้งเดิมขึ้นเก็บน้ำตาลสด ทำให้คุณภาพน้ำตาลสด สดใหม่ มีคุณภาพ ไม่บูดเสียง่าย เนื่องจากอากาศเย็น

2. ใช้มีดปาดตาลปาดวงมะพร้าวนำกระบอกล้อมไม้ไผ่รองน้ำตาลไว้ใส่ขึ้นไม้พยอมไว้ที่ก้นกระบอกล้อมไม้ไผ่ต้องการน้ำตาลบูดเน่า ชาวสวนจะใช้กระบอกล้อมไม้ไผ่เก็บน้ำตาลสดเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตน้ำตาลมะพร้าว ช่อดอกมะพร้าวเมื่อถูกปาดแล้วช่อดอกมะพร้าวจะให้น้ำตาลสดช่อดอกนี้จะไม่ให้ชนมะพร้าวอีกต่อไป ซึ่งวงมะพร้าวหรือช่อมะพร้าวจะออกช่อดอกในช่วงปลายฝนต้นหนาวหากต้องการน้ำตาลมะพร้าวเกษตรกรจะเปิดและปาดหน้าต่าง

3. ขึ้นไปเก็บกระบอกรองไม้พยอมผ่านกระซอนลงกระทะ

4. เคี้ยวน้ำตาลไปเรื่อย ๆ พร้อมชูดน้ำตาลที่ขอบกระทะเป็นระยะ เพื่อการน้ำตาลใหม่

5. ใส่ฟืนจากนั้น เคี้ยวจนเดือด นำที่ครอบซึ่งสานด้วยไม้ไผ่เรียกว่า โคน มาครอบก้นฟองล้นกระทะออก โคน คือกรงไม้ไผ่สาน ใช้ในการล้อมกระทะ ก้นฟองน้ำตาลมะพร้าวที่กำลังเคี้ยวจนเดือด

6. เมื่อน้ำตาลเริ่มเหนียวขึ้นเป็นดอกหมากใช้เหล็กกระท่งน้ำตาลเพื่อให้ให้น้ำตาลเย็นตัวลง เหล็กกระท่งน้ำตาล ขั้นตอนการทำให้น้ำตาลให้เย็นตัวลง เพื่อให้ให้น้ำตาลเปลี่ยนสถานะเป็นน้ำตาลแครง ในรูปแบบปึก หรือ Paste เป็นศาสตร์และศิลป์ ที่ชาวเตาตาล ต้องใช้ประสบการณ์ ความชำนาญ และการสังเกต อุปกรณ์เหล็กกระท่ง หรือ เหล็กกระทะแท่งที่ชาวบ้านใช้กระท่งน้ำตาล

7. เทใส่พิมพ์พร้อมบรรจุภัณฑ์ หยอดพิมพ์ น้ำตาลมะพร้าวหลังจากผ่านการเคี้ยวเพื่อให้น้ำตาลแบบปึก เมื่อได้ที่แล้วชาวบ้านก็จะทำการหยอดพิมพ์ สมัยโบราณมีการ

หยอดใส่หม้อดินเผา สมัยก่อนคนจึงเรียกว่าน้ำตาลหม้อ จนมายุคที่เราคุ้นเคยกับชื่อน้ำตาลปี๊บ ก็คือการใช้ปี๊บเป็นภาชนะ ปัจจุบันน้ำตาลมะพร้าวแบบ Paste อยู่ในหลายรูปแบบตามภาชนะที่ได้

มะพร้าวพืชเศรษฐกิจมากขึ้นทำให้ผลผลิตสำคัญ 2 อย่างผลมะพร้าวหรือน้ำตาลมะพร้าวและน้ำตาล น้ำตาลมะพร้าวของจริง ผลิตโดยกระบวนการตามภูมิปัญญาไทย ไม่ใช่สารเคมี กั้นบูดเสีย ใช้เวลาเก็บในช่วง ตี 3 ตี 4 ซึ่งอากาศเย็น ช่วยรักษาคุณภาพน้ำตาลไม่ให้เสียโดยธรรมชาติ ใช้กระบอกลูกไม้ และ ไม้พะยอม ซึ่งมีคุณสมบัติกั้นบูดเสียโดยธรรมชาติ น้ำตาลมะพร้าว มีค่าดัชนีน้ำตาลต่ำ โดยการอ้างอิงจาก การวิจัยต่างประเทศ น้ำตาลมะพร้าวแท้ที่ไม่เจือปน จะมีค่าดัชนีน้ำตาล หรือ Glycemic Index อยู่ที่ 35 ต่ำต่อการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด เมื่อเทียบกับค่า Gi ในน้ำตาลทรายที่มากถึง 65 น้ำตาลมะพร้าวหวานอย่างมีหวัง เป็นน้ำตาลมะพร้าวของจริงไม่มีการเจือปนน้ำตาลทรายหรือสารช่วยตัดผลึกใดๆ จึงมั่นใจในค่าดัชนีน้ำตาลที่ต่ำโดยธรรมชาติ

ความสูงของต้นมะพร้าว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านที่ผลิตน้ำตาลมะพร้าวในอดีตที่ผ่านมาเลิกอาชีพนี้ เนื่องจากมีอันตรายในการปีนขึ้นไปเก็บน้ำตาลสด อาจารย์ปรีชา เมื่อเริ่มฟื้นฟูการทำน้ำตาลมะพร้าวเมื่อหลายปีก่อนตัดสินใจในสิ่งที่ไม่มีความคิด คือการตัดต้นมะพร้าวเดิมที่มีความสูงมาก แล้วหาต้นมะพร้าวพันธุ์หนุ่ยซึ่งเป็นมะพร้าวพันธุ์เตี้ยมาปลูกแทนเวลาผ่านไป 3-4 มะพร้าวพันธุ์เตี้ยเริ่มให้ผลผลิตและพิสูจน์ให้คนรอบข้างเห็นว่า สิ่งที่อาจารย์ปรีชาเชื่อเป็นจริง มะพร้าวพันธุ์เตี้ย ให้ผลผลิตดี น้ำตาลสดหอมหวานกลมกล่อม และสำคัญที่สุดคือ ความสูงไม่มาก ชาวสวนสามารถปีนป่ายได้ง่ายและปลอดภัย

การทำสวนมะพร้าวแบบดั้งเดิม ด้วยวิธีการยกร่อง ตีต่อระบบนิเวศ ร่องน้ำเชื่อมโยงกับคูคลอง แม่น้ำแม่กลอง น้ำแร่ธาตุและสารอาหารอันอุดมสมบูรณ์เข้ามา ชาวสวนตัดโคลนและรดน้ำต้นมะพร้าวจากน้ำในร่องเป็นวิถีทางธรรมชาติไม่พึ่งพาสารเคมี ถึงเวลาทุก 2 ปี มีการขุดลอกคูคลองร่องสวน ไม่ให้ตื้นเขิน รับน้ำได้เต็มที่ หากมีการปลูกมะพร้าวด้วยวิธีดั้งเดิมนี้พื้นที่รับน้ำจะมีมากมาย น้ำจะไม่ท่วม

เตาตาล อีกหนึ่งภูมิปัญญาไทยในการออกแบบ เตาตาลก่อสร้างจากอิฐและปูน ถูกก่อสร้างโดยช่างที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น การออกแบบที่ชาญฉลาดจากช่องใส่ฟืนจนถึงปล่องควัน ทำให้ความร้อนถ่ายเท กระจายอย่างสม่ำเสมอ จากหลุมเตาที่หนึ่ง สูหลุมเตาสุดท้าย น้ำตาลจะค่อยๆทยอยเดือดที่ละกระทะ ทำให้ชาวบ้านเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าวที่ละกระทะได้อย่างพอดีพอดีคุณภาพของน้ำตาลมะพร้าวของจริง

มะพร้าวจะมีฤดูกาลเก็บเกี่ยวตามธรรมชาติ เช่นเดียวกับพืชชนิดอื่นๆ มะพร้าวจะให้ น้ำตาลในช่วงปลายฝนต้นหนาวดีที่สุดทั้งปริมาณและคุณภาพของน้ำตาล และจะเริ่มน้อยลงเมื่อเข้าหน้าร้อน พอช่วงฤดูฝน น้ำตาลจะเริ่มหมด และ เป็นช่วง พักตาล หรือพักวงน้ำตาล ในเดือน สค-ตค เพื่อให้มะพร้าวได้มีการพักและฟื้นฟูตามธรรมชาติหลังจากให้ผลผลิตมายาวนาน ช่วงนี้ น้ำตาลจะน้อยมาก ๆ หรือบางช่วงไม่มีน้ำตาลเลย ชาวสวนจะใช้เวลาช่วงนี้ขุดลอกคูคลอง ยกร่องและฟื้นฟูดิน บำรุงมะพร้าวเป็นการตอบแทนที่ให้ผลผลิตมาตลอดทั้งฤดูกาล น้ำตาลของ อ. ปรีชา และหวานอย่างมีหวัง เก็บเกี่ยวและผลิตตามวิถีธรรมชาติ เมื่อหมดช่วงน้ำตาล ผลิตภัณฑ์ อาจจะไปบ้าง สำหรับช่วงที่เป็นเวลาทองของน้ำตาลมะพร้าวคือช่วงปลายฝนต้นหนาว ที่จะให้ผลผลิตในช่วงปลายเดือน พฤศจิกายน ซึ่งเราเรียกว่า น้ำตาลมะพร้าวหน้าหนาว น้ำตาลมะพร้าวในช่วงนี้เป็นช่วงที่คุณภาพสูงที่สุดของฤดูกาล องค์ประกอบทางสารอาหารและพิษเคมี สมบูรณ์สูงสุด มีความหอมหวานกลมกล่อมเป็นพิเศษ ความชื้นน้อย เป็นน้ำตาลที่ทรงคุณค่า และเป็นน้ำตาลมะพร้าวที่ดีที่สุดนั่นเอง (ปรีชา เจียบหุ, 2562)

8.4 ศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดสมุทรคราม

จังหวัดสมุทรสงคราม มีหลักฐานทางประวัติที่เก่าแก่อยู่มาก เป็นเมืองที่มีมาแต่สมัยอยุธยา จากการที่ประชากรมีความเชื่อศรัทธาในพระพุทธศาสนา ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการสั่งสมวัฒนธรรม ปรากฏร่องรอยทางวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศิลปกรรมที่ปรากฏอยู่ตามศาสนสถานในพุทธศาสนา

ศิลปกรรมที่สำคัญ มีศิลปกรรมที่สืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนา และภูมิปัญญาที่มีรูปแบบเฉพาะตน ผสมผสานกับศิลปะในท้องถิ่น ใกล้เคียงเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ใช้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ในการถ่ายทอดความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ศิลปกรรมที่สำคัญเนื่องในพระพุทธศาสนา มีปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากในวัด เช่น

1. สถาปัตยกรรม ประกอบด้วย โบสถ์ วิหาร พระปราสาท เจดีย์ หอไตร กุฏิสงฆ์ ฯลฯ
2. ประติมากรรม มีพระพุทธรูปปฏิมา ลวดลายแกะสลัก ลายปูนปั้นประกอบสถาปัตยกรรม

3. จิตรกรรม ได้แก่ จิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถ และวิหาร

วัดในพระพุทธศาสนา มีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น วัดเพชรสมุทรวรวิหาร วัดอัมพวันเจติยาราม วัดเขายี่สาร วัดบางกุ้ง วัดบางพลับ วัดบางแคใหญ่ วัดจุฬามณี วัดเจริญสุขาราม ฯลฯ รายละเอียดมีอยู่ในมรดกทางพระพุทธศาสนา

จังหวัดสมุทรสงครามเจริญรุ่งเรืองด้วยศิลปะการดนตรีและนาฏศิลป์ทั้งในอาณาเขต และจากบุคคลที่ถือกำเนิดจากท้องถิ่นแห่งนี้ นักดนตรีและนักการละครผู้มีถิ่นกำเนิดจากดินแดน ถึงอัมพวาดนตรีและนักการละครผู้มีถิ่นกำเนิดจากอัมพวา จะกล่าวถึงพระองค์แรก คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระองค์ทรงฝ่าฝืนพระหัตถ์และพระปรีชาสามารถในด้าน ดนตรีและการละครไว้ในวงดุริยางค์นาฏศิลป์ไทยจนมาถึงปัจจุบัน ในด้านดนตรีพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้านภาลัยทรงสนพระราชหฤทัยเป็นอย่างมาก ทรงอุปถัมภ์ดนตรีไทย ทั้งในการ สร้างเครื่องดนตรีและการบรรเลง พระองค์โปรดชอสามสายและบรรเลงได้อย่างไพเราะเพราะพริ้ง ด้วย เหตุที่ทรงชอสามสายทำให้ทรงสนับสนุนในการหาวัสดุมาสร้างเครื่องดนตรีโดยเฉพาะชอสาม สายจึงได้ใช้กะโหลกชอโดยเฉพาะ โปรดให้ชาวบ้านท้องถิ่นอัมพวาและที่ต่างๆในจังหวัด สมุทรสงครามปลุกมะพร้าวที่มีกะลามะพร้าวสำหรับทำกะโหลกชอได้ โดยไม่ต้องเสียภาษีอากร เพราะพระองค์พระราชทาน ตราภูมิคุ้มห้าม แก่เจ้าของสวนที่ปลุกมะพร้าวที่มีกะลาใช้ทำกะโหลก ชอสามสาย ชาวอัมพวาจึงปลุกมะพร้าวที่ทำกะโหลกชอสามสายได้มาจนถึงปัจจุบัน ชอสามสาย คันโปรดของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยมีชื่อว่า “สายฟ้าฟาด” ที่มีชื่อเช่นนี้เพราะ สันนิษฐานว่า ชอสามสายคงใช้กะโหลกชอที่ทำจากกะลามะพร้าวที่ถูกสายฟ้าฟาดรัชกาลที่ 2 ทรง ใช้ชอสายฟ้าฟาดบรรเลงเพลงบุหลันลอยเลื่อน ซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ที่เกิดจากพระสุบินนิมิต การแสดงหุ่นรชกาลที่ 2 ทรงสนพระราชหฤทัยทรงแกะสลักหัวหุ่นทำด้วยไม้รักไว้ 2 หัวชื่อพระยารักใหญ่และพระยารักน้อย หุ่นทั้งสองยังเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร (สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

8.3.1 หุ่นกระบอกจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามเริ่มมีขึ้นราวพุทธศักราช 2456 โดยคณะหุ่นพระองค์สุดท้าย ได้มาทำการแสดงในงานศพที่วัดเพชรสมุทรวรวิหารการแสดงหุ่นในครั้งนั้นสร้างความประทับใจให้ แม่สาหร่ายช่วยสมบุญวัย 20 ปีเป็นอย่างยิ่งจึงได้คิดสร้างหุ่นกระบอกขึ้นจนสำเร็จและสามารถ แสดงได้ในปีพุทธศักราช 2400-2557 โดยมีแม่ครูเคลือบ ปรมาจารย์ทางด้านการแสดงหุ่น กระบอกเป็นผู้ฝึกวิธีการเชิดหุ่นวิธีการดำเนินเรื่องตลอดจนเพลงต่างๆที่ใช้ประกอบการแสดงหุ่นชว วงศ์รวมสุขเป็นสิบเอกคนหนึ่งของแม่ปู่เคลือบและคุณแม่สาหร่ายช่วยสมบุญผู้ไม่ได้ร่ำเรียนวิชา เชิดหุ่นจนประสบความสำเร็จและได้ตั้งคณะหุ่นชื่อคณะชูเชิดชานาฏศิลป์ ขึ้นและมีชื่อเสียงใน ด้านการแสดงเป็นอย่างยิ่งจนได้รับการยกย่องเป็นศิลปินพื้นบ้านดีเด่นเมื่อพ.ศ.2529 ปัจจุบันท่าน ได้ถึงแก่กรรมแล้ว

8.3.2 รำโทนแม่กลอง

รำโทนแม่กลอง คือการละเล่นพื้นบ้านของจังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีต้นแบบมาจากรำโทนซึ่งแพร่หลายในสังคมไทยนับตั้งแต่อดีต เนื้อเพลง “รำโทนแม่กลอง” แต่งโดย นาวาเอก ทวี เชื้อชูชาติ ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ แล้วจึงนำมาตีทำรำ โดยอาจารย์สุวรรณา ฉิมพิบูลย์ อาจารย์บุญช่วย นุชอุดม และอาจารย์จิรพงษ์ พงษ์สวัสดิ์ มีรูปแบบการแสดงยังคงยึดหลักเดียวกันกับการแสดงพื้นบ้านรำโทน คือ มีการรำเป็นวงกลม รำคู่หญิงชาย ทำรำไม่ตายตัว เน้นการตีทำตามเนื้อเพลงเป็นสำคัญ เครื่องดนตรีหลัก ใช้โทน ฉิ่ง กรับ เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ

เนื้อเพลง “รำโทนแม่กลอง” แบ่งเป็น 2 ช่วงหลัก ช่วงแรกกล่าวถึงเอกลักษณ์ของเมืองแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของเมืองแห่งสายน้ำ แทรกด้วยบทสัพพอกหยอกเย้าของหนุ่มสาว ช่วงที่สองกล่าวถึงประโยชน์ของการออกกำลังกาย เนื่องจาก “รำโทนแม่กลอง” มีจังหวะสนุกสนาน เหมาะกับการออกกำลังกายของผู้สูงอายุมากกว่ากีฬาประเภทอื่นๆ เพราะมีการเคลื่อนไหวช้าๆ ช้าๆ และมีความต่อเนื่อง ไม่ก่อให้เกิดการบาดเจ็บ ผู้รำนอกจากจะต้องขยับร่างกายไปพร้อมกันทั้งมือและเท้าแล้ว ยังเป็นการพัฒนาความจำและสายตาดูการนำ “รำโทนแม่กลอง” มาใช้กับการออกกำลังกายของผู้สูงอายุจึงเป็นการเสริมสร้างความแข็งแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ในปีพ.ศ.๒๕๕๒ ได้มีการบันทึกการแสดง “รำโทนแม่กลอง” เป็นสื่อวีดีโอ จัดทำโดยคณะกรรมการศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ ภาคกลาง สมุทรสงคราม ร่วมกับ คณะกรรมการสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย ประจำจังหวัดสมุทรสงคราม สนับสนุนโดย กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม จังหวัดสมุทรสงคราม สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสมุทรสงคราม

เนื้อเพลง “รำโทนแม่กลอง” ที่ประพันธ์โดย นาวาเอกทวี เชื้อชูชาติ มีลักษณะเดียวกันกับเพลงรำโทนดั้งเดิมที่แต่งด้วยฉันทลักษณ์ของกลอน 5 หรือกลอน 6 มีคำคล้องจองอยู่ตรงทำยประโยค เนื้อร้องประกอบเป็นสองส่วนหลัก ส่วนแรกกล่าวถึงวิถีชีวิต สภาพบ้านเมือง ของดีของเด่น และเสน่ห์ของเมืองแม่กลอง อันสะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนที่สองเป็นการเชิญชวนให้ผู้สูงอายุมาออกกำลังกาย ซึ่งเป็นหนึ่งในเป้าหมายของสร้างสรรค์การแสดงพื้นบ้าน “รำโทนแม่กลอง” (สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

8.5 ศิลปหัตถกรรมและงานช่างท้องถิ่น

8.5.1 เครื่องถ้วยเบญจรงค์และลายน้ำทอง

ลายเบญจรงค์และลายน้ำทองเราใช้เรียกเครื่องถ้วยชามที่ใช้ในประเทศไทยมายาวนานตั้งแต่สมัยอยุธยาถึงปัจจุบันช่วยดังกล่าวแต่เดิมมาจากประเทศจีนโดยช่างไทยเป็น

ผู้ออกแบบด้วยการใช้สีใช้ลายแบบศิลปะของไทยแล้วส่งไปที่ประเทศจีนให้ประเทศจีนส่งกลับมา เครื่องถ้วยชาแบบนี้จะเขียนด้วยสี 5 สีแตกความจริงแล้วมันจะมีตั้งแต่ 3 ขึ้นไปจนถึง 8 สีมักจะใช้สีหลักคือสีแดงสีเหลืองสีขาวสีเขียวและสีน้ำเงินส่วนสีอื่นก็จะมีเพิ่มเติมคือสีแต่น้ำตาลสีชมพูสีม่วงแต่ส่วนใหญ่มักใช้ 5 สีเครื่องถ้วยเบญจรงค์นั้นเป็นเครื่องถ้วยที่มีลักษณะพื้นผิวเป็นสีขาวแล้วเขียนลายตกแต่งด้วยกรรมวิธีคือการลงยาจึงมีรอยนูนขึ้นมาจากพื้นผิวเล็กน้อยเครื่องถ้วยลายน้ำทองจะจัดอยู่ในงานประเภทเดียวกันแต่เพิ่มสีที่โดดเด่นขึ้นมาคือสีทองโดยการเพิ่มสีทองแต้มบนถ้วยเบญจรงค์ระหว่างสีเบญจรงค์แล้วใช้เส้นสีทองตัดด้วยลายที่ฉายในถ้วยลายน้ำทองจะเป็นลายเทพพนมหรือลายดอกไม้เช่นดอกกุหลาบดอกเบญจมาศดอกพุดตานหรือลายนกกลายดอกไม้เข้ามาใช้ในราชสำนักหลังจากการลงสีหรือเขียนสีเรียบร้อยแล้วจึงนำเครื่องถ้วยชามเหล่านี้เข้าเตาเผาอีกครั้งจึงจะทำให้สีบนเครื่องถ้วยเบญจรงค์มีสีสันทึบสวยงามและมีความโดดเด่นเรื่องลวดลายต่างๆทั้งถ้วยโถโอชามจานเชิงช้อนชุดน้ำชาชุดโต๊ะหมุ่บูชากระโถนจะมีลักษณะเด่นของเครื่องถ้วยเบญจรงค์อยู่และลักษณะที่เด่นมากก็คือการเขียนลายเก่าโบราณเหมือนจริงทุกประการโดยการใช้ศิลปะการใช้สีเน้นลวดลายที่ชัดเจน

8.5.2 ซอ “พญาซอ”

เมืองแม่กลอง หรือจังหวัดสมุทรสงคราม มีศิลปินและนักปราชญ์ ด้านวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงอยู่หลายคน เช่น หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปะบรรเลง) ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ ครูเอื้อสุนทรสนาน พูล ทองใจ ศรศิริ ศรีประจวบ บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในอดีต ส่วนด้านศิลปะในอดีตนั้น มี ครูวงษ์ รวมสุข ครูสำออง แก้วอ่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างและเชิดหุ่นกระบอก ปัจจุบันมีการสืบสานต่อเนื่อง โดยครูภรรณีการ์ แก้วอ่อน ผู้รับมรดกสืบทอดและมีลูกศิษย์ หลายท่าน หนึ่งในนั้นคือ นายสมพร เกตุแก้ว รับถ่ายทอดวิชาเชิดหุ่นกระบอกและการแกะกะลาซอจนได้รับฉายาว่า “พญาซอ เมืองแม่กลอง”

ครูสมพร เกตุแก้ว เริ่มทำซอมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 โดยกะโหลกมะพร้าวที่จะทำซอนั้น จะต้องผ่านการคัดเลือกชั้นที่ดีที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด จึงเรียกว่า พญาซอ ที่ชาวบ้านเรียกต่อกันเรื่อยมา จนถึงปัจจุบันและยังมีการเรียงลำดับความสวยงามของมะพร้าวซอ ดังนี้

1. พญาซอ ในโบราณหากได้มะพร้าวที่มีลักษณะนี้ จะต้องนำไปถวายเป็นกุศลด้วย มะพร้าวซอมีลักษณะที่ พูปลูกขึ้นมาขนาดจิ้งจก 2 ตัวชี้กันรอดได้ พูไม่บิดเบี้ยว และได้แนวตลอดกับพูหน้าซอทั้ง 2 พู
2. ซอพญา คือมะพร้าวซอที่พูปลูกไม่มากประมาณเหรียญบาทรอดได้ พูท้ายตรงไม่มีบิดเบี้ยว

3. ซอผล คือ มะพร้าวซอที่ปูดุนน้อย เหยียบบาททอดไม่ได้ พูท่ายบิดเบี้ยวไปทางซ้ายหรือขวา เป็นซอสำหรับผู้ฝึกหัดเล่นใหม่ ๆ

4. ซอแกง หรือซอมะพร้าวแกง คือ ซอที่ทำจากมะพร้าวอื่น ๆ

กะโหลกซอ คือ ส่วนของกล่องเสียง ทำด้วยกะลามะพร้าว หรือกะโหลกมะพร้าว แบ่งตามลักษณะได้ 4 แบบ คือ เสียรข้างไทย มวยผมพราหมณ์ นอแรด และนมสาว นอกจากนี้ กะละมะพร้าวยังสามารถนำมาสร้างงานศิลปะโยนำมาสลักเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ตัวละครในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ลายเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ ลายพุดตานหรือเครือเถา เป็นต้น ซึ่งลวดลายเหล่านี้มีผลต่อเสียงซอ (กัญญาชนากาญจน์ จันทรศิริ, 2555)

8.5.3 หัวโขน

หัวโขนถือเป็นงานศิลปะชั้นสูง ใช้สำหรับสวมครอบศีรษะ ปิดบังใบหน้าของผู้แสดงอย่างมิดชิด เป็นศิลปะวัตถุประเภทจารีตศิลป์ และงานศิลปะที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นอย่างวิจิตรตระการตา ลักษณะคล้ายหน้ากาก แต่แตกต่างกันที่เป็นการสร้างจำลองรูปทรงใบหน้าและศีรษะทั้งหมด เจาะตาของหัวโขนให้ตรงกับตาของผู้แสดงเพื่อการมองเห็น

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นจังหวัดที่มีเอกภาพและศักยภาพในด้านการแสดงในเชิงศิลปวัฒนธรรมและศิลปะ รวมถึงวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ และได้สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน เช่น “การแสดงโขน” เกิดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 และทรงเป็นผู้ฟื้นฟูทั้งบทและท่ารำ จนถือเป็นนาฏศิลป์ไทย ได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง รามเกียรติ์ ปัจจุบัน ชาวจังหวัดสมุทรสงครามร่วมกันจับกลุ่มอนุรักษ์การประดิษฐ์หัวโขน เช่น ศูนย์ศิลปหัตถกรรมการทำหัวโขน-ละคร ตำบลแควอ้อม กลุ่มภูเตศวร และศิลานุรักษ์ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

8.5.4 ว่าวจุฬาคลองเขิน

ว่าวจุฬา ว่าวเป็นการละเล่นที่นิยมเล่นในภาคกลางมีลักษณะ 5 แฉก ประกอบด้วยโครงร่างที่เป็นไม้แล้วใช้ไม้ประกอบกัน 5 อันเรียกว่าเสาหอยไทยให้มีความเร็วไม้ 2 อันถูกขนาดเท่ากับตัวยาวเข้ากะบิอีก 2 อันเป็นขาเรียกว่าขากบส่วนใหญ่จะนิยมใช้ไม้ไผ่นำมาทำเป็นโคลงซึ่งจะมีอายุการใช้งานประมาณ 3-5 ปีเพราะมีเนื้อไม้ที่มันหนักเบาและยืดหยุ่นไม่แตกหักได้ง่ายจังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในเรื่องการทำว่าวจุฬาภูมิปัญญาด้านนี้คือนายบุญรอด นาคศิริ มีลวดลายสวยงามมีความหลากหลายในเรื่องของรูปแบบและมีแบบให้เลือกนายบุญรอดทำว่าวจุฬาด้วยใจรักและสั่งสมประสบการณ์เรื่อยมาและเคยเข้าร่วมแข่งขันในงานวัดต่างๆทั้งว่าวประเภทสวยงามว่าต่อสู้อันได้รับรางวัลมากมายและทำให้วัดและได้ทำว่าว

จุฬาที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลกคือ 9 ศอก ถวายวัดพระศรีอริยะจังหวัดราชบุรีเป็นที่น่าสนใจของสื่อมวลชนและผู้เข้าร่วมงาน (สุภาวดี บุตรดา, 2554)

8.5.5 จัดสานก้านมะพร้าว

เมืองใหม่ก่อนเป็นเมืองที่ขึ้นชื่อเรื่องของการปลูกมะพร้าวหากย้อนกลับไปในอดีตปู่ย่าตายายได้นำก้านมะพร้าวมาทำประโยชน์ในหลายๆอย่างเช่นทำไม้กวาดสานตะกร้าสานกระจาดสำหรับไปงานวัดซึ่งก้านมะพร้าวมีความคงทนและมีความสวยงามดอกมามีวัสดุที่คงทนกว่านั้นคือสายการจักสานก้านมะพร้าวจึงหายไปจากสังคมการที่จะนำก้านมะพร้าวมาใช้งานได้ นั้นต้องผ่านการคัดเลือกอย่างพิถีพิถันก้านมะพร้าวต้องเป็นก้านมะพร้าวที่โตและยาวเพราะจะทำให้ไม้ที่ถูกกล่าวนั้นไม่หักง่ายจากนั้นมาเล่าให้เรียบแล้วจึงมาสานเป็นภาชนะต่างๆเช่นผ้าชีชันท้ำ พานรอง บางครั้งก็จะใช้ส่วนของยอดของต้นเพาะกล่ามที่นำมาใช้งานจะนิ่มไม่แข็งหรือหักง่ายขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าวนั้นคือการนำก้านมะพร้าวสดมาเล่าให้เกลี้ยงแล้วขีดเป็นรูปทรงต่าง ๆ ตามต้องการและตามความชำนาญของผู้ที่ต้องการออกแบบงานสานนั้น จะออกมาตามรูปร่างและการใช้งานจากนั้นเมื่อศาลเสร็จแล้วจะทาน้ำมันวานิชหรือน้ำมัน 2 อย่างมาผสมกันกันเพื่อป้องกันเชื้อราทำให้มีอายุใช้งานได้มากกว่า 10 ปีเพราะคุณสมบัติพิเศษของก้านมะพร้าวนั้นคืออมอดไม่กินจึงถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของก้านมะพร้าวมาใช้ในงานจักสาน (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2561)

8.5.6 ผ้ามัดย้อมเปลือกตะปุ่น

ผ้ามัดย้อมสีจากธรรมชาติที่ใช้เปลือกไม้จากป่าชายเลนทำเป็นขั้วโองเรียกว่าแม่น้ำปัตตานีเนื้อผ้ามีความโปร่งเบาสบายเหมาะสมกับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและใช้ในการประมงซึ่งสิ่งที่ได้ก็จะมาจากสีของพืชป่าชายเลนปุ่นให้สีน้ำตาลอ่อนสลับไปโลให้สีน้ำตาลเปลือกมะเกลือให้สีน้ำตาลเข้มในกระบวนการทำคือเมื่อจะทำผ้ามัดย้อมคนเริ่มจากการนำกฎหมายหรือใบไม้จากป่าชายเลนความสะอาดให้ดีจากนั้นนำมาต้มไม่ได้มาสีเข้มซึ่งเรียกว่าน้ำประปาพอได้น้ำแล้วจึงจะมาย้อมผ้าผ้าที่ใช้เป็นผ้าฝ้ายหรือซื้อใหม่ที่นำเส้นใยออกไปแล้วมัดย้อมลายต่าง ๆ อดตะจากนั้นนำไปซักหลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะหายสีตกแล้วนำไปตากไปแต่รูปต่อไป (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้คือการย้อมผ้าจากสีธรรมชาติมาใช้ในงานวิจัยโดยการย้อมสีหรือสิ่งของที่ได้ในท้องถิ่นเช่นขมิ้นในการย้อมผ้าที่ใช้ย้อมเป็นผ้าฝ้ายนำมาใช้ประกอบเป็นชุดหุ่นกระบอกโดยใช้เทคนิคการย้อมผ้าและเทคนิคการมัดผ้ามาใช้ให้เกิดลวดลายและรวมถึงการเพ้นท์ผ้าการใช้ปากกาเคมีวาดร่างขึ้นชุดหุ่น

8.5.7 ผลกระทบจากกะลามะพร้าว

มะพร้าวผลไม่ม้ห้ศจวรยพีสามารถใช้ได้ทุกในทกส่วนพบได้ในทงถิ่นและทงต่างๆของมะพร้าวสามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกด้านเช่นผลอ่อนสามารถรับประทานทั้งน้ำทั้งเนื้อและสามารถนำมาประกอบนียมนำไปใช้ทำขนมได้หลายชนิดและถุงแ่สามารถนำมาทำอาหารและสกัดน้ำมันมะพร้าวส่วนเปลือกที่เหลือนั้นสามารถนำมาใช้ทำส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์และสามารถนำไปใช้ปลูกต้นไม้ได้คนโบราณมักนำไปทำพินในการทำขนมหม้อแกงส่วนกะลามะพร้าว นั้นสามารถนำมาใช้เป็นภาชนะหรือของใช้ตกแต่งภายในบ้านเพราะถ้าขาดและเคลือบเงาแล้วจะมีสีที่สวยงามคนนิยมใช้กะลามะพร้าวมาตกแต่งบ้านเรือน (เปรมฤดี ปุโรทกานนท์ และคณะ, 2556) ผลกระทบจากกะลามะพร้าว จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม มีการปลูกอันดับต้นๆของประเทศจากกะลามะพร้าวนั้นกาแพไปด้วยมึงพญาแล้วช่างฝีมือหัตถกรรมหลายแขนงนำเอาเศษวัสดุที่ใช้ในทงถิ่นมาแปรรูปถ้ามูลค่าทางการตลาดจึงนำเอากะลามะพร้าวที่เหลือจากการแปรรูปประดิษฐ์เป็นงานฝีมือเช่นของใช้ตกแต่งบ้านรองเท้ากะลาสร้อยคอกระเป่า และพวงกุญแจ

ผู้วิจัยได้นำเอามาปกเปลือก เอาเปลือกของมะพร้าวและขุยมะพร้าวออกนั้นเหลือแต่เพียงกะลา จากนั้นนำกระดาษทรายขัดให้เกิดความมันเงา กะลามะพร้าวที่มีลักษณะกลมคล้ายศึระมาทำเป็นหัวหุ่นกระบอกโดยเริ่มจากการขัดเงาและจากนั้นลงสีวาดหน้าไม่เหมือนกับตัวหุ่นมาประกอบกันเป็นสื่อการเรียนรู้ซึ่งมะพร้าวนั้นพบได้ในทงถิ่นเกี่ยวข้องกับอาชีพการทำกรรมมะพร้าว

ตาราง 5 แสดงข้อมูลจังหวัดสมุทรสงคราม โดยสรุป

จังหวัดสมุทรสงคราม				
การประกอบอาชีพ		ของดีประจำจังหวัด	ศิลปวัฒนธรรม	หัตถศิลป์
การเกษตร	ด้านการประมง			
1.1 สวน มะพร้าว - มะพร้าวผล - มะพร้าวทำตาล - มะพร้าวซอ	2.1 ประมงน้ำจืด	1. ปลาทุแม่กลอง	1. หุ่นกระบอก	1. เครื่องถ้วยเบญจรงค์
1.2 สวน ส้มโอ	2.2 ประมงน้ำเค็ม	2. หอยหลอด	2. รำโทน	2. หัวโขน
1.3 สวน ลิ้นจี่		3. กะปิคลองโคน		3. พญา ซอ
1.4 ทำนาข้าว		4. ลิ้นจี่พันธุ์ค่อม		4. ว่าวจุฬาคลอง

ตาราง 6 แสดงข้อมูลจังหวัดสมุทรสงคราม โดยสรุป

จังหวัดสมุทรสงคราม				
การประกอบอาชีพ		ของดีประจำจังหวัด	ศิลปะวัฒนธรรม	หัตถศิลป์
การเกษตร	ด้านการประมง			
1.5 ทำนาเกลือ		5. ส้มโอขาวใหญ่		5. จัดสานกำนมะพร้าว
6. น้ำตาลมะพร้าว		6. ผ้ามัดย้อม		
		เปลือกตะปุ่น		
		7. ผลิตภัณฑ์จาก		
		กะลามะพร้าว		

9. หุ่นกระบอก

หุ่นไทยที่นิยมเล่นมาตั้งแต่โบราณเป็นมหรสพหลักฐานเก่าแก่ค้นคว้าได้ในขณะที่เป็นบันทึกของเอกอัครราชทูตลาอูแบร์ เขียนเป็นจดหมายเหตุไฉนว่า “หุ่นกระบอกไทยในสยามนั้นเป็นไปไม่ออกเสียง บ้างก็บอกที่มาจากประเทศลาวนั้นยังมีคนดูมากกว่าประเทศสยามอีก แต่ไม่ว่าจะเป็นหุ่นกระบอกของชาติ 2 ประเทศนี้ต่างก็เป็นมหรสพพื้น ๆ ไม่ขึ้นหน้า ขึ้นตาในประเทศด้วยกันทั้งคู่พอ” หุ่นไทยเรานั้นมีขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เคยมีขึ้นก่อนหน้านั้นแล้วแต่ก็ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดจึงไม่อาจยืนยันได้ว่า มีขึ้นก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่เล่นในสมัยอยุธยาเรื่อยมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์เรียกกันว่า หุ่นใหญ่หรือหุ่นหลวง อย่างที่เอาไปเขียนในจิตรกรรมฝาผนังและจดบันทึกในสมุดหมายเหตุต่าง ๆ หุ่นกระบอกเป็นหุ่นที่มีลักษณะเด่น คือ มีไม้กระบอกสำหรับจับถือ ในตัวหุ่นสูงประมาณฟุตเศษ ไม่มีขา แต่มีผ้าคลุมหรือเสื้อทรงกระสอบ มีมือติดกันมีด้ามไม้สำหรับขีดมือ ให้อำนาจตามจังหวะลีลาหุ่นกระบอกนั่นเอง การแสดงว่าหุ่นกระบอกแบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

1. หลวงหรือหุ่นใหญ่
2. หุ่นเล็กหรือหุ่นกรมพระราชวังบวรวิเศษชัยชาญ
3. หุ่นละครเล็ก
4. หุ่นกระบอก

9.1 ความหมายของหุ่น

หุ่นเป็นงานศิลปะประเภทหนึ่งที่ทำเลียนแบบคนกับสิ่งของและสิ่งก่อสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความจำกัดได้ให้คำจำกัดความและอธิบายความหมายของหุ่นเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาดังต่อไปนี้

จักรพันธ์ โปษยกฤต (2535, น. 7-12) ได้กล่าวว่าหุ่นคือรูปแบบจำลองมาจากของจริงทำคล้ายของจริงประดิษฐ์ด้วยวิธีปั้นหรือแกะสลักใช้ในการแสดงมหรสพเคลื่อนไหวด้วยการชักหรือเช็ดบังคับให้เคลื่อนไหวเพื่อแสดงเป็นเรื่องราว (दनัย อิมสุวรรณวิทยา, 2557)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพศ 2542 ให้ความหมายหุ่นว่า รูป รูปแบบ รูป ตู๊กตา รูปแบบที่จำลองจากของจริงต่างๆที่เอารูปการเล่นมหรสพที่ใช้หุ่นแสดงเป็นเรื่องราวเช่นหุ่นกระบอกหุ่นจีนดังนั้นการเล่นหุ่นหรือการแสดงหุ่นก็คือการแสดงที่ใช้รูปจำลองที่มีกลไกทำให้รูปจำลองนั้นเคลื่อนไหวได้โดยการเช็ดหรือการชักแทนการใช้ตัวคนในการดำเนินเรื่อง

สมศรี ปาณะโตชะ (2551, น. 29) ได้กล่าวว่าคุณเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิตประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อจำลองเลียนแบบหรือทำคล้ายของจริงการเคลื่อนไหวของหุ่นดำเนินไปตามความคิดจินตนาการและความต้องการของคน

จากความหมายของผลข้างต้นสรุปได้ว่า หุ่นเป็นวัตถุที่สร้างขึ้น หรือนำมาทำให้เคลื่อนไหวเพื่อสื่อความหมายกับผู้อื่น โดยใช้การสื่อสารนำความรู้สึกรักนึกคิดอารมณ์แรงบันดาลใจและความฝันมาทำให้เป็นตัวตนขึ้นมาได้นั้น รูปจำลองหรือการเลียนแบบของจริง ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์สิ่งของสามารถเคลื่อนไหวและสื่อสารทุกคนให้ความให้มีใจในการสื่อสารได้ หุ่นหรือสื่อการเรียนการสอนที่ทำได้เองจากวัสดุที่เราไม่ใช้แล้วหรือซื้อบ้างที่จำเป็นบางส่วนหุ่นที่ผลิตขึ้นเองยังสามารถ มีรูปแบบที่หลากหลาย มีชีวิตชีวา สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอน และเพื่อสร้างสรรค์การเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ

9.2 ความสำคัญของหุ่น

อรชุน ยุทธวงษ์ (2527, น. 579-580) หุ่นมีประโยชน์หลายด้าน เช่น

1. ให้ความบันเทิงมีการใช้หุ่นแสดงบนเวทีและการโทรทัศน์และละครร่วมจัดการแสดงกับการแสดงประเภทอื่นๆเพื่อดึงดูดความสนใจสำหรับเด็กและผู้ใหญ่บางครั้งก็ให้คุณประชาสัมพันธ์หรือโฆษณา

2. ประโยชน์ใช้ในการเรียนรู้กลุ่มนิยมใช้เพื่อการเรียนรู้และปลูกฝังความนึกคิดต่างๆให้กับ เด็ก เช่น

2.1 สอนให้หุ่นในการเรียนรู้วิชาศิลปะเรื่องการออกแบบความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

2.2 ใช้หุ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนเช่นวิชาคณิตศาสตร์วิชาสังคมวิชาดนตรีและภาษาเพราะเป็นการเรียนรู้อย่างสนุกสนานช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาเรียน

2.3 หุ่นช่วยให้เด็กได้รับการชี้แนะแนวทางการประพจน์และปลูกฝังค่านิยมต่างๆ เช่น ก้นรักษาความสะอาดการเสียสละการใช้หุ่นเพื่อเผยแพร่แนวคิดในเรื่องการเรียนรู้ประชาธิปไตยยสาธาณสุข

2.4 การแสดงหุ่นช่วยให้ฝักการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.5 หุ่นช่วยแก้ปัญหาเฉพาะตัวของแต่ละคนเช่นเด็กที่อายก้าว่ารวัดิดอ้างหรือมีปัญหาในด้านการสื่อสารผ่านตัวละครหุ่นจะง่ายกว่าการสื่อสารด้วยตนเอง

ลัดตามณี นรินทร์มณี (อ้างถึงใน จินตรา พรกุล, 2531, น. 30-31) กล่าวไว้ว่า หุ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าต่อเด็กๆมากและมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของเด็กสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียนได้ดีขึ้นกระตุ้นให้เด็กสนใจในบทเรียนตลอดเวลาโดยเฉพาะวิชาที่ต้องอาศัยการฝึกฝน

สมศรี ปาณะโตชะ (2551, น. 10-30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้อื่นเป็นการเรียนแบบของจริงทั้งรูปร่างหน้าตาและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เกี่ยวข้องในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆมาจากหุ่น

จากความสำคัญสรุปได้ว่าคุณมีความหมายมากมายเป็นจุดเริ่มต้นกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการเคลื่อนไหวที่เหมือนมีชีวิตช่วยส่งเสริมจินตนาการการกล้าแสดงออกการเข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งช่วยปลูกฝังแนวคิดและเป็นสื่อการเรียนรู้ทุกวิชาเพื่อใช้ให้เด็กเกิดการเรียนรู้และสนุกสนานให้ความบันเทิงทั้งการแสดงบนเวทีการโฆษณาคุณจึงเป็นสิ่งที่ส่งความรู้สึกความต้องการของผู้ถ่ายทอดเพื่อให้ถึงผู้รับการถ่ายทอดด้วยความสนุกสนาน

9.3 ประเภทของตัวหุ่นกระบอก

หุ่นกระบอกโดยทั่วไปนั้นมีพื้นฐานการสร้างรวมไปถึงลักษณะโดยรวมของกลไกการเชิดที่เหมือนกัน จะแตกต่างกันที่ลักษณะรูปร่างหน้าตา เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ที่ขึ้นอยู่กับช่างผู้ประดิษฐ์จะออกแบบ และต้องการสร้างหุ่นประเภทใด ดังนั้นหุ่นกระบอกจึงมีการแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ลักษณะเช่นเดียวกับตัวละครในการแสดง โขน-ละครของไทย ที่มีตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง แต่ในการแสดงหุ่นกระบอกจะมีตัวภาษา เพิ่มเข้ามาด้วย ซึ่งแต่ละประเภทจะมีความแตกต่างกันไป ดังนั้นแบ่งหุ่นกระบอกได้ 6 ประเภทดังต่อไปนี้

1. หุ่นกระบอกตัวพระ จะใช้สำหรับแสดงเป็นพระเอก พระรองของเรื่องที่แสดง
2. หุ่นกระบอกตัวนาง จะใช้สำหรับแสดงเป็นนางเอก นางสนม กำนัล ของเรื่องที่

แสดง

3. หุ่นกระบอกตัวยักษ์ จะมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกับตัวพระ และตัวนางที่หน้าตาและ อาวุธที่ใช้ถือ มักจะถือตะบอง

4. หุ่นกระบอกตัวลิง หุ่นกระบอกประเภทนี้จะมีการสร้างที่แตกต่างกับตัวพระ ตัวนาง เช่นเดียวกับหุ่นกระบอกตัวยักษ์

5. หุ่นกระบอกตัวออกภาษา เป็นหุ่นกระบอกที่ใช้สำหรับแสดงเป็นตัวละครเชื้อชาติ

6. หุ่นกระบอกตัวเบ็ดเตล็ด ได้แก่หุ่นตัวที่ไม่ได้กล่าวมาในข้างต้น เป็นหุ่นที่ใช้สำหรับแสดงเป็นตัวประกอบ เป็นชาวบ้าน หรือ เป็นนักบวช (วรกมล เหมศรีชาติ, 2545)

สรุปได้ว่า หุ่นมีตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง แต่ในการแสดงหุ่นกระบอกจะมีตัวภาษา และเบ็ดเตล็ด จะเปลี่ยนไปตามเรื่องที่ได้รับและรูปแบบการแสดงบทของตัวละคร

9.4 ลักษณะตัวหุ่นกระบอก (คณะชูเชิดชำนาญศิลป์)

ตัวหุ่นกระบอก หุ่นกระบอกของไทย ได้แบ่งส่วนประกอบสำคัญออกเป็น 4 ส่วน คือ ศีรษะหุ่น ลำตัว มือ และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ส่วนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีส่วนที่เลียนแบบคนจริงเพียง 2 ส่วนเท่านั้น อันได้แก่ ศีรษะ และ มือทั้ง 2 ข้าง ส่วนลำตัวทำด้วยกระบอกไม้ไผ่สวมตั้งแต่คอลงมา ฉะนั้นจึง เรียกหุ่นแบบนี้ว่า "หุ่นกระบอก" เพราะใช้ไม้กระบอกเป็นลำตัวแตกต่างจากหุ่นชนิดอื่น ๆ

1. ศีรษะหุ่น หุ่นกระบอกคณะชูเชิดชำนาญศิลป์จะมีศีรษะหุ่นที่แตกต่างจาก หุ่นคณะอื่น ๆ คือ จะแกะจากไม้เนื้อเบา มักจะใช้ไม้แคป้า หรือ ไม้ทองหลาง เนื่องจากเป็นไม้ที่หาได้ง่ายในจังหวัดสมุทรสงคราม ไม้ที่นำมาใช้ควรเป็นไม้เนื้อดี ไม่มีตาไม้ เพราะจะยากแก่การแกะ และการขัดเกลา แท่งไม้ควรมีขนาดความกว้างประมาณ 5 นิ้ว และ ความยาวประมาณ 8 นิ้ว เมื่อได้ไม้ แล้วช่างก็จะนำมาแกะให้เป็นรูปศีรษะ รูปหน้าและลำคอ เป็นชิ้นเดียวกัน โดย ศีรษะแกะสลักทำ เป็นโครงหน้ามีเบ้าตา จมูก ปาก หน้าจะมีขนาดกว้างประมาณ 3.5 นิ้ว ยาว 4.5 นิ้ว ลำคอคอยาว ประมาณ 1.5 นิ้วและทำแกนไม้ตรงกลางลำคองยาวประมาณ 5 นิ้ว เพื่อใช้เสียบกับกระบอกที่เป็นช่วงตัว เมื่อสวมเสื้อคลุมทับอกชิ้นหนึ่งก็จะได้รูปลำคอพอดี

2. ลำตัวหุ่น ส่วนที่เป็นลำตัวหุ่นกระบอกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เป็นไหล่ กับอก และ ส่วนที่เป็นลำตัว ในส่วนแรกที่เป็นไหล่ทำด้วยไม้เนื้อเบาเช่นเดียวกับศีรษะ หน้า 1 - 1.5 นิ้ว ความยาวจากไหล่ซ้ายถึงไหล่ขวา ประมาณ 7 - 8 นิ้ว ความกว้างจากหลังคอถึงช่วงอก ประมาณ 4 นิ้ว ตรงกลางเจาะรูกว้าง 1 - 1.5 นิ้ว ด้านบนตรงที่เป็นคอสำหรับเสียบหัวหุ่น กระบอก ด้านล่างสำหรับเสียบไม้กระบอกแกนกับลำตัว ในส่วนที่เป็นไหล่ของคณะนี้จะมีลักษณะ เด่นที่แตกต่างจากคณะอื่น ๆ ในปัจจุบัน เพราะแกะไม้ใหม่ความโค้งลงมาเป็นส่วนอกด้วย ลักษณะเป็น

รูปสามเหลี่ยม ในขณะที่คณะอื่น ๆ จะมีแต่ส่วนไหล่อย่างเดียว ส่วนที่สอง คือส่วนลำตัวทำจาก กระบอกไม้ไผ่ยาวประมาณ 8-10 นิ้ว ควรมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1- 1.5 นิ้ว และเสียบ กระบอกที่เป็นลำตัวเข้ากับส่วนแรกที่เป็นไหล่หุ้ม ลำตัวของหุ้มกระบอกมีไว้ สำหรับจับเชิด ส่วนประกอบของลำตัวหุ้มทั้งหมดอยู่ภายในเสื้อซึ่งต้องคลุมไว้ให้มิดชิด

3. มือหุ้ม จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน สำหรับมือข้างที่ตั้งวง ฝ่ามือจะทำจากไม้ แต่ ช่วงนิ้วมือทำจากหนัง โดยแกะเป็นรูปนิ้วมือทั้ง 5 นิ้ว สวมทับแกนไม้ช่วงฝ่ามือ แล้วตอกตะปู ตัดไว้ เป็นรูปแบบมือตั้งวงอย่างละครคือต้องให้มืออ่อนช้อยปลายนิ้วชี้ขึ้น ส่วนมือข้างที่กำมือทำ จากการ แกะไม้ และเจาะรูไว้ตรงกลางสำหรับเสียบอาวุธ ซึ่งเปลี่ยนไปได้ตามเนื้อเรื่อง ขนาดความยาว เท่ากับ ปล้องไม้ไผ่ที่ทำเป็นลำตัว เรียกไม้นี้ว่า “ตะเกียบ” ยาวประมาณ 16 – 17 นิ้ว ไม้ตะเกียบนี้ มีไว้ให้ผู้เชิดหุ้มจับบังคับมือหุ้มให้ร้ายำท่าทางต่างๆสำหรับมือหุ้มของคณะนี้ ลักษณะเด่นที่แกะ จากหนัง แทนที่จะทำจากไม้ เนื่อง จากสามารถดัดมือได้ และหนังจะอ่อนไปตามแรงดัดให้มืออ่อน ตามความต้องการของช่างที่สร้าง ดังนั้นมือหุ้มที่ตั้งวงจะอ่อน สวยงาม และอ่อนถาวรด้วย

4. เครื่องประดับนับว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ชมตื่นตาตื่นใจได้มากเสื้อของหุ้ม กระบอกนั้นควรเป็นผ้าที่มีน้ำหนักพอควรมีความกว้างประมาณ 2 ฟุตยาวประมาณ 3-4 ฟุตนำมา พับทบครึ่งส่วนที่เป็นสันพับทบของภาคตรงกึ่งกลางทำเป็นถุงคลุมไหล่แล้วเจาะช่องกลมเล็กๆเพื่อ ใส่คอหุ้มขนาดพอเหมาะสำหรับเสียบส่วนที่เป็นศีรษะรวมถึงต้องเย็บริมขอบผ้าทั้งสองชายให้ เรียบร้อยโดยการเย็บจนถึงเกือบถึงรอยพับด้วยเว้นระยะห่างไว้พอควรเพื่อจะใส่มือของหุ้มให้มือ หุ้มโผล่ออกมาข้างนอกถ้าส่วนที่เป็นไม้ตะเกียบสำหรับจับเชิดซ่อนไว้ในตัว

5. เครื่องประดับศีรษะหุ้มกระบอก มีลักษณะเหมือนของจริงเช่นการแสดงไขน ละครทุกประการแต่ย่อส่วนให้มีขนาดเล็กลงเท่านั้น เช่น ตัวพระที่เป็นเจ้าจะสวมมงกุฎ ตัวนางที่เป็น เจ้าจะสวมมงกุฎกษัตริย์ หรือ รัตเกล้ายอด รัตเกล้าเปลว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี พวงอุบะ กรรเจียกจอน และตุ้มหู ด้วย

หุ้มกระบอกแต่เดิมของคณะจะแกะจากไม้เนื้อเบา มักจะใช้ไม้แคป้า หรือ ไม้ ทองหลวง เนื่องจากเป็นไม้ที่หาง่ายและมีน้ำหนักเบา มาทำเป็นศีรษะหุ้ม (อภิชาติ อินทรยงค์, 2561, สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยนำการสร้างหุ้มมาใช้ในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ตัวหุ้มกระบอกจริงๆนั้นคือ การใช้ไม้ไผ่หรือกระบอกไม้ไผ่นั้นเองมีไหล่ทำด้วยไม้ไผ่เจาะรูตรงกลางแล้วเสียบไม้กระบอกทาง ตัวแกนแล้วถึงเสียบหัวหุ้มส่วนเสื้อนั้นใช้ผ้าฝ้ายเดียวกันเพราะเป็นถุงคลุมไหล่เจาะตรงกลางไว้ สำหรับเสียบศีรษะแล้วตรงมุมผ้าคลุมนั้นให้เว้นระยะห่างนิดหน่อยเพื่อจะให้มือของคุณครูออกมาทั้ง

2 ข้างได้ส่วนไม้ไผ่ขนาดเล็ก 2 อันไว้ใส่มือจะมีความยาวลงมาให้ถึงระดับชายผ้าด้านล่างไม้ไผ่ชนิดนี้เรียกว่าไม้ตะเกียบสกัดส่วนของหุ่นกระบอกที่นำมาใช้ในงานวิจัยมีสัดส่วนดังนี้

1. ไหล่หุ่นยาวจากปลายถึงปลาย 5 นิ้ว
2. ไม้กระบอกยาวจากไหล่ถึงปลายไม้ 8 นิ้ว
3. เสื่อหุ่นจากปลายเสื่อด้านล่างถึงปลาย 14 ถึง 15 นิ้ว จากปลายมือด้านหนึ่งถึงอีกด้านหนึ่ง 17 ถึง 20 นิ้ว
4. ตะเกียบ 15 -16 นิ้ว
5. ผ้าห่มนางกว้าง 8 นิ้วยาว 16 นิ้ว
6. จากจีบชายพกถึงคอ 5 นิ้ว

สัดส่วนเหล่านี้นี้อาจยืดหยุ่นได้ ตามสัดส่วนของตัวละคร เช่น ตัวพระ นาง ยักษ์ ลิง หรือกุมาร ผ้าห่มนางของหุ่นกระบอกนั้นจะคลุมอยู่บนเสื่อหุ่น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ให้เห็นว่าเป็น ตัวนางที่เป็นผู้หญิง และมีนมคอบทบบนผ้าห่มนางเอกที่หนึ่งส่วนตัวพระมีนมคอบและอินทรรณูเย็บติดอยู่ที่ไหล่ทั้งสองข้าง ลักษณะของผู้ชาย (จิระประภา บุญนิตย์, 2525)

มือหุ่นของตัวพระมือขวาจะถืออาวุธไว้เสมอจึงมักจะแกะด้วยไม้มีรูสำหรับเสียบอาวุธเปลี่ยนไปตามเนื้อเรื่องเช่น ถือกระบี่ ถือศร ถือพระขรรค์ส่วนมือซ้ายก็ตั้งวงรำอย่างละคร ส่วนมือนางโดยมากจะตั้งวงรำทั้ง 2 ข้าง ที่มีมือขวาถืออาวุธหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดง

9.5 ท่าพื้นฐานเพื่อการแสดงหุ่น

การเชิดหุ่นกระบอกนั้นเมื่อสามารถบังคับไม้กระบอกให้ได้ตั้งใจและหน้าหุ่นให้ “ไม่ตาย” ได้แล้ว การบังคับตะเกียบมือหุ่นจะเป็นเรื่องรองลงไป โดยในการเชิดหุ่นมือซ้ายของผู้เชิดจะถือกระบอกไม้ไผ่อันเป็นลำตัวหุ่น และถือตะเกียบมือหุ่นซ้ายขวาไว้ในมือขวาของผู้เชิด การตั้งวงรำของหุ่นกระบอกไม่ว่า พระ นาง ยักษ์ มือขวาของหุ่นจะตั้งวงสูงกว่ามือซ้ายเสมอและแขน (คือผ้าที่เป็นเสื่อหุ่น) จะต้องตั้งอยู่เสมอ

1. กล่อมตัว การกล่อมตัวเป็นการเชิดพื้นฐานของการเชิดหุ่นเช่นเดียวกับการหัดเขียน ก.ไก่ เมื่อหัดกล่อมไหล่หุ่นจากซ้ายไปขวา โดยกดไหล่ซ้ายและกล่อมไปด้านหน้า และจากขวาไปซ้ายโดยกดไหล่ขวาและกล่อมไปด้านหน้า หน้าหุ่นที่ตั้งอยู่บนไหล่จะไม่ว่าไปหรือหายไปแต่จะซ้อนหน้าเหมือนตัวละครกำลังกล่อมไหล่

2. เชิดย่นมือ กดไหล่ซ้ายและกล่อมย่นมาด้านหลัง และกดไหล่ขวาแล้วกล่อมย่นมาด้านหลังเรียกว่าป่วนไหล่ หรือหระทายไหล่ โดยระวังขึ้นตัวหุ่นไม่ให้หน้าหุ่นคว่ำไป หรือหายไปเช่นกัน การเชิดย่นมือนี้ เมื่อเชิดได้คล่องแล้ว จะเชิดในจังหวะ “ตื๊บ-เท่ง ตื๊บ-เท่ง”

3. โยกตัว ในจังหวะ “ต๋อม ต๋อมมา ต๋อมต๋อม...ตุ้ม ตุ้ม มา ตุ่ม ตุ้ม
4. กระทบตัว เหมือนจังหวะยึดยุบในท่ารำโขนละคร
5. เพลงเร็ว หรือเรียกว่า รำเพลงในจังหวะ “ตุ๊บ-ทิง ทิง-ตุบ-ทิง ทิง”
6. ท่ามือเตะออก หมายถึง การแนะนำตัวเอง กล่าวถึงตัวเองรู้เข้าใจ
7. ท่าประสานมือทาบฐานไหล่ หมายถึง ความรัก ความชื่นชม นหนาว
8. ท่าถูฝ่ามือยกแขนระดับหน้าท้อง หมายถึง โกรธ พิณาศ ย่อยยับ
9. ท่าประกอบฝ่ามือรวมที่อก หมายถึงความรัก คิดถึง เอ็นดู หรือตกใจ
10. ท่าฝ่ามือเตะหน้าผาก หมายถึง เสียใจ ไม่สบาย ร้องไห้
11. ท่าฝ่ามืออยู่ที่แก้ม หมายถึง อาย

สรุปได้ว่า การขีดหุ่นกระบอกล้วนเมื่อสามารถบังคับไม้กระบอกลูกให้ได้ดีตั้งใจและหน้า
หุ่นให้ “ไม่ตาย” ได้แล้ว ยังมีทำพื้นฐานที่ใช้ในการฝึกผู้วิจัยจึงนำมาเป็นท่าฝึกหัดเบื้องต้นแก่ผู้เรียน

ในการฝึกหัดหุ่นกระบอกลูกผู้เริ่มเรียนต้องฝึกบังคับไม้กระบอกลูกให้ได้ก่อน โดยเริ่มจาก
การ จับ การใช้ไม้บังคับ เริ่มต้นด้วยภาษาท่าหรือภาษาพูดง่ายๆแล้วเริ่มใส่จังหวะ ดำเนินเรื่องราว
เป็นนิทานสั้นๆ ซึ่งเป็นการปูพื้นฐาน หากจะฝึกให้เป็นขีดหุ่นได้ต้องใช้เวลา การขีดหุ่นต้องใช้
กำลังแขน หากเป็นเด็กเล็ก หุ่นต้องมีน้ำหนักเบา (อภิชาติ อินทรยงค์, 2561, สัมภาษณ์) ในการปู
พื้นฐานเริ่มจากการเรียนรู้เรื่องหุ่น ที่มาเป็นอย่างไร ใครได้รับถ่ายทอด ครูวงษ์เป็นใคร หุ่น
กระบอกลูกจังหวัดสมุทรสงคราม การสร้างหุ่น การขีดหุ่น

10.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

10.1 งานวิจัยในประเทศ

การอนุรักษ์และพัฒนารูปแบบการแสดงหุ่นกระบอกลูกพื้นบ้านภาคกลางเพื่อเพิ่มมูลค่า
ทางศิลปวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้าน พบว่า การอนุรักษ์การแสดงหุ่นกระบอกลูกควรจัดให้มีการเรียนการ
สอนด้านศิลปวัฒนธรรมการแสดงหุ่นกระบอกลูกโดยบรรจุไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาและ
มหาวิทยาลัย อีกทั้งต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้เรื่องการแสดงหุ่นกระบอกลูกโดยจัดทำเป็น
เทปบันทึกภาพการแสดงหุ่นกระบอกลูกอย่างถูกต้องและมีเนื้อหาสาระครบถ้วนตามรูปแบบการ
แสดงหุ่นกระบอกลูกอย่างสมบูรณ์บันทึกลงบนแผ่นซีดี ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลด้านการ
แสดงหุ่นกระบอกลูกพื้นบ้านภาคกลางพร้อมทั้งจัดทำเป็นหนังสือและข้อมูลทางวิชาการออกเผยแพร่
ต่อสาธารณชนและมอบให้สถาบันการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถม มัธยม และ
อุดมศึกษา เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนรวมถึงสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศ
เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าของผู้สนใจ นอกจากนี้ควรจัดนิทรรศการหรือการเสวนาให้ความรู้เรื่องการ

แสดงหุ่นกระบอกในงานวันสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การแสดงหุ่นกระบอกโดยจัดอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีและจัดทำเว็บไซต์ข้อมูลด้านวิชาการ เรื่องการแสดงหุ่นกระบอกเป็นภาษาไทย ภาษาต่างประเทศลงเว็บไซต์เผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษาไปทั่วโลก สอดคล้องกับความคิดของ จรัสศรี นาคกระสันต์ ศึกษานุกรณาภิวัฒน์ธรรม จังหวัดนนทบุรี กล่าวว่า การอนุรักษ์การแสดงหุ่นกระบอกเป็นสิ่งที่ดีและควรให้การส่งเสริมอย่างยิ่ง โดยให้จัดเป็นหลักสูตรของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและวัฒนธรรม บังคับให้ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการเรียนรู้การแสดงหุ่นกระบอก” มัทธนา อยู่ยั้งยืนคีตศิลป์ งามศิลป์การ เป็นผู้ขับร้องการแสดงหุ่นกระบอกของกรมศิลปากร กล่าวว่า นับวันการแสดงหุ่นกระบอกจะหาได้ยากขึ้น เด็ก ๆ ก็ไม่เห็นความสำคัญจึงควรที่จะช่วยกันอนุรักษ์และสืบสานการแสดงหุ่นกระบอกต่อไปโดยเฉพาะสถาบันการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์การแสดงชนิดนี้ไว้ให้ได้จะด้วยวิธีใดก็ตาม” การพัฒนารูปแบบการแสดงหุ่นกระบอกพบว่าการประชาสัมพันธ์คณะหุ่นกระบอกผ่านทางสื่อต่าง ๆ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการแสดงหุ่นกระบอกในปัจจุบันนี้มีความสำคัญอย่างมาก เพราะการแสดงหุ่นกระบอกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ จึงควรต้องมีการพัฒนารูปแบบในการจัดการแสดงให้ดีขึ้นและมีมาตรฐานเดียวกันทุกคณะ ตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ การรับงานแสดง การจัดการแสดง พัฒนาใหม่ทั้งหมดจะได้อยู่ต่อไปได้อย่างยั่งยืน”

การวิจัยการผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่านิทานอาเซียนในชุมชนบึงบอน วัตถุประสงค์ คือ ผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นมาประกอบการเล่านิทาน อาเซียน และหาประสิทธิภาพของหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่านิทานอาเซียนจากการวิจัยพบว่า ผลการผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่านิทาน อาเซียน ได้หุ่นเชิดจากวัสดุพื้นถิ่นทั้งหมด ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมด้วยหุ่น เชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่านิทานอาเซียน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (คันทรรส ภาผล, 2561)

สุวิทย์ พรหมหมวก ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ เดวิสที่มีต่อทักษะปฏิบัติการเล่นในท้องถิ่นและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าทักษะปฏิบัติการเล่นในท้องถิ่นของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 หลังใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเดวิสสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดใน สถิติที่ 0.5รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสเป็นรูปแบบการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการเล่นในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีเพราะมีการแยกฝึกทักษะของ

การละเล่นในท้องถิ่นแต่ละอย่างก่อนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ความชำนาญในการปฏิบัติทักษะ นั้นเมื่อมีการเชื่อมโยงทักษะเป็นลักษณะที่สมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้ายจึงทำให้สามารถปฏิบัติได้ดี จากความสำเร็จในการปฏิบัติทักษะการละเล่นในท้องถิ่นส่งผลให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจใน ภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นและมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการเรียนการสอนของทักษะปฏิบัติของเดวิส

คันธรส ภาผล (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่องการผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นมา ประกอบการเล่านิทานในชุมชนบึงบอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การผลิตหุ่นกระบอกโดยใช้วัสดุใน ท้องถิ่นสำหรับการเล่าเรื่องของอาเซียน หุ่นกระบอกจาก 41 วัสดุในท้องถิ่น ความสอดคล้อง (IOC) ของหุ่นกระบอกที่ผลิตโดยนักวิจัยเกี่ยวกับลักษณะหุ่นกระบอกสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ลูก สุนัขทุกตัวมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 2) การวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ของเพนนิยายและหุ่นเชิดของอาเซียนโดยใช้วัสดุใน ท้องถิ่น เรื่องราวของอาเซียน การค้นหา เรื่องราวอาเซียนและหุ่นกระบอกโดยใช้สื่อในท้องถิ่นสำหรับการเล่าเรื่องของอาเซียน ประสิทธิภาพ (E1/E2) คือ 82.70/83.70 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 3) ความรู้เบื้องต้น ต้นเกี่ยวกับการให้ความรู้เด็ก ปฐมวัยด้วยหุ่นกระบอกโดยใช้สื่อท้องถิ่นในการเล่าเรื่องอาเซียน สูงกว่า ก่อนการทดลองที่ระดับ นัยสำคัญ 0.05 4) ความพึงพอใจในวัยเด็กในการผลิตหุ่นกระบอกโดยใช้วัสดุใน ท้องถิ่นสำหรับ การเล่าเรื่องของอาเซียนที่พัฒนาโดยผู้วิจัย เฉลี่ย 82.62 พอใจในระดับสูง กว่าก่อนใช้กิจกรรม

10.2 วิจัยในต่างประเทศ

หุ่นเชิดยังสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการตรวจสอบความไม่เข้าใจ ของ เด็กๆ เมื่อพวกเขาตอบคำถามและมีส่วนร่วมในบทสนทนา (Remer & Tzuril, 2015)

การเรียนรู้ในห้องเรียน หุ่นกระบอกยังเป็นเครื่องมือสำหรับเด็กและเยาวชนอีกด้วย นักเรียนสามารถสร้างหุ่นเชิดหรือแสดงหุ่นกระบอกหรือเล่นหุ่นได้เอง หุ่น เชิดสามารถเป็นเพื่อนที่ดี ของเด็กๆ ได้ (Gobec, 2012; Korošec, 2012)

การศึกษาของ Keogh's, Naylor's, Maloney's & Simon's (2008) ยังมีบทเรียน วิทยาศาสตร์เบื้องต้นเป็นบริบท และแสดงให้เห็นหลักฐานว่าบทบาทของหุ่นเชิดสามารถช่วยใน การสื่อสารแบบแบ่งกลุ่ม ได้อย่างไร ด้วยหุ่นเชิด ครูสามารถกระทำการเพิกเฉยได้

Maharani (2016) เปรียบเทียบสื่อหุ่นกระบอกและสื่อภาพในการสอนการพูด ภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่าการใช้หุ่นเชิดนั้นมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้สื่อ รูปภาพในการ สอนการพูดอย่างไร เพราะหุ่นเชิดสามารถทำให้ตัวบ่มรู้สึก ผ่อนคลาย Maharani (2016, p. 113) เขียนว่า: “การใช้หุ่นเชิด ช่วยพัฒนาทักษะการพูด”

งานวิจัย (Caganaga & Kalmis, 2015; Fisler, 2003; Keogh et al., 2008; Korošec, 2012; Maharani, 2016; Remer & Tzuriel, 2015; Simon et al., 2008) กล่าวถึง ศักยภาพของหุ่นกระบอกในการสร้างแรงจูงใจ ความสนใจและความสนใจตัวอย่างเช่น Keogh และคณะ (2008, p. 146) รายงานประโยชน์ของ หุ่นเชิดในการสร้างแรงจูงใจและความสนใจใน บทเรียนวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ต้น ตึกตาตัวหนึ่งที่มีปัญหาสร้างแรงจูงใจ: "...เด็กๆ มีส่วนร่วม อย่าง มากกับการสนทนาของพวกเขากับหุ่นเชิด มีแรงจูงใจในการแก้ปัญหาที่นำเสนอโดยหุ่นกระบอก และกระตือรือร้นที่จะให้หุ่นกระบอกรู้ว่าสิ่งที่พวกเขา ค้นพบ" Fisler (2003) อธิบายว่าโรงละครหุ่น กระบอกสามารถให้วิธีที่ สนุกสนานเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างไร:

หุ่นกระบอกมีศักยภาพในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ตามทฤษฎี ของ Piaget (1962) การเล่นหุ่นกระบอกช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์และทักษะการเรียนรู้ ด้วยการบังคับให้พวกเขาใช้จินตนาการ พวกเขาประกอบขึ้นเป็นบทบาท กฎเกณฑ์ สถานการณ์ และแนวทางแก้ไข พวกเขาต้องฟังและทำความเข้าใจข้อมูลก่อนที่จะแปลรหัสและใช้เพื่อนำเสนอ ในการเล่นหุ่นกระบอก ในชุดข้อมูล มีการศึกษาสี่เรื่อง (Ahlcrona, 2012; Bredikyte, 2002; Korošec, 2012; 2013) เน้นให้เห็นถึง ศักยภาพของหุ่นเชิดในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงครามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ผลข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 18 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แผนจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นโรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจัดทำเป็นสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมง จำนวน 8 แผน

2. แบบประเมินผลการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความรู้พื้นฐานและความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

3. แบบสังเกตพฤติกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสังเกตพฤติกรรมในการเรียนรู้

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อ ชุดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามวิธีของ Likert ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การแสดงผลหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ ดังนี้

1.1 ศึกษา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การจัดกิจกรรมการแสดงหุ่น และ ทัศนศึกษาการเรียนรู้

1.2 ศึกษาจากบุคคลในท้องถิ่น

- ศิลปินคณะชูเชิดชำนาญศิลป์ ผู้ให้ข้อมูล ด้านศิลปะการแสดงหุ่นกระบอก จังหวัดสมุทรสงคราม

- ปรีชา เจียบหยุ ปราชญ์ท้องถิ่นผู้นุรักษ์น้ำตาลมะพร้าว และเป็นเกษตรกรจังหวัดสมุทรสงคราม ผู้ให้ข้อมูลด้านภูมิปัญญา

1.3 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การแสดงผลหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบำรุงวิทย) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์จากการศึกษางานวิจัย และเอกสารตำรา

1.5 จัดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน โดยจัดทำเป็นสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมง จำนวน 8 แผน ดังตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 7 แสดงโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
1.	บ้านฉันบ้านเธอ ของดีบ้านฉัน	นักเรียนสามารถบอกเรื่องราวของจังหวัดและการทำตาล	2
2	หุ่นจำพาลงสวน	นักเรียนสามารถบอกเรื่องราวของหุ่นและส่วนประกอบของหุ่น	2
3	หุ่นจากเตาตาล	เพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้และสามารถนำมาสร้างเป็นตัวหุ่นกระบอกได้อย่างสมบูรณ์ (วิธีการสร้างตัวหุ่น)	2
4	หุ่นมีชีวิต	เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหวได้อย่างถูกต้อง	2

ตาราง 6 (ต่อ)

ครั้งที่	หน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวน (ชั่วโมง)
5	ลีลาหุ่นน้อย	เพื่อฝึกทักษะภาษาทำอย่างง่าย	2
6	นิทานของฉัน	นักเรียนสามารถสร้างนิทานที่เป็นเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเองได้	2
7	ท่วงท่ารำง่าย	นักเรียนสามารถแสดงหุ่นกระบอกจากเรื่องราวของตนเองได้	2
8	เชิญท่านมาชม	นักเรียนสามารถนำเสนอเรื่องราว การทำตลาดได้	2
รวม			16

1.6 การเสนอแผนการจัดการเรียนรู้“หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและคำดัชนี ความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัยโดยทำแบบสำรวจรายการให้ผู้เชี่ยวชาญรายชื่อมีเกณฑ์ดังนี้

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาผู้เชี่ยวชาญดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย จำนวน 2 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการบริหารการศึกษา 1 ท่าน

นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประกอบด้วย

อาจารย์ รจนา พวงประยงค์ ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรศิริ ถนอมกุล อาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ไทย

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ดร.สกลวัฒน์ พลอยประดับ วุฒิ ปรด.การบริหารการศึกษา รอง

ผู้อำนวยการโรงเรียนสมคิดจิตวิทยา

เกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง ใช้ได้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

คะแนน -1 หมายถึง ใช้ไม่ได้

เกณฑ์การแปลความหมายค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีดังนี้

คะแนน IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้

คะแนน IOC มีค่าตั้งแต่ 0.00 – 0.49 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ไม่ได้

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 8 แสดงตัวอย่าง แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
ด้านเนื้อหาสาระ				
1. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ตามวัย ของนักเรียน				
2. เนื้อหาสาระมีการเรียงลำดับจากความสำคัญง่าย ไปหายาก				
3. เนื้อหาสาระเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิ ปัญญาท้องถิ่น				
4. เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้				
ด้านการกิจกรรมการเรียนรู้				
ขั้นที่ 1 ทานสาธิตทักษะหรือการกระทำ				
5. สาธิตทักษะหรือแบบอย่างในการปฏิบัติมีความ ชัดเจน				
ขั้นที่ 2 ชั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติย่อย				
6. การแบ่งเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา				
ขั้นที่ 3 ทานให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย				
7. มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติทักษะ				
ขั้นที่ 4 ชื่นให้เทคนิควิธีการ				
8. แนะนำเทคนิควิธีการที่ช่วยให้สามารถปฏิบัติได้ง่าย ขึ้น				
ขั้นที่ 5 ชื่นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่ สมบูรณ์				
9. ทักษะย่อยที่แยกฝึกช่วยให้การปฏิบัติโดยรวมมี ความสมบูรณ์				

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
ด้านสื่อการเรียนรู้				
10. การเรียนการสอนมีความหลากหลายตามกิจกรรม				
11. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา				
12. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น				
13. สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง				
14. สื่อการเรียนการสอนมีเพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน				
ด้านวัดการประเมินผล				
15. วิธีการวัดประเมินผลมีหลากหลายตามสภาพความจริง				
16. การประเมินผลด้วยแบบทดสอบตรงกับเนื้อหาที่เรียน				
17. การประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลการปฏิบัติ				
18. การประเมินผลมีความเหมาะสมและยุติธรรม				
ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้				
19. สถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อต่อการเรียนรู้				
20. ผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน				

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

2. แบบประเมินความเข้าใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น เรื่อง น้ำตาลมะพร้าว ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 ฉบับ ครอบคลุมทุกเนื้อหาและทักษะ จำนวน 30 ข้อ เป็นการทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยจำนวนข้อสอบที่ต้องการ คือ จำนวน 20 ข้อ

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาระดับพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา ทฤษฎีและหลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2 ศึกษาและวิเคราะห์ เนื้อหา อັตลักษณ์ท้องถิ่น การทำน้ำตาลมะพร้าว จังหวัดสมุทรสงคราม

2.3 สร้างแบบประเมินความเข้าใจในอັตลักษณ์ท้องถิ่น ทำเป็นแบบวัดก่อนและหลังเรียน 1 ฉบับ

2.4 เสนอแบบประเมินความเข้าใจในอັตลักษณ์ท้องถิ่น เรื่อง น้ำตาลมะพร้าว ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบการใช้ภาษา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยทำแบบสำรวจรายการให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณารายข้อ โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

คะแนน	+1	หมายถึง	ใช้ได้
คะแนน	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
คะแนน	-1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

เกณฑ์การแปลความหมายค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีดังนี้

คะแนน IOC มีค่าตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้

คะแนน IOC มีค่าตั้งแต่ 0.00 – 0.49 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ไม่ได้

2.5 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ โดยตั้งเกณฑ์ข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปพบว่าแบบประเมินความเข้าใจในท้องถิ่น มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 แล้วจึงนำข้อสอบไปใช้และนำมาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบ

2.6 นำแบบประเมินความเข้าใจในอັตลักษณ์ท้องถิ่น เรื่อง น้ำตาลมะพร้าว ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือ

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยใช้แบบแผนการวิจัย แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน (One-Group Pretest Posttest Design)

ตาราง 9 แสดง (One-Group Pretest Posttest Design)

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อนเรียน	การทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
E	T ₁	X _g	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

E แทน กลุ่มทดลอง

X_g แทน การจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน

T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน

T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน

4. ดำเนินการใช้รูปแบบ

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สอบถามความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ หุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยโรงเรียนวัดปากลาด เห็นความสำคัญและมีความต้องการในการจัดกิจกรรม โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากมีพัฒนาการทางด้านร่างกายเหมาะสมกับการเรียนรู้รูปแบบกิจกรรม
2. ผู้วิจัยเตรียมนักเรียนด้วยการแนะนำการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมที่แจ้งวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการเก็บคะแนนและข้อตกลงต่างๆรวมถึงผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน
3. ผู้วิจัยดำเนินการใช้รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างที่เตรียมไว้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ใช้เวลาทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ซึ่งนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้และเรียนรู้เรื่องหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเรียน เพื่อประเมินความสามารถในการเรียนรู้ และเมื่อสิ้นสุดคาบเรียนในแต่ละครั้ง
4. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดผู้วิจัยจะนำมาประเมินผลการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนด้วยแบบทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
5. นำผลคะแนนการทำแบบทดสอบและความพึงพอใจในรูปแบบกิจกรรมมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. การทำแบบประเมินการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน โดยสร้างให้ครอบคลุมกับผลการจัดการเรียนรู้
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ชั่วโมง 8 สัปดาห์ รวม 8 แผนการจัดการเรียนรู้
3. การทำแบบประเมินการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย \bar{X}

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คำนวณจากสูตร (ฉ้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543)

$$S.D = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ $S.D$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 f แทน ความถี่ของคะแนน
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 n แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของ แบบประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับลักษณะที่จะวัด

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็น

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

n แทน จำนวน

4. แบบสำรวจความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

กำหนดขอบเขตและจุดมุ่งหมายของแบบสำรวจ รวมถึงระบุเนื้อหาและกำหนดรูปแบบของคำถาม โดยใช้เป็นแบบวัดชนิดข้อความมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ พอใจระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งการแปลผลคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ (พรรณี ลีกิจวัฒน์, 2553, น. 36-38) พิจารณาดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
4.50-5.00	ระดับมากที่สุด
3.50-4.49	ระดับมาก
2.50-3.49	ระดับปานกลาง
1.50-2.49	ระดับน้อย
1.00-1.49	ระดับน้อยที่สุด

นำแบบสำรวจที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนนั้นนำมาปรับปรุงก่อน
นำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อการพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรม

- 1.1 สัญญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 1.2 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.3 กระบวนการจัดรูปแบบการเรียนรู้
- 1.4 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ “หุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น”

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรม

- 2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียน
- 2.2 ผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรม
- 2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
- 2.4 ผลการศึกษาแบบบันทึกที่ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อการใช้การจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น
- 2.5 ผลการศึกษาความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ตอนที่ 1 การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรม

- 1.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 - \bar{X} แทน คะแนนค่าเฉลี่ย
 - S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - E แทน กลุ่มทดลอง
 - X_8 แทน การจัดการเรียนรู้
 - T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน
 - T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 การสร้างและการหาคุณภาพของรูปแบบกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ดังนี้

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และปลูกฝังเยาวชนในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมการปลูกจิตสำนึกและกระตุ้นให้เยาวชนและคนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนัก มีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเผยแพร่และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งที่เป็นวิถีชีวิตค่านิยมและความเป็นไทยและปัจจุบันวัฒนธรรมท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาการบำรุงวิทย์) เป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่การทำน้ำตาลมะพร้าวจังหวัดสมุทรสงครามให้ความสำคัญศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ ผ่านทักษะปฏิบัติ แต่ยังคงสื่อและกิจกรรมที่จะทำการเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าสนใจ และเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เมื่อความเข้าใจในท้องถิ่นของเยาวชนน้อยลง ผู้วิจัยมีแนวคิดนำศิลปะการแสดงหุ่นกระบอก อันเป็นศิลปะพื้นบ้าน ทั้งยังเป็นศิลปะ ที่อยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งยังมีการผสมศาสตร์และศิลป์หลายแขนงเข้าด้วยกัน สามารถสะท้อนรูปแบบสังคมไทยผ่านงานศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งรูปแบบการแสดงพื้นบ้านเป็นการแฝงไว้ซึ่งความสนุกสนาน การใช้คารมคมคาย มีปฏิพจน์ไหวพริบ ฉับไว คติความเชื่อ อันเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี มีการใช้เครื่องดนตรี การร้อง การใช้ภาษา ซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามสภาพท้องถิ่น ดังนั้นหุ่นกระบอกน่าจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการพัฒนาเด็ก และเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ช่วยในการสื่อสารให้เด็ก เข้าใจในท้องถิ่น การสร้างและการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมผู้วิจัยได้ศึกษา หลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิตจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะอยู่ใน กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพเผชิญประสบการณ์ตรง เรียนรู้ด้วยตนเองและได้ค้นพบศักยภาพของตนเอง โดยกิจกรรมเพิ่มเวลารู้เน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ประกอบด้วย การพัฒนาสมอง (Head) การพัฒนาจิตใจ (Heart) การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และการพัฒนาสุขภาพ (Health) ผู้เรียนเลือกได้ตาม

ความถนัดความสนใจ จากการศึกษางานวิจัย พบว่า กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้มีข้อจำกัดอยู่ บางประการ คือ 1. ด้านกิจกรรม จะเป็นการจัดตามความถนัดของครู ไม่ใช่ความต้องการของผู้เรียน 2. ข้อจำกัดด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด 3. ด้านเวลา ที่มีอยู่อย่างจำกัด

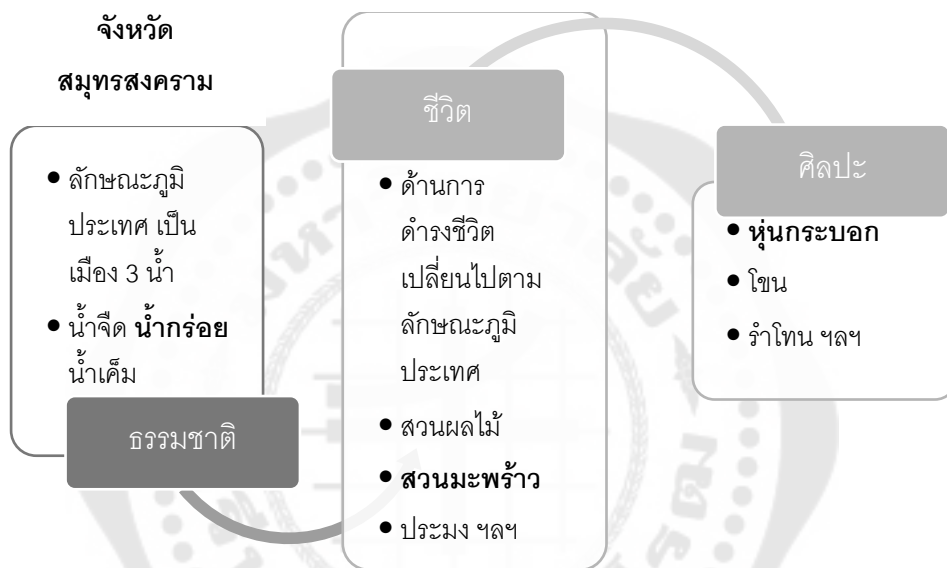
การวิจัยในครั้งนี้ มีเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยและหนังสือแสดงเจตนา ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (สำหรับเด็ก) ตามความสมัครใจไม่มีการบังคับ สอบถามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม หากผู้เข้าร่วมการวิจัยมีประสงค์จะขอถอนตัวออก ขอให้ผู้เข้าร่วมวิจัยแจ้งหัวหน้าโครงการวิจัยล่วงหน้า โดยไม่มีการบังคับใดๆ ทั้งนี้ตามความสมัครใจ และในเรื่องงบประมาณกิจกรรมในครั้งนี้ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นที่หาได้ง่ายจึงไม่มีปัญหาด้านงบประมาณ ในเรื่องของเวลาได้นำปรึกษากับท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากลาด โดยรายวิชากิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ในคาบสุดท้ายของแต่ละวันในเวลา 14.30 ถึง 16.30 น. โดยจะใช้เวลาเด็กเรียน 1 ชั่วโมงในแต่ละครั้งในการจัดกิจกรรม

การจัดรูปแบบกิจกรรมผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์และ แนวคิดการสืบค้นชุมชนของ จุฑามาศ วิศาลสิงห์ (2559) โดยจุฑามาศได้ใช้แนวคิดรวมรวมเรื่องราววิถีของคนไทยในแต่ละท้องถิ่นที่ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ ธรรมชาติ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และมีแนวคิดที่สอดประสาน กัน 3 ขั้นตอน คือ สืบค้น ร้อยเรียง ออกแบบ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดมาใช้ในการงานวิจัย

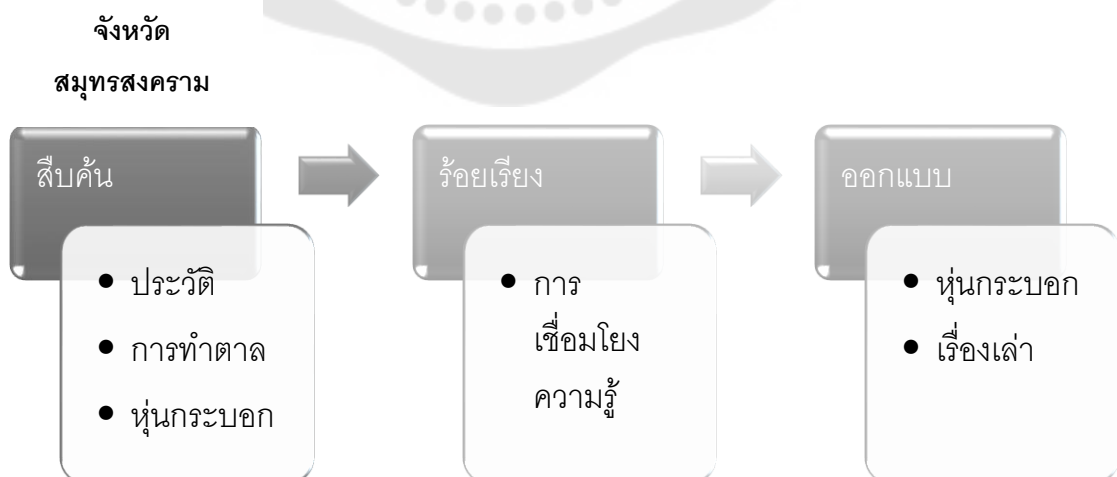

ภาพประกอบ 5 การจัดรูปแบบกิจกรรมผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ และแนวคิดการสืบค้นชุมชน

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ และ รูปแบบแผนการจัดการสอน (นิลมณี พิทักษ์, 2560) เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำตาลมะพร้าว จากครูปรีชา เจียบหุ้ย ซึ่งสามารถสรุป ดังนี้คือ การทำตาลมะพร้าว การขึ้นตาล การเคี้ยวตาล รู้จักต้นมะพร้าว อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำตาล ศึกษาเรื่องประวัติความเป็นมา การเช็ดหุ่นพื้นฐาน และการสร้างหุ่น จากครูอภิชาติ เจริญรงค์ การเช็ดหุ่นเป็นการใช้กำลังแขนและมือ ผสานกัน ผู้เรียนต้องมีกำลังแขนที่ดี และมีความอดทน

ภาพประกอบ 6 การสืบค้นชุมชน

ภาพประกอบ 7 แนวคิดที่สอดคล้องการสืบค้นชุมชน

การที่จะให้เกิดการเรียนรู้และการคงอยู่ “วิธีที่จะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติไว้ที่ดีที่สุดคือเอาใส่ไว้ที่ตัวคน ฉะนั้นต้องให้ได้ศึกษาเล่าเรียนมันจะลงลึกไปในกระแสเลือดจิตวิญญาณ” (วีระศิลป์ ช้างขนุน, 2555) การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และปลูกฝังเยาวชนในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมการปลูกจิตสำนึกและกระตุ้นให้เยาวชนและคนในชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด ตั้งอยู่ในบริเวณน้ำกร่อย มีการทำตาลมะพร้าว มีความสนใจโดยผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นความสำคัญ ของอาชีพการทำตาลมะพร้าว มีแหล่งการเรียนรู้ แต่ยังคงขาดสื่อ ตัวช่วยดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะเข้าร่วมในการดำเนินการวิจัย คือ นักเรียนนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบำรุงวิทย) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 18 คน โดยผ่านการยินยอมทางผู้ปกครอง และนักเรียน จากการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ จำเป็นต้องใช้ทักษะ ทางด้านร่างกาย (กำลังแขน) ในการเคลื่อนไหวนุ่น เด็กวัยนี้มีความตื่นตัวชอบกิจกรรมที่ทำหาย สนใจเรื่องงานเย็บปักถักร้อย มีอวัยวะกล้ามเนื้อที่สมบูรณ์ สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ (ณรงค์ช ไพบูรณ์กิจ, 2541; พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2556) “นักเรียนในระดับชั้นนี้สามารถร่วมกิจกรรม ได้อย่างเต็มที่” (ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากลาด) ซึ่งเหมาะสมกับพัฒนาการ ช่วงวัย การเรียน และเวลา

ตาราง 10 แสดงการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

แนวคิด	การจัดการหลักสูตร	เป้าหมาย
หลักสูตรสถานศึกษา	ปรับการเรียนรู้ - กิจกรรมการเรียนรู้	ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น
1. อัตลักษณ์ท้องถิ่นท้องถิ่น - การทำตาลมะพร้าวจังหวัดสมุทรสงคราม	การออกแบบการเรียนรู้ -รูปแบบแผนการจัดการสอน (นิลมนี พิทักษ์)	1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบำรุงวิทย) จังหวัดสมุทรสงคราม
2. การสืบค้นชุมชน		
แนวคิดทฤษฎี - รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส	กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน เรื่อง ความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น

จัดโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชนโดยจัดทำเป็นสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมง จำนวน 8 แผน นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบการใช้ภาษาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและคำศัพท์นี้ความสอดคล้อง ผลการ

พิจารณาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้คัดเลือกประเด็นที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ผลการพิจารณาค่าดัชนี ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม พบว่า รายการประเมินที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.58 เฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.53 ค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.36-0.64 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.83

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. การบริหารและจัดการเวลา การให้เวลาในการทำหุ่นน้อยไปควรเพิ่มเวลาในส่วนนี้
2. การเชื่อมโยงกิจกรรม เชื่อมโยงเรื่องราวในการเรียนรู้เรื่องหุ่นกับเตาตาลให้สัมพันธ์กัน
3. เรียงลำดับการทำกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมเหมือนข้ามชั้น แนะนำ ให้นำ ให้นำเรียงจากการเรียนรู้เรื่อง หุ่นแล้วค่อยมาเรียนรู้เรื่องการสร้างหุ่นจากวัสดุในท้องถิ่น
4. ควรมีครูประเมินในระหว่างทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรมควรมีคนคอยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

1.3 กระบวนการจัดรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นเป็นการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการสอนตามแนวคิดการฝึกทักษะปฏิบัติของเดวีส์โดยมุ่งการเรียนรู้ในทักษะการฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีเร็วขึ้นวัตถุประสงค์รูปแบบนี้มุ่งพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งในแผนการจัดการกิจกรรมดังกล่าวประกอบไปด้วยชื่อกิจกรรมขั้นตอนการจัดกิจกรรมและอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมซึ่งใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมจำนวน 8 สัปดาห์ ดังนี้

1. บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน
2. หุ่นจำพาชมสวน
3. หุ่นจากเตาตาล
4. หุ่นมีชีวิตร
5. ลีลาหุ่นน้อย
6. นิทานของฉัน

7. ท่วงท่าร้ายรำ

8. เชิญท่านมาชม

กิจกรรมที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิด ที่มีชื่อว่า บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้สร้างข้อตกลงและชี้แจงรายละเอียดในการทำกิจกรรม ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง กิจกรรมบ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน ยังเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเรียนรู้ จากการเริ่มสังเกตสิ่งรอบตัว โดยแบ่งความรู้ เป็นทักษะย่อยๆ เช่น การให้วาดรูปของดีประจำจังหวัด จากนั้นจับกลุ่มรูปภาพบนแผนที่ การหาตำแหน่งโรงเรียน และสิ่งที่พบระหว่างทางกลับบ้าน

กิจกรรมที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิด ที่มีชื่อว่า หุ่นจำพาชมสวน กิจกรรมนี้เป็นการเชื่อมโยงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหนึ่งโดยนำของดีประจำจังหวัดทั้ง 2 อย่างคือหุ่นกระบอกลงจังหวัดสมุทรสงครามการทำตาลมะพร้าวโดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 2 ช่วงช่วงแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับหุ่นกระบอกลงโครงสร้างของหุ่น ช่วงที่ 2 เรียนเกี่ยวกับการทำตาลมะพร้าว

กิจกรรมที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิด ที่มีชื่อว่า หุ่นจากเตาตาลกิจกรรมนี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างหุ่นกระบอกลงตามจินตนาการโดยเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในเรื่องการสร้างหุ่นจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นในเรื่องการทำกรรมมาเป็นส่วนประกอบของการทำหุ่นกระบอกลง จากนั้นนำความรู้ที่ได้มาสร้างหุ่นกระบอกลงด้วยตนเอง

กิจกรรมที่ 4 ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของเดวิดที่มีชื่อว่า หุ่นมีชีวิตกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวมือและแขนเพื่อการแสดงหุ่นเบื้องต้น โดยเป็นการฝึกเครื่องหมายทักษะการเคลื่อนไหวที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน

กิจกรรมที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิดที่มีชื่อว่า ลีลาหุ่นน้อยเป็นการเรียนรู้ท่าทางนาฏศิลป์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเคลื่อนไหวอย่างถูกต้องให้แก่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติโดยแบ่งออกเป็นท่าต่างๆ

กิจกรรมที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของเดวิดที่มีชื่อว่า นิทานของฉันกิจกรรมนี้เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการแต่งบทนิทานสำหรับตัวละครหุ่นให้นักเรียนเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่นมาเล่าเป็นนิทานของตนเองโดยใช้หุ่นเป็นเกณฑท์ตัวเล่าเรื่อง

กิจกรรมที่ 7 ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ เดวิดที่มีชื่อว่าท่วงท่าร้ายรำเป็นการนำเอานิทานที่นักเรียนสร้างเรื่องราวจากกิจกรรมที่แล้วมา เชื่อมโยงกับการแสดงหุ่นและฝึกซ้อมให้นักเรียนเกิดความชำนาญ

กิจกรรมที่ 8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ เดวิดที่มีชื่อว่าเชิญท่านมาชมเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนบ้ายแสดงหุ่นกระบอกในเรื่องที่นักเรียนแต่ง ขึ้นโดยมีครูและผู้ปกครองมาเข้าชมการแสดงของนักเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้และเกิด ความภาคภูมิใจในการแสดง

ตาราง 11 แสดงกิจกรรมการเรียนรู้หุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ที่องถึนกับกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่ม เวลารู้

กิจกรรม	ชั่วโมง	Head	Heart	Health	Hand
1. บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน	2	/			/
2. หุ่นเจ้าพาลงสวน	2	/			/
3. หุ่นจากเตาตาล	2	/	/	/	/
4. หุ่นมีชีวิต	2	/	/	/	/
5. ลีลาหุ่นน้อย	2	/	/	/	/
6. นิทานของฉัน	2	/			/
7. ท่วงท่าร้ายรำ	2	/			/
8. เชิญท่านมาชม	2	/			/

1.4 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมนั้น มีการประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง โดยการสังเกตจากการทำกิจกรรมของนักเรียน ตรวจสอบผลงานของนักเรียนทั้ง ผลงานที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม การประเมินผล การวัดและประเมินผลความรู้ความเข้าใจของ ผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ครูผู้สอนได้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอนมากน้อยเพียงใด ครูผู้สอนสามารถประเมินได้ว่ารูปแบบการสอนที่ใช้นั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่

ตาราง 12 ตารางแสดงกิจกรรมการเรียนรู้ “หุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ชุมชน”

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	สาระการเรียนรู้	ประโยชน์ที่ได้รับ
1.	บ้านฉันบ้านเธอ ของดีบ้านฉัน	1. เพื่อชี้แจงรายละเอียดของ ข้อตกลงของการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละครั้ง 2. นักเรียนสามารถบอกเรื่องราว ของจังหวัดและกาทำตลาด	รูปแบบการเรียนรู้การสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	สร้างความคุ้นเคย และมองเห็นสิ่งรอบตัว ของดีเมืองแม่กลอง	ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึง ข้อตกลงในการปฏิบัติ กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย และฝึกการสังเกต สิ่งแวดล้อมรอบตัว
2.	หุ่นเจ้าพาลงสวน	1. นักเรียนสามารถบอกเรื่องราว ของหุ่นและส่วนประกอบของหุ่น	รูปแบบการเรียนรู้การสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	หุ่นกระบอกจ.สมุทรสงคราม - ประวัติความเป็นมา - ส่วนประกอบและโครงสร้าง หุ่นจากวัสดุในท้องถิ่น	ผู้เรียนสามารถบอก เรื่องราวของหุ่นกระบอก และสามารถนำความรู้ที่ ได้รับนำมาออกแบบเป็นหุ่น กระบอกของตนเอง
3.	หุ่นจากเตาตาล	1. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ และสามารถนำมาสร้างหุ่น กระบอกได้อย่างสมบูรณ์ (วิธีการสร้างตัวหุ่น)	รูปแบบการเรียนรู้การสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	การสร้างหุ่นกระบอกตาม จินตนาการเชื่อมโยงความรู้ที่ ได้รับสร้างหุ่นจากวัสดุธรรมชาติ (มะพร้าว)	ผู้เรียนสร้างหุ่นกระบอก จากวัสดุธรรมชาติ (มะพร้าว)เป็นของตนเอง

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรมที่	สื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	สาระการเรียนรู้	ประโยชน์ที่ได้รับ
4.	หุ่นมีทีวีติด	เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหวได้อย่างถูกต้อง	รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	1. การเคลื่อนไหวมีอและแขนเพื่อแสดงประกอบการแสดงหุ่นเบื้องต้น 2. เทคนิควิธีการเชิดหุ่น	ผู้เรียนสามารถแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวของหุ่นกระบอกได้อย่างคล่องแคล่ว
5.	ลีลาหุ่นน้อย	เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหวได้อย่างถูกต้อง	รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	การเรียนรู้ทำเรียนรู้ภาษาท่าพื้นฐาน	ผู้เรียนสามารถแสดงท่าทางที่สวยงามของตัวละครได้
6.	นิทานของฉันทน์	นักเรียนสามารถสร้างนิทานที่เป็นเรื่องราวในท้องถิ่นของตนเองได้	รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	การแต่งบทหุ่นกระบอกจากเรื่องราวในท้องถิ่น	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นและสามารถสื่อสารออกมาในรูปแบบนิทาน
7.	ท่วงท่ารำรำ	นักเรียนสามารถดำเนินการแสดงหุ่นกระบอกจากเรื่องราวของตนเอง	รูปแบบการเรียนรู้การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิดส์	ฝึกฝนทักษะการเชิดหุ่นกระบอกด้วยตนเอง	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องท้องถิ่นและสามารถเล่าเรื่องราวผ่านการแสดงหุ่นกระบอก

ตาราง 11 (ต่อ)

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	แนวคิดทฤษฎี	สาระการเรียนรู้	ประโยชน์ที่ได้รับ
8.	เชิญท่านมาชม	นักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราว ให้แก่ผู้อื่นได้รับชมผ่านหุ่น กระบอก	รูปแบบการเรียนรู้การสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส	ถ่ายทอดเรื่องราวท้องถิ่นผ่าน การแสดงหุ่นกระบอก	ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในท้องถิ่นและสามารถ สื่อสารออกมาในรูปแบบ นิทาน

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการจัดกิจกรรม

จากการดำเนินการสอนวิจัยได้ดำเนินการสอนตามแผนการสอนตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการดำเนินการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ก่อนเรียนและหลังเรียน

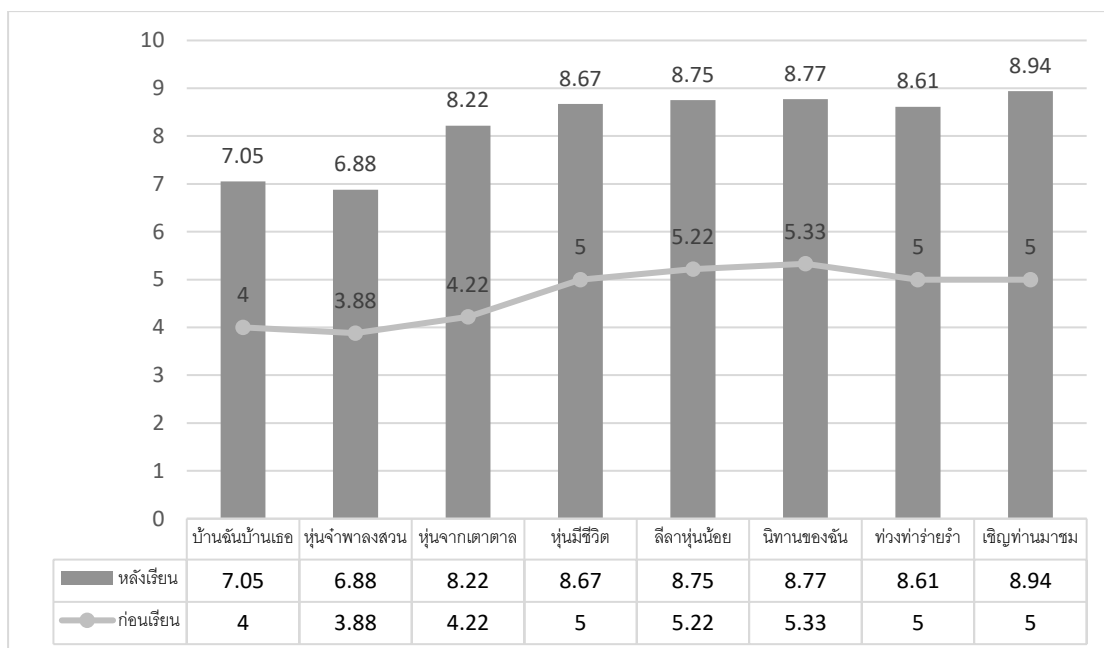
คะแนนการทดสอบใช้แผนการสอนซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการทดสอบ รูปแบบการสอน การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากกลัด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 13 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	คะแนน		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่าสถิติ t	P
	คะแนนเต็ม	เฉลี่ย (\bar{x})			
ก่อนได้รับการสอน	20	11.39	1.57	22.63	0.05**
หลังได้รับการสอน	20	16.94	1.47		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง แสดงให้เห็นว่าพบว่า ค่าเฉลี่ยของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนรูปแบบการสอน มีค่าเฉลี่ย 11.39 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.57 ($\bar{X}=11.39$, S.D.= 1.57) และค่าเฉลี่ยของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนรูปแบบการสอน มีค่าเฉลี่ย 16.94 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.2 ($\bar{X}=16.94$, S.D.= 1.47) หลังการเรียนรู้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ภาพประกอบ 8 แสดงผลคะแนนการทดสอบใช้แผนการสอน

จากภาพประกอบ 8 พบว่า การจัดการเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น นักเรียนได้รับคะแนนมากที่สุด คือ กิจกรรมเชิญท่านมาชม (\bar{X} = 8.94) โดยมีความต่างของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนอยู่ที่ 3.94 และเมื่อคิดค่าความต่างของค่าคะแนนที่น้อยที่สุด จัดเรียงลำดับ 3 ลำดับ คือ

ลำดับที่ 1 หุ่นเจ้าพาลงสวน ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.00 คะแนน

ลำดับที่ 2 บ้านฉันบ้านเธอ ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.06 คะแนน

ลำดับที่ 3 นิทานของฉัน ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.44 คะแนน

2.2 ผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนด้วยการสังเกตพฤติกรรม

ข้อมูลที่ซึ่งได้จากเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำมาวิเคราะห์ร่วมกันสามารถสรุปผลการปฏิบัติการสอนและสภาพปัญหาที่พบเพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปปรับใช้

แผนการสอนที่ 1 บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน เป็นการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน การเรียนรู้เรื่องราวของในท้องถิ่นจากการวาดภาพของดีในจังหวัดสมุทรสงคราม จากนั้นนำภาพมาติดในแผนที่จังหวัด ซึ่งประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการแนะนำตัวและอธิบายวิธีการดำเนินกิจกรรมและข้อตกลงต่างๆนอกจากนี้ยังช่วยแจ้งทำความเข้าใจถึงขั้นตอนการเรียนรู้

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย วิจัยอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมการสอนอย่างละเอียดสร้างความเข้าใจให้เกิดแก่นักเรียนได้อย่างดี แต่ในระหว่างทำกิจกรรมผู้วิจัยให้คำถามไม่ชัดเจน พูดเร็วไปนักเรียนยังไม่เข้าใจ ผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมและแนะนำวิธีการ

พฤติกรรมผู้เรียน นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้กิจกรรมเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนดนักเรียนบางคนอยู่ในอาการเขินอาย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นจนมีตัวอย่าง แต่เมื่อมาถึงกิจกรรมที่ต้องลงมือวาดรูปนักเรียนให้ความร่วมมือและมีความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะวาดรูปเพื่อถ่ายเรื่องของตนเองและมีอารมณ์ร่วมในการร่วมกันสร้างแผนที่ของดีแม่กลอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสำหรับการเริ่มต้นเรียนในสิ่งที่ ยังไม่เคยเรียนรู้ การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนทุกประการถึงแม้ผลปฏิบัติอาจจะเสร็จแล้วช้าไปบ้างแต่ก็ดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น

เมื่อจบการสอนจะเห็นผลชัดจากการที่นักเรียนนำภาพที่ตนเองเขียนมาอธิบายว่าสิ่งนี้คือ มะพร้าว นะ สิ่งนี้คือปลาทุ แล้วนำมาจัดวางบนแผนที่ได้อย่างถูกต้องเรียนด้วยความสนใจกับเพื่อนๆที่นั่งฟัง

แผนการสอนที่ 2 หุ่นจำลองสาธิต เป็นการเรียนรู้เรื่องราวหุ่นกระบอก จ.สมุทรสงคราม ประวัติความเป็นมา ส่วนประกอบและโครงสร้างหุ่น จากวัสดุในท้องถิ่น โดยการให้นักเรียนเรียนรู้ในเรื่องความรู้และออกแบบหุ่นจากวัสดุในท้องถิ่น ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในกิจกรรมนี้

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย วิจัยพูดติดขัดใจบ้างและมีการเสริมแรงนักเรียนน้อยเกินไปไม่ค่อยดูแลเด็กนักเรียนที่ไม่สนใจผู้วิจัยพยายามให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่โดยการมีการตั้งคำถามรวมถึงกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองให้ได้มากที่สุด

พฤติกรรมผู้เรียน ความพร้อมของผู้เรียนจะเห็นได้ชัดจากการที่นักเรียนนำอุปกรณ์มาทำหุ่นกระบอก ลูกมะพร้าว กะละ ขมิ้น แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมในระยะแรกผู้เรียนยังสับสน แต่เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอนมากยิ่งขึ้นทำให้การปฏิบัติกิจกรรมดำเนินไปอย่างน่าพึงพอใจนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการ

ทำกิจกรรมมีความกล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นของตนเองเพิ่มขึ้น พบว่านักเรียนมีความตื่นตัวและสนุกสนานกับการออกแบบหุ่นของตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปตามขั้นต่อเนื่องจากนักเรียนเข้าใจในขั้นตอนและวิธีการเรียนมากขึ้นบรรยากาศในห้องเรียนดีขึ้น

บรรยากาศในห้องเรียนในตอนเรียนที่เป็นเรื่องหุ่นกระบอกนักเรียนงีบและตั้งใจฟัง และมาถึงช่วงออกแบบหุ่นกระบอก จากการสังเกตนักเรียนยังไม่กล้าออกแบบชุดของหุ่นของตนเอง จนครูบอกว่าออกแบบได้เลยไม่มีอะไรผิดจากจินตนาการของนักเรียน และยกตัวอย่างให้นักเรียนสามารถทำได้และบรรยากาศในห้องเรียนเต็มไปด้วยความสนุกสนาน

แผนการสอนที่ 3 หุ่นจากเตาตาล เป็นการสร้างหุ่นจากธรรมชาติสิ่งที่มีในท้องถิ่นคือ มะพร้าวโดยเริ่มจากการขีดกะละ วาดหน้าทำชุดและเครื่องประดับ ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการสร้างหุ่นโดยเฉพาะการเขียนหน้าหุ่น และร่วมมือในทุกกิจกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งใช้เวลาในการทำกิจกรรม 3 ชั่วโมงซึ่งเพิ่มมาจากการใช้กิจกรรม 1 ชั่วโมงผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ก่อนการดำเนินกิจกรรมการสอนผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยจัดกลุ่มนักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มแต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มีความสามารถในด้านการเขียน การวาด รูปการณ์เล่าเรื่องปนกันอยู่ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงวิธีการและบทบาทในการปฏิบัติงานกลุ่มรวมถึงรายละเอียดในการทำกิจกรรมโดยแบ่งออกเป็นฐานให้นักเรียนได้เรียนรู้รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ช่วยวิจัยกับนักเรียนสำหรับการเรียนรู้ในเนื้อใหม่

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมการสอนของตนเองจากการบันทึกพบว่าในตอนสอนช่วงแรกวิจัยใช้คำยากทำให้นักเรียนไม่เข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมและเกิดความไม่ชัดเจนในการอธิบายเพื่อตอบข้อสงสัยของนักเรียน

พฤติกรรมผู้เรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรมเพิ่มขึ้นมีความสนุกสนานกล้าคิดกล้าแสดงความคิดเห็นมีการเสนอตัวเพื่อตอบคำถามและช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มให้เข้าใจในรายละเอียดต่างๆกิจกรรมนี้พบว่านักเรียนให้ความสนใจในการวาดรูปเป็นอย่างมากและมีการตื่นตัวกับการเรียนรู้เพื่อสร้างหุ่นกระบอกของตนเอง และเกิดเสียงหัวเราะในขณะวาดรูปหน้าตาหุ่นของตนเอง บางคนก็เครียดกลัววาดไม่สวย ครูแนะนำให้ใช้

ดินสอร่างก่อน สำหรับผลงานของนักเรียนมีความสมบูรณ์มากขึ้นแต่ยังขาดการเก็บรายละเอียด เล็กๆ น้อยๆ เช่น เครื่องประดับ การระบายสี

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน มีความเข้าใจในขั้นตอนการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้นปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างเป็นลำดับทดลองทำกิจกรรมนี้พบว่าการประกอบตัวหุ่น รวมถึงการสร้างตัวหุ่นต้องใช้ระยะเวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างมากเมื่อจบภาคเรียนนักเรียนบางคนยังประกอบหุ่นไม่สำเร็จผู้วิจัยดูแลนักเรียนทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิดเมื่อพบข้อผิดพลาดหรือ นักเรียนทำกิจกรรมไม่ถูกต้องผู้วิจัยอธิบายแก่นักเรียนให้เพิ่มเติม กิจกรรมนี้สมควรจะเพิ่มระยะเวลาในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอีกกิจกรรมนี้สมควรจะเพิ่มระยะเวลาในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอีก

แผนการสอนที่ 4 หุ่นมีชีวิต ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเคลื่อนไหวมือ และแขนเพื่อการแสดงและดนตรีประกอบการแสดงหุ่นเบื้องต้น พบว่านักเรียนมีความพยายามในการบังคับหุ่น ซึ่งยังไม่ค่อยถนัดแต่เมื่อผ่านไป 1 ชั่วโมงสามารถบังคับหุ่นได้ กิจกรรมนี้เห็นได้ว่านักเรียนเริ่มนำหุ่นมาทำท่าคุยเล่นกัน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยเตรียมสื่อการสอนครบถ้วนและมีความน่าสนใจสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้อย่างเหมาะสมความสนใจและความต้องการของผู้เรียนบรรยากาศของห้องเรียนมีความเป็นกันเองทั้งผู้วิจัยและผู้ช่วยรวมถึงนักเรียนมีการสนทนาพูดกันอย่างเป็นกันเอง

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย วิจัยมีการนำเข้าสู่บทเรียนอย่างสนุกสนานเพื่อทำให้นักเรียนตื่นตัวพร้อมกับการเรียนรู้เนื้อหาใหม่แต่ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมกับนักเรียนนักเรียนเกิดข้อสงสัยและปฏิบัติไม่ถูกต้องในระยะแรกหลายคนทำให้ต้องสอนผู้เรียนเป็นรายบุคคลซึ่งใช้ระยะเวลาพอสมควรในการดำเนินกิจกรรมและในระยะหลังการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

พฤติกรรมผู้เรียน เนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นการฝึกทักษะปฏิบัติของผู้เรียนนักเรียนส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติทักษะในการจับไม้และเคลื่อนไหวร่างกายของคุณได้ในระดับหนึ่งแต่เมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนเกิดอาการเมื่อยล้าในการทำกิจกรรมผู้วิจัยจึงให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการจับหุ่นบ่อยๆ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับกล้ามเนื้อ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้วิจัยจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างดี นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้และเหมาะสมกับวัยนักเรียนการดูแลนักเรียนค่อนข้างใกล้ชิดและเป็นกันเองมาก

แผนการสอนที่ 5 ลีลาหุ่นน้อย 5 การเรียนรู้ท่าเรียนรู้ท่าพื้นฐาน เป็นการใช้นาฏยศัพท์ภาษาท่าเบื้องต้น ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนนักเรียนมีความกระตือรือร้นใน

การบังคับหุ่นให้เป็นท่าทางต่างๆและมีความร่วมมือในการทำกิจกรรม ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยมีความเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างดีเช่นสื่ออุปกรณ์การสอนนักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดีสังเกตได้จากความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และนั่งรอคุณครูอย่างเป็นระเบียบ

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย ผู้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้ดีขึ้นเช่นการเป็นขั้นตอนทำให้นักเรียนเห็นภาพให้เวลากับนักเรียนและดูนักเรียนอย่างทั่วถึงผู้ช่วยมีการพูดถึงในชุดนักเรียนอย่างเป็นระยะทำนให้บริการการเรียนรู้สนุกสนานมากยิ่งขึ้น

พฤติกรรมผู้เรียน นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มคุ้นเคยกับการเรียนรู้ทั้งยังมีความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนมีความสนใจในเรื่องการปฏิบัติท่ารำและเชิดหุ่นในระยะแรกการเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างดีเนื่องจากนักเรียนยังไม่เข้าใจท่านาฏยศัพท์พื้นฐานแต่ต่อมานักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดกิจกรรมในช่วงแรกที่เกี่ยวข้องกับภาษาท่านักเรียนปฏิบัติท่ารำได้ช้าเมื่อคุณครูค่อยๆให้ความรู้และปฏิบัติทักษะช้าบ่อยๆนักเรียนสามารถปฏิบัติท่ารำได้และสามารถนำท่ารำมาฝึกเชิดหุ่นได้โดยเป็นภาษาท่าพื้นฐานง่าย ๆ ในการเรียนรู้ในกิจกรรมในครั้งนี้

แผนการสอนที่ 6 นิทานของฉันทน์ การแต่งบทหุ่นกระบอกจากเรื่องราวในท้องถิ่น ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการถ่ายทอดเรื่องราวของตน ซึ่งพบว่า มีผู้ปกครองของนักเรียน 2 คนประกอบอาชีพนี้อยู่ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยเตรียมสื่อการสอนอย่างครบถ้วนนักเรียนทุกคนมีความพร้อมในการเรียนรู้เนื้อหาหมายเนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับนิทานนักเรียนมีความสนใจและบรรยากาศห้องเรียนมีความเป็นกันเองทั้งผู้วิจัยและนักเรียนสามารถพูดคุยกันได้อย่างสนุกสนาน

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย ผู้วิจัยสามารถดำเนินการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดไว้ไม่จากผู้ช่วยได้นำข้อบกพร่องต่างๆประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

พฤติกรรมผู้เรียน ในระยะแรกนักเรียนส่วนใหญ่มีความกังวลในการสร้างนิทานของตนเองจนทำให้ทั้งห้องเรียนเงียบไม่มีเสียงพูดคุยทำให้บรรยากาศในห้องเรียนอึดอัด บางกลุ่ม

เกิดการขัดแย้งกันในกลุ่ม จนต้องให้ครูมาเป็นพี่เลี้ยง และให้นักเรียนค่อยๆ ถอยทอดความคิดของแต่ละคนออกมา แล้วค่อยเขียนให้เป็นเรื่องเดียวกัน แต่เมื่อผู้วิจัยแนะนำแนวทางให้นักเรียนลองสร้างจากเรื่องใกล้ตัวพบว่านักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการสร้างเรื่องราวที่เป็นของตนเองรวมถึงมีความร่วมมือในการปฏิบัติงานการแสดงความคิดเห็นอาสาตั้งคำถามและตอบคำถามนำเสนอหน้าชั้นเรียนส่งผลงานได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยสามารถแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จากการเรียนการสอนที่ผ่านมาได้เป็นอย่างดีทำให้การจัดการเรียนการสอนสนุกสนานและมีความเป็นกันเอง

แผนการสอนที่ 7 ท่วงท่ารำยรำ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยและนักเรียนมีความพร้อมในการร่วมกันทำกิจกรรมการสอนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้บรรยากาศในการเรียนการสอนเต็มไปด้วยความสุขสนทนนักเรียนให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดีนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้

พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลองปฏิบัติทักษะด้วยตนเอง

พฤติกรรมผู้เรียน นักเรียนส่วนใหญ่สนใจและปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดีทั้งในการปฏิบัติกิจกรรมแบบกลุ่มนักเรียนมีความช่วยเหลือกันและมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับข้อผิดพลาดของการแสดงและเนื้อหาของนิทาน

การจัดกิจกรรมการเรียน ขั้นตอนที่ใช้ในการปฏิบัติการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา นักเรียนสนใจกระตือรือร้นและสื่อสารระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างเต็มที่

แผนการสอนที่ 8 เชิญท่านมาชม ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินจากการสังเกตของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ข้อมูล ดังนี้

สภาพทั่วไป ผู้วิจัยและนักเรียนมีความพร้อมในการร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนานและมีความตื่นตัวในการทำกิจกรรมในครั้งนี้

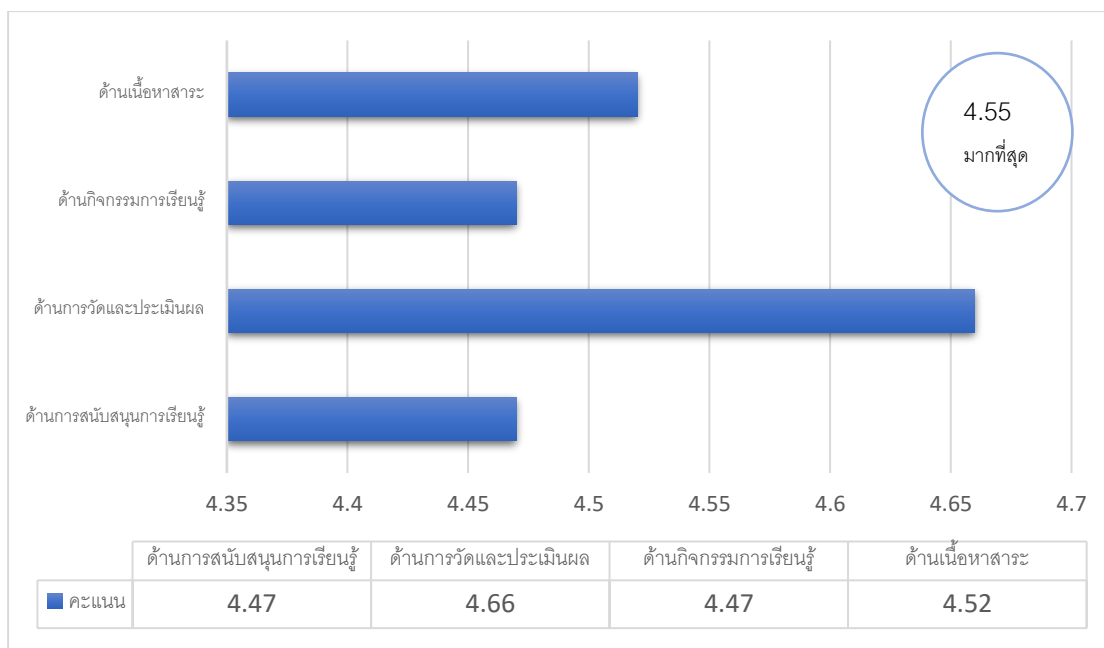
พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย ผู้วิจัยและนักเรียนมีความพร้อมในการร่วมกันทำกิจกรรมอย่างเป็นขั้นตอนบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนานและมีความตื่นตัวในการทำกิจกรรมในครั้งนี้

พฤติกรรมผู้เรียน มีความตื่นตัวในการทำกิจกรรมในครั้งนี้ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกทางด้านการแสดง มีผู้ชมทำให้ผู้เรียนเกิดความขจัดเขินเล็กน้อย แต่ในต่อมามีผู้เรียนความสนุกสนานร่วมไปกับการเรียนรู้ ยิมและหัวเราะไปกับการแสดงของกลุ่มเพื่อนและการแสดงในครั้งนี้ นักเรียนทำกิจกรรมเสร็จทันเวลาที่กำหนดมีความรับผิดชอบมากขึ้นทำให้กิจกรรมเดินไปอย่างคล่องแคล่วสามารถตอบคำถามจากเรื่องราวที่กล่าวมาได้เป็นอย่างดี นักเรียนส่วนใหญ่ทำแบบทดสอบได้ถูกต้องมากขึ้น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในครั้งนี้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของนักเรียนนักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนุกสนานในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมเนื่องจากการทดลองใช้การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม ดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมผ่านรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 18 คน เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

2.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

การศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น จากการทำแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ภาพประกอบ 9 แผนภูมิแสดงผลความพึงพอใจในแต่ละด้าน

จากผลความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น เมื่อจัดเรียงลำดับพบว่า

1. ด้านการวัดและประเมินผลมีความพึงพอใจหลังเรียน เท่ากับ 4.66 ($\bar{X}=4.66$, S.D.= 0.51) ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจ มากที่สุด เป็นอันดับ 1
2. ด้านเนื้อหาสาระ มีความพึงพอใจหลังเรียน เท่ากับ 4.52 ($\bar{X}=4.47$, S.D.= 0.63) ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจ มาก เป็นอันดับ 2
3. ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจหลังเรียน เท่ากับ 4.47 ($\bar{X}=4.47$, S.D.= 0.63, 0.66) ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจ มาก เป็นอันดับ 3

2.3.1 สรุปผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรม
การแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น (รายชื่อ)

ตาราง 14 แสดงผลค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

ประเด็นการศึกษา	การวิเคราะห์ผล		ความพึงพอใจ
	(\bar{X})	(S.D.)	
ด้านเนื้อหาสาระ			
1. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ตามวัยของนักเรียน	4.44	0.51	มาก
2. เนื้อหาสาระมีการเรียงลำดับจากความสำคัญง่ายไปหายาก	4.56	0.70	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.78	0.55	มากที่สุด
4. เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	4.61	0.61	มากที่สุด
ด้านการกิจกรรมการเรียนรู้			
ขั้นที่ 1 ทานสาธิตทักษะหรือการกระทำ			
5. สาธิตทักษะหรือแบบอย่างในการปฏิบัติมีความชัดเจน	4.56	0.70	มากที่สุด
ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติย่อย			
6. การแบ่งเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	4.22	0.81	มาก
ขั้นที่ 3 ทานให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย			
7. มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติทักษะ	4.50	0.79	มาก
ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ			
8. แนะนำเทคนิควิธีการที่ช่วยให้สามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น	4.44	0.51	มาก
ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์			
9. ทักษะย่อยที่แยกฝึกช่วยให้การปฏิบัติโดยรวมมีความสมบูรณ์	4.67	0.49	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนรู้			
10. การเรียนการสอนมีความหลากหลายตามกิจกรรม	4.78	0.55	มากที่สุด
11. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.61	0.61	มากที่สุด
12. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	4.56	0.70	มากที่สุด
13. สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.22	0.81	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

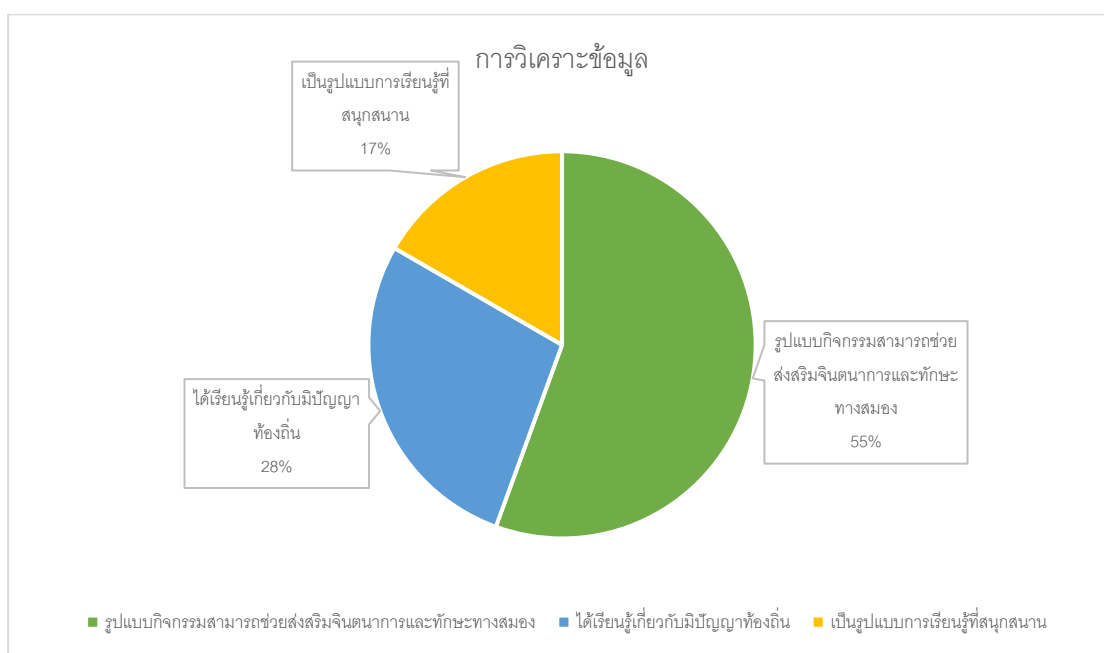
ประเด็นการศึกษา	การวิเคราะห์ผล		ความพึงพอใจ
	(\bar{X})	(S.D.)	
14. สื่อการเรียนการสอนมีเพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน	4.39	0.78	มาก
ด้านวัดการประเมินผล			
15. วิธีการวัดประเมินผลมีหลากหลายตามสภาพความจริง	4.44	0.51	มาก
16. การประเมินผลด้วยแบบทดสอบตรงกับเนื้อหาที่เรียน	4.61	0.61	มากที่สุด
17. การประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลการปฏิบัติ	4.78	0.55	มากที่สุด
18. การประเมินผลมีความเหมาะสมและยุติธรรม	4.83	0.38	มากที่สุด
ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้			
19. สถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อต่อการเรียนรู้	4.72	0.46	มากที่สุด
20. ผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน	4.22	0.81	มาก
รวม	4.55	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่าผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ชุมชน” เมื่อนำมาจัดลำดับ พบว่า ข้อ 18.การประเมินผลมีความเหมาะสมและยุติธรรม มีค่าความพึงพอใจหลังเรียน เท่ากับ 4.83 (\bar{X} =4.83, S.D.= 0.38) ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด เป็นอันดับ 1 ในอันดับที่ 2 พบว่ามี 3 ข้อที่ค่าเฉลี่ยเท่า กันคือ ข้อที่ 3. เนื้อหาสาระเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อที่ 10. การเรียนการสอนมีความหลากหลายตามกิจกรรม ข้อที่ 17. การประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลการปฏิบัติ เท่ากับ 4.78 (\bar{X} =4.78) ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด และอันดับที่ 3 คือ ข้อที่ 19 สถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อต่อการเรียนรู้เท่ากับ 4.72 (\bar{X} =4.72) ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

สรุปผลความพึงพอใจมีต่อกิจกรรม “การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ชุมชน” หลังเรียน เท่ากับ 4.55 (\bar{X} =4.55, S.D.= 0.22) และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม “การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ชุมชน” อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.4 ผลการศึกษาแบบบันทึกที่ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกที่มีต่อการใช้การจัดกิจกรรมการ แสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

จากการอ่านบันทึกที่ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกหลังจากจบการเรียนการสอน จากนั้นได้นำข้อความและข้อมูลทั้งหมด มาจัดหมวดหมู่ เพื่อสรุปผลการใช้รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น พบว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกต่อการใช้รูปแบบกิจกรรม สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ภาพประกอบ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการอ่านบันทึกที่ให้นักเรียนแสดงความรู้สึกหลังจากการเรียนการสอน

1. นักเรียนชอบในรูปแบบกิจกรรมที่สามารถช่วยส่งเสริมจินตนาการและทักษะทางสมอง 55 เปอร์เซ็นต์ มีรายละเอียดดังนี้ “ชอบกิจกรรมการระบายสีหน้าหุ่น เพราะทำให้มีความคิดสร้างสรรค์” “ชอบกิจกรรมเชิดหุ่นเพราะมีความคิดสร้างสรรค์ได้ระบายสีและได้ความรู้เกี่ยวกับการเชิดหุ่นและได้แสดงละครและประกอบหุ่นด้วยตนเอง” “ชอบกิจกรรมเชิดหุ่นเพราะฝึกเชิดกับมือและสมอง” “กิจกรรมเชิดหุ่นเป็นการฝึกสมองและประสบการณ์” “ชอบทุกอย่างเพราะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งต่างๆ”

2. นักเรียนชอบที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น “ชอบการเล่นละครเพราะได้เชิดหุ่น ชอบตอนมัดย้อมเพราะให้ได้ลวดลายต่างๆและสวยๆชอบตอนทำเครื่องประดับเพราะได้ใช้

จินตนาการ” “ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น” “ชอบเพราะได้เรียนรู้ของดีเมืองแม่กลองและหุ่นกระบอก”

3. นักเรียนชอบที่ได้รับการเรียนรู้ที่สนุกสนาน “เป็นกิจกรรมที่สนุกมาก”นักเรียนเข้าใจในขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมจึงเป็นไปอย่างรวดเร็ว และทันเวลานักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อยู่ในเกณฑ์ดีทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

2.5 ผลการศึกษาความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ตาราง 15 แสดงผลความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ประเด็นการศึกษา	การวิเคราะห์ผล		ความพึงพอใจ
	(\bar{X})	(S.D.)	
1. ด้านการรู้จักท้องถิ่นและรักร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง	4.47	0.43	มาก
2. ด้านการมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่นและนำไปใช้ได้	4.56	0.62	มากที่สุด
3. ด้านการชื่นชมและสืบสานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของไทย	4.43	0.45	มาก
รวม	4.47	0.42	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่าผลความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ชุมชน” มีความภาคภูมิใจเท่ากับ 4.47 (\bar{X} =4.47, S.D.= 0.42) และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีรายละเอียดรายชื่อดังต่อไปนี้ จากตารางนี้พบว่าค่าเฉลี่ยใน ด้านการมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่นและนำไปใช้ได้ อยู่ในระดับที่มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.56 (\bar{X} =4.56, S.D.= 0.62) โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 16 แสดงการสรุปผลความภาคภูมิใจในท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น (รายชื่อ)

ประเด็นการศึกษา	การวิเคราะห์ผล		ความพึงพอใจ
	(\bar{X})	(S.D.)	
ด้านการรู้จักท้องถิ่นและรักร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง			
1. นักเรียนรู้จักภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น	4.33	0.49	มาก
2. นักเรียนชอบศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.61	0.50	มากที่สุด
3. นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.44	0.51	มาก
4. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.50	0.51	มากที่สุด
ด้านการมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่นและนำไปใช้ได้			
5. นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยได้	4.50	0.51	มากที่สุด
6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่น	4.61	0.50	มากที่สุด
ด้านการชื่นชมและสืบสานศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นและของไทย			
7. นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของไทยได้	4.44	0.51	มาก
8. นักเรียนร่วมอนุรักษ์รักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นละครไทยได้	4.39	0.50	มาก.
9. นักเรียนร่วมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของไทยได้	4.50	0.51	มากที่สุด
10. นักเรียนร่วมศึกษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของไทยได้	4.39	0.50	มาก
รวม	4.47	0.42	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่าผลความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เมื่อนำมาจัดลำดับ พบว่า ข้อที่ 2.นักเรียนชอบศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อที่ 6.นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.61 (\bar{X} =4.61, S.D.= 0.51) อยู่ในระดับที่ มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในอันดับที่ 2 พบว่า ข้อที่ 4.นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อที่ 9.นักเรียนร่วมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของไทยได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 (\bar{X} =4.50, S.D.= 0.51) อยู่ในระดับที่ มากที่สุด ในอันดับที่ 3 พบว่า ข้อที่ 3.นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อที่ 7 นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของไทยได้ 4.44 (\bar{X} =4.44, S.D.= 0.51)

บทที่ 5

สรุปผลและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นลักษณะของการวิจัย การพัฒนา (Research and Development) การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอ สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน เรื่อง ความรู้ ความเข้าใจในท้องถิ่น

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาคารบารุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาคารบารุงวิทย์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น จำนวน 8 แผน
2. แบบประเมินความเข้าใจในท้องถิ่น
3. แบบวัดความภาคภูมิใจต่อการใช้รูปแบบกิจกรรม
4. แบบวัดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยสร้างกิจกรรม โดยการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พบว่า การใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ มีข้อดี และข้อจำกัดบางประการ ข้อดี คือ จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ ตลอดเวลา (เพชร เหมือนพันธ์, 2559) เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ความเปลี่ยนแปลงในด้านการกล้าแสดงออก และกล้าพูดมาก (เอกชัย ศรีวิไล, 2560) ส่วนข้อจำกัด คือ เรื่อง โรงเรียนเน้นความถนัดของครูไม่ตรงกับความต้องการของนักเรียน และงบประมาณ-เวลา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

แก้ไขโดยให้งานวิจัยนี้ มีเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยและหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (สำหรับเด็ก) ตามความสมัครใจไม่มีการบังคับ งบประมาณค่าใช้จ่ายที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเรื่องเวลานำไปปรึกษากับท่านผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากลาด โดยรายวิชากิจกรรมเพิ่มเวลาผู้ในคาบสุดท้ายของแต่ละวันในเวลา 14.30 ถึง 16.30 น. โดยจะใช้เวลาเลิกเรียน 1 ชั่วโมงในแต่ละครั้งในการจัดกิจกรรม ศึกษาการจัดรูปแบบกิจกรรมผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีอัตลักษณ์ การสืบค้นชุมชน รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส และ รูปแบบแผนการจัดการสอน (นิลมณีพิทักษ์, 2560) เนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำตาลมะพร้าว จากครูประจำโรงเรียน ซึ่งสามารถสรุป ดังนี้คือ การทำตาลมะพร้าว การขึ้นตาล การเคี้ยวตาล รู้จักต้นมะพร้าว อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำตาล ศึกษาเรื่องประวัติความเป็นมา การเชิดหุ่นพื้นฐาน และการสร้างหุ่น จากครูอภิชาติ เจริญวงศ์ การเชิดหุ่นเป็นการใช้กำลังแขนและมือ ผสานกัน ผู้เรียนต้องมีกำลังแขนที่ดี การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ใช้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะจำเป็นต้องใช้ทักษะทางด้านร่างกาย (กำลังแขน) ในการเคลื่อนไหวหุ่น เด็กวัยนี้มีความตื่นตัวชอบกิจกรรมที่ทำทนาย สนใจเรื่องงานเย็บปักถักร้อย มีอวัยวะกล้ามเนื้อที่สมบูรณ์ สามารถคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาได้ (นงคินุช ไพรบูรณ์กิจ, 2541; พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2556) "นักเรียนในระดับชั้นนี้สามารถร่วมกิจกรรม ได้อย่างเต็มที่" (ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดปากลาด) ซึ่งเหมาะสมกับพัฒนาการ ช่วงวัย การเรียน และเวลา

ขั้นที่ 2. พัฒนาเป็นชุดกิจกรรม แนวทางการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของชุดกิจกรรมฉบับร่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จำนวนประชากร 18 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัย แผนจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นโรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจัดทำเป็นสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมง จำนวน 8 แผน

ขั้นที่ 3. นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของชุดกิจกรรมฉบับร่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์) จำนวนประชากร 18 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 16 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัย แผนจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัต

ลักษณะท้องถิ่นโรงเรียนวัดปากลาด (พลาคารบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม โดยจัดทำเป็น สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 8 สัปดาห์ 16 ชั่วโมง จำนวน 8 แผน โดยมีผลการพิจารณา ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้การแต่งหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาของ องค์ประกอบ ของแผนการจัดการเรียนรู้ ความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา อยู่ระหว่าง 0.67–1.00

2. แบบประเมินแบบทดสอบตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความ สอดคล้องเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความ ยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.58 เฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.53 ค่าอำนาจจำแนก (D) อยู่ระหว่าง 0.36-0.64 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.83

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อชุดกิจกรรมการแสดงหุ่น กระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ได้นำแบบสอบถามความพึงพอใจของ สุ วิทย์ พรหมหมวก ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติในชีวิตที่มีต่อ ทักษะการละเล่นในท้องถิ่นและความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นประ ถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความถูกต้องและความชัดเจนของภาษา อยู่ระหว่าง 0.67– 1.00 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.82

4. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ได้นำแบบสอบถามของจรัรัตน์ วัฒนรัตน์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือวัดการเห็นคุณค่าและภูมิใจและภูมิใจในภูมิปัญญา ไทยศิลปะและวัฒนธรรมที่ดั่งงามของไทยตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2543 อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.86

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการ ทดสอบ (T-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยที่ได้นำเสนอปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนค่าเฉลี่ยของก่อนเรียนคือ 11.39 หลังเรียนคือ 16.94 เมื่อศึกษาผลคะแนนการทำการทดสอบในการใช้แผนการสอนในแต่ละแผน พบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนมากที่สุดคือกิจกรรมเชิฐท่านมีค่า 8.94 คะแนนโดยความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ที่ 3.94

ลำดับที่ 1 หุ่นจำลองผาลงสวน ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.00 คะแนน

ลำดับที่ 2 บ้านฉันบ้านเธอ ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.06 คะแนน

ลำดับที่ 3 นิทานของฉัน ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.44 คะแนน

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในอันดับที่ 2 พบว่ามี 3 ข้อที่ค่าเฉลี่ยเท่า กันคือ ข้อที่ 3. เนื้อหาสาระเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อที่ 10. การเรียนการสอนมีความหลากหลายตามกิจกรรม ข้อที่ 17. การประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลการปฏิบัติ เท่ากับ 4.78 ($\bar{X}=4.78$) ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด และอันดับที่ 3 คือ ข้อที่ 19 สถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อต่อการเรียนรู้เท่ากับ 4.72 ($\bar{X}=4.72$) ระดับความพึงพอใจ มากที่สุด

สรุปผลความพึงพอใจมีต่อกิจกรรม “การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ชุมชน” หลังเรียน เท่ากับ 4.55 ($\bar{X}=4.55$, S.D.= 0.22) และมีความพึงพอใจต่อต่อกิจกรรม “การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ชุมชน” อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ความภาคภูมิใจในท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจเท่ากับ 4.47 ($\bar{X}=4.47$, S.D.= 0.42) และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก (จากมาตราวัด 5 ระดับ) ซึ่งในรายละเอียด พบว่า ข้อที่ 2. นักเรียนชอบศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อที่ 6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.61 ($\bar{X}=4.61$, S.D.= 0.51) อยู่ในระดับที่ มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ในอันดับที่ 2 พบว่า ข้อที่ 4. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อที่ 9. นักเรียนร่วมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั่งงามของท้องถิ่นของไทยได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่

4.50 ($\bar{X}=4.50$, S.D.= 0.51) อยู่ในระดับที่ มากที่สุด ในอันดับที่ 3 พบว่า ข้อที่ 3.นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น และข้อที่ 7 นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นของไทยได้ 4.44 ($\bar{X}=4.44$, S.D.= 0.51)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นการประเมินที่จะนำออกมาอภิปรายผลตามลำดับต่อไปนี้

1. นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้เนื่องมาจากประการแรก คือ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน อาจจะมาจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติทักษะใหญ่ๆก่อนแล้วจึงมาเชื่อมโยงกับทักษะที่สมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการจัดการเรียนรู้มีด้วยกัน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1. สาธิตทักษะและการกระทำขั้นที่ 2. สาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยขั้นที่ 3. ให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยขั้นที่ 4. ให้เทคนิควิธีการขั้นที่ 5. ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะต่าง ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ ซึ่งตรงกับแนวคิดของเดวิส (ทีศนา แหมมณี, 2552, อ้างถึงใน สุวิทย์ พรหมหมวก, 2556) ที่กล่าวไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมากการที่ผู้เรียนและสามารถทำทักษะย่อยเหล่านั้นได้ ก่อนจะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้ดีและรวดเร็ว

ประการต่อมา คือ การจัดรูปแบบการจัดการกิจกรรมโดยใช้หุ่นกระบอกเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ อัตลักษณ์ท้องถิ่น (การทำตาลมะพร้าว) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 พบว่าสอน การแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น นักเรียนได้รับคะแนนมากที่สุด คือ กิจกรรมเชิญท่านมาชม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9.84 โดยมีความต่างของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนอยู่ที่ 3.94 เมื่อนำผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกทางด้านการแสดง มีผู้ชมทำให้ผู้เรียนเกิดความขี้เขินเล็กน้อย แต่ในต่อมามีผู้เรียนความสนุกสนานร่วมไปกับการเรียนรู้ ยิ้มและหัวเราะไปกับการแสดงของกลุ่มเพื่อน และการแสดงในครั้งนี้ มีความรับผิดชอบมากขึ้นทำให้กิจกรรมเดินไปอย่างคล่องแคล่วสามารถตอบคำถามจากเรื่องราวที่กล่าวมาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย ศรีวิไล กล่าวถึงกิจกรรมส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ความเปลี่ยนแปลงในด้านการกล้าแสดงออก และกล้าพูดมาก (เอกชัย ศรีวิไล, 2560) และเมื่อคิดค่าความต่างของค่าคะแนนที่น้อยที่สุด จัดเรียงลำดับ 3 ลำดับ คือ ลำดับที่ 1 หุ่นจำลองสวน ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.00 คะแนน ซึ่งกิจกรรมนี้ ในระยะแรกผู้เรียนยังสับสน แต่เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอนมากยิ่งขึ้นทำให้การปฏิบัติกิจกรรม

ดำเนินไปอย่างน่าพึงพอใจนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมีความกล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็นของตนเองเพิ่มขึ้น พบว่า นักเรียนมีความตื่นตัวและสนุกสนานกับการออกแบบหุ่นของตนเอง ลำดับที่ 2 บ้านฉันบ้านเธอ ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.06 คะแนน นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้กิจกรรมเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนดนักเรียนบางคนอยู่ในอาการเขินอาย ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น จึงทำให้เห็นว่าการละลายพฤติกรรมส่งผลต่อการเรียนรู้การกล้าแสดงออก ซึ่งในขณะที่ทำกิจกรรมนักเรียนยังไม่ค่อยกล้าแสดงออกซึ่งขัดกับแนวคิดของ นงนุช ไพโรปกรณ์ (2541) ที่ว่าเด็กวัยนี้สามารถคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น รู้จักการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รับผิดชอบและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง รับฟังคนอื่นมากขึ้น กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ลำดับที่ 3 นิทานของฉัน ค่าความต่าง อยู่ที่ 3.44 คะแนน ระยะเวลาที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความกังวลในการสร้างนิทานของตนเองจนทำให้ห้องเรียนเงียบไม่มีเสียงพูดคุย เพราะคิดอะไรไม่ออกขาดการชี้แนะ ซึ่งขัดกับแนวคิดของเพียเจท์ เด็กวัยนี้พัฒนาอย่างสมบูรณ์ทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ ในขั้นนี้พัฒนาการทางความคิดของเด็กเป็นขั้นสุดยอด จึงควรที่จะจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่จะกระตุ้นให้เด็กได้รับรู้โดยเหมาะสมกับขีดความสามารถและสอดคล้องกับความสามารถ ซึ่งในขณะนั้นทำให้บรรยากาศในห้องเรียนอึดอัด บางกลุ่มเกิดการขัดแย้งกันในกลุ่ม จนต้องให้ครูมาเป็นพี่เลี้ยง และให้นักเรียนค่อย ๆ ถ่ายทอดความคิดของแต่ละคนออกมา แล้วจึงเขียนให้เป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งในภาพรวมนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนการออกแบบหุ่นของตนเอง มีความตั้งใจ และความสุขในการเรียนและสามารถปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับตัวเจ้าความสนใจและเสริมแรง สอดคล้องกับ คำวัง สมสุวรรณ (2551) กล่าวไว้ว่า หุ่นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าต่อเด็กมาก และยังมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรักของเด็กสร้างบรรยากาศในห้องเรียนได้เป็นอย่างดีกระตุ้นให้เด็กสนใจ บทเรียนตลอดเวลา ความเห็นและสอดคล้องกับ นางลักษณ รักรพงษ์ (2561) ในเรื่องของคุณค่าของหุ่นว่าเป็นสื่อการเรียน ที่เป็น ประโยชน์ในการจัดการศึกษา มาก นำไปใช้ในการสอนได้หลาย ๆ เนื้อหาและเป็นสื่อที่เคลื่อนไหวได้การใช้หุ่นประกอบการสอนให้ผล สามารถเลียนแบบของจริง ผู้เรียนสนใจและชักจูงให้ผู้เรียนร่วม กิจกรรม

ประการสุดท้ายคือ การจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นสามารถสื่อสารและมีส่วนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ต่อความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คันทรส ภาผล (2561) ได้ทำการศึกษา เรื่องการผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นมาประกอบการเล่านิทานในชุมชนบึงบอน ผลการวิจัยพบว่า การผลิตหุ่นกระบอกโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นสำหรับการเล่าเรื่องของอาเซียน จากวัสดุในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 82.62 พอใจในระดับสูง

กว่าก่อนใช้กิจกรรม ทั้งนี้กิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นโดยใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นในการทำโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและได้ถ่ายทอดเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานและการเชื่อมโยงโดยหุ่นเชิดหุ่นที่ผลิตจากวัสดุพื้นถิ่นตามท้องถิ่นของนักเรียนซึ่งวัสดุเหล่านี้เป็นตัวสร้างความสนใจและเสริมแรง การเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้ น่าสนใจยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ Ronit Remer (2015) หุ่นเชิดยังสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ ในการตรวจสอบความไม่เข้าใจ ของเด็ก ๆ เมื่อพวกเขาตอบคำถามและมีส่วนร่วมในบทสนทนา

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่นักเรียนได้ลงมือทำ กิจกรรมส่งผลให้นักเรียนเกิด ความสนุกสนานในการเรียนรู้ และมีแรงจูงใจต่อการเรียน สังเกตได้จากผลสะท้อนความคิดของนักเรียน ดังนี้ยังเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ลงมือปฏิบัติจริงและเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว ประกอบอาชีพของคน ในท้องถิ่นทั้งในอดีตและปัจจุบันทำให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ ทั้งยัง พบว่ามีผู้ปกครองนักเรียน 2 ท่านยังประกอบอาชีพการทำตาลอยู่ซึ่งนักเรียนได้นำเอาความรู้และ ประสบการณ์ที่มีมาแลกเปลี่ยนความคิด ส่งผลให้ผู้เรียนรับความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้ง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี การจัดการกิจกรรมได้นำเอาหุ่นกระบอกมา ผสมผสานกับอัตลักษณ์ในท้องถิ่นนั่นก็คืออาชีพการทำตาล โดยให้นักเรียนเรียนรู้และเชื่อมโยง ความรู้เข้ากับท้องถิ่นสร้างเป็นตัวหุ่น พบว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการสร้างหุ่นของตนเอง มีความตั้งใจและรักษาชิ้นงานอย่างเต็มความสามารถ ฟังนักเรียนสามารถประดิษฐ์ขึ้นมาได้เป็น ตัวหุ่นได้อย่างสวยงามและมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวหุ่นของนักเรียน ทั้งยังสามารถเล่าเรื่องราวในท้องถิ่นที่ออกมาในรูปแบบนิทานซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยการผลิตหุ่น เชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่านิทานอาเซียนในชุมชนบึงบอน วัตถุประสงค์ คือ ผลิตหุ่นเชิด โดยใช้วัสดุพื้นถิ่นมาประกอบการเล่านิทาน การวิจัยพบว่า ผลการผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่น ประกอบการเล่านิทาน อาเซียน ได้หุ่นเชิดจากวัสดุพื้นถิ่นทั้งหมด ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียน ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมด้วยหุ่น เชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่านิทาน อาเซียน สูงกว่าก่อนการทดลอง (คันทรส ภาผล, 2561)

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการแสดงหุ่น กระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น และได้สังเกตจากผลสะท้อนความคิดของนักเรียน ที่ได้เข้าร่วมการ จัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งแสดงออกในการเขียนลงในแผ่นแสดง ความคิดเห็นและความรู้สึก

1. รูปแบบกิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมจินตนาการและทักษะทางด้านสมอง

“ชอบกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกและทำให้มีความคิดสร้างสรรค์” (นักเรียนคนที่ 1)

“กิจกรรมชุดหุ่นเพราะมีความคิดสร้างสรรค์ได้ระบายสีและได้ความรู้เกี่ยวกับการเชิดหุ่นและได้แสดงละครประกอบหุ่นด้วยตนเอง” (นักเรียนคนที่ 2)

“ชอบกิจกรรมเชิดหุ่นเพราะฝึกเชิดกับมือและสมอง” (นักเรียนคนที่ 3)

“กิจกรรมที่ฝึกสมองและประสบการณ์” (นักเรียนคนที่ 4)

“ชอบทุกอย่างก็ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสิ่งต่างๆ” (นักเรียนคนที่ 5)

ตัวอย่างสะท้อนความคิดเห็นของนักเรียนพบว่ากิจกรรมเชิดหุ่นมีส่วนช่วยพัฒนาสมองและความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎี ของ Piaget (1962) ที่ระบุว่า หุ่นกระบอกมีศักยภาพในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ตามการเล่นหุ่นกระบอกช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์และทักษะการเรียนรู้ด้วยการบังคับให้พวกเขาใช้จินตนาการ เน้นให้เห็นถึง ศักยภาพของหุ่นเชิดในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จากการสอบถามความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียน เมื่อนักเรียนรับการจัดการเรียนรู้การพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอก ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ในด้านการมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่นและนำไปใช้ได้ มีค่าความภาคภูมิใจ (4.56) อยู่ในระดับ มากที่สุด ก่อนหน้านี้นักเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ การเชื่อมโยงสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของตนเอง และเมื่อนักเรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติทักษะได้ จึงเห็นคุณค่าเกิดความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญ ทำให้รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจกับการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ หมวกพรหม (2556, น. 107) รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะการเล่นในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะมีการแยกฝึกทักษะปฏิบัติง่ายๆก่อน เมื่อมีการเชื่อมโยงทักษะเป็นทักษะที่สมบูรณ์ จึงสามารถปฏิบัติได้ดี จากความสำเร็จในการปฏิบัติทักษะการเล่นในท้องถิ่นส่งผลให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น เมื่อสามารถปฏิบัติโดยการสร้างหุ่นกระบอกและเล่าเรื่องราวในท้องถิ่นได้จึงทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองและภาคภูมิใจในศิลปะการเล่นซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยสอดคล้องกับ สุวรรณียะหะกร (2558) ที่ได้ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ประสบความสำเร็จ

ครูผู้สอนควรจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพที่แท้จริงใกล้ตัว และเรียนรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่มีอยู่รอบตัวของผู้เรียนเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ก็จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าในสิ่งที่ได้เรียนรู้

อะไรก็ตามการที่นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถสังเกตได้จากการอ่านบันทึกนักเรียนแสดงความรู้สึกหลังจากการเรียนการสอนพบว่านักเรียนชอบที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นดังนี้

“ชอบการเล่นละครเพราะได้เซตหุ่นชอบตอนมดขี้มเพราะให้ได้ลวดลายต่างๆ”
(นักเรียนคนที่ 1)

“ชอบตอนทำเครื่องประดับเพราะได้ใช้การศึกษาและการเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น”
(นักเรียนคนที่ 2)

“ชอบเพราะได้เรียนรู้ของดีแม่กลองและหุ่นกระบอก” (นักเรียนคนที่ 3)

อย่างไรก็ตามการเรียนรู้หุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ยังแฝงความรู้ในเรื่องการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านเรื่องกรรมวิธี การใช้สีจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นการสอดแทรกความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปในการเรียนรู้แบบไม่รู้ตัว ซึ่งในระดับแรกกับการสร้างหุ่นความสำเร็จที่ 1 คือการที่นักเรียนได้หุ่นกระบอกเป็นของตัวเอง ความสำเร็จที่ 2 คือเมื่อนักเรียนเซตหุ่นกระบอกได้ เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนจึงเกิด “ความชอบ” สิ่งที่มาคือความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ หมวกพรหม (2556) ที่ได้ระบุไว้ว่า เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในสิ่งที่รู้ และเป็นสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่นใกล้ตัวนักเรียนที่กำลังจะสูญหาย ถ้านักเรียนไม่ได้เรียนรู้หรือสัมผัสมามากนัก ก็จะไม่เข้าใจ แต่เมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้จะเกิดความภาคภูมิใจในศิลปะการเล่นซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นด้วย

จะเห็นได้ว่าการพัฒนากิจกรรมหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียน เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เพราะมีการส่งเสริมการเรียนรู้โดยการใช้หุ่นกระบอกเป็นสื่อการเรียนรู้ในการเล่าเรื่องราวในท้องถิ่น นำมาสร้างเป็นตัวหุ่นกระบอกเล่าเรื่องท้องถิ่นของตนเอง รวมถึงการใช้การฝึกทักษะการเชื่อมโยงความรู้และการปฏิบัติทักษะย่อย ๆ คือรูปแบบการฝึกทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามความสมัครใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และชำนาญในการฝึกปฏิบัติทักษะ

นั้นๆ เมื่อมาเชื่อมโยงทักษะที่เป็นทักษะที่สมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้าย นักเรียนสามารถปฏิบัติได้เป็นอย่างดีและจากความสำเร็จในการปฏิบัติทักษะ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ซึ่งมีผลความพึงพอใจในการจัดรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากการพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากดัด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้สามารถนำผลงานการวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชน ตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น โรงเรียนวัดปากดัด (ผลาการบำรุงวิทย์) จังหวัดสมุทรสงคราม ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้เสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการนำไปใช้ดังนี้

1. ครูควรศึกษารายละเอียดต่างๆ ของรูปแบบกิจกรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ความสามารถนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน
2. ครูที่จะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะทางหรือจัดเป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการเรียนรู้ท้องถิ่น
3. การให้รายละเอียดของกิจกรรม ในเรื่อง “นิทานของฉัน” ครูควรกำหนดทิศทาง และเรื่องราวให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรม เพื่อที่จะทำทางให้ไปในผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรม
4. ควรให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหรือกิจกรรมค่ายต่างๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังและอนุรักษ์การประกอบอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาอันทรงคุณค่า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นกับการเรียนรู้ศิลปะการแสดงหุ่น
2. ควรมีการวิจัยนำอาชีพที่เกิดจากภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เพลงประกอบ เพื่อก่อให้เกิดให้นักเรียนเรียนรู้งานศิลปะควบคู่กับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

Davise, I. K. (1971). *The Management of Learning*. London: Mc Geaw-Hill.

Smart, J. J. C. (1959). *Sensations and Brain Processes*: Philosophical Review.

กรมศิลปากร. (2526). *มหรสพไทย*. กรุงเทพฯ: อักษรประเสริฐ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้น

จาก https://drive.google.com/file/d/1mKyU6tkVWIL5b6vfwHNEzqkcqVXf_H-m/view

กัญญาชนากาญจน์ จันทร์ศรี. (2555). *กะลาซอ ศิลปะบรรเลง*. สืบค้นจาก [https://www.m-](https://www.m-culture.go.th/samutsongkhram/more_news.php?cid=21)

[culture.go.th/samutsongkhram/more_news.php?cid=21](https://www.m-culture.go.th/samutsongkhram/more_news.php?cid=21)

คณิตา เลขะกุล. (2526). *เมืองแม่กลอง จังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: ด้านสุนทราการพิมพ์.

คันธรส ภาผล. (2561). การผลิตหุ่นเชิดโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบการเล่นิทานอาเชียนในชุมชนบึง

บอน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*,

12(2), 12-24.

จิระประภา บุญนิตย์. (2525). *หุ่นการทำและการเล่นหุ่น*. กรุงเทพฯ: ปาณยา.

จุฑามาศ วิศาลสิงห์, อุดม หงษ์ชาติกุล, และ พรรณี พิมาพันธุ์ศรี. (2559). *แผนการขับเคลื่อนการ*

ท่องเที่ยววิถีไทยและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. (2545). *ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ*.

กรุงเทพฯ: สตาพรบุ๊ก.

दनัย อิมสุวรรณวิทยา. (2557). การพัฒนาหุ่นกระบอกของจักรพันธ์ ไปรษณีย์ : กรณีศึกษาหุ่น

กระบอกชุดสามก๊กและหุ่นกระบอกชุดตะเลงพ่าย. *Veridian E-Journal*, 7(2), 1460-1476.

ทิตนา แหมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เธียร พาณิช. (2544). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของ*

ผู้เรียน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

- ณรงค์นุช ไพโรจน์กิจ. (2541). *หุ่นกระบอก*. กรุงเทพฯ: เอ.ที.พี. เวิลด์ มิเดีย.
- นายรอบรู้. (2559). *สมุทรสาคร สมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: วิริยะธุรกิจ.
- นิลมนี พิทักษ์. (2560). การพัฒนาการคิดวิเคราะห์และทักษะการทำงานกลุ่มโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการสอนชิปปา ร่วมกับผังกราฟิกรายวิชา ใน วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- นุชนาฏ เชียงชัย. (2558). *การใช้อัตลักษณ์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ จังหวัดลำปาง*. (ปริญาญธุรกิจมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปริมาศ วงศ์เจริญ และ สายสุดา เตียเจริญ. (2561). การบริหารจัดการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนบ้านสวนหลวง (รัตนวิจิตรพิทยาคาร). *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(1), 101-114.
- บุรุษย์ ศิริมหาสาร. (2545). การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. *วารสารวิชาการ*, 3.
- ปรีชา เจียบหยุด. (2562). *การทำตามมะพร้าว/Interviewer*. สืบค้นจาก https://www.m-culture.go.th/samutsongkhram/ewt_news.php?nid=1952&filename=index.
- เปรมฤดี ปุโรทกานนท์, สุวรรณ ชิติสูกานต์, และ ภิเชก จันทร์เอี่ยม. (2556). การศึกษาการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ใน จังหวัด สมุทรสงคราม. *Journal of graduate studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 7(1), 159-168.
- พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2556). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (พิทพ์ครั้งที่ 6)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมาโนชญ์ โรจนศิริ. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเกษตรกรชาวสวนผู้ผลิตน้ำตามะพร้าว : กรณีศึกษาชาวสวนในเขตตำบลเมืองใหม่ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม*. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- พิทโณนาย โปรดักชั่น. (2555). *ไร้รากไร้เรา/ความฝันอันสูงสุด*. สืบค้นจาก http://www.youtube.com/watch?v=tmaT_FxOL6s&list=PL7E2FE4C4DB435066&index=14

เพชร เหมือนพันธุ์. (2559). *เดินหน้า ปฏิรูปการศึกษา 2559*. อินเทอร์เน็ต มติชนออนไลน์ (น. 7).

กรุงเทพฯ: มติชน.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วรกมล เหมศรีชาติ. (2545). *การแสดงหุ่นกระบอก คณะชูเชิดชำนาญศิลป์ จังหวัดสมุทรสงคราม*. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศศิธร ชูตินันทกุล และคณะ. (2556). *การพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2561). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม จังหวัดสมุทรสงคราม*.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม. (2561). *วัฒนธรรม 8 วิถี ของดีสมุทรสงคราม อาหาร*. สมุทรสงคราม: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). *แถลงนโยบาย ของ คณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ*. สืบค้นจาก muabudget.buu.ac.th/uploadfiles_new/e55857cee78453562c97403fcd6b4a9b.pdf (Ed.).

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *มือบริหารจัดการเวลาเรียน ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. สืบค้น <https://www.trueplookpanya.com/education/content/55585>

สำลี รักสุทธี. (2554). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนและการเขียนแผนการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

สุภาวดี บุตรดา. (2554). *ว่าวจุฬาคลองเขิน*. สืบค้นจาก <http://province.m-culture.go.th/samutsongkhram/Information%20ONE%20OF%20SAMUT/thai%203.pdf>

เสวี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม.

อรชума ยุทธวงศ์. (2537). *การแต่งหุ่นสำหรับเด็ก : วรรณกรรมลีลาคดีประถมวัย*. นนทบุรี. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เอกชัย ศรีวิไล. (2560). *การประเมินโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โรงเรียนนำร่องสำนักงานเขต
พื้นที่ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา*. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. อาจารย์ รจนา พวงประยงค์	ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรศิริ ถนนอมกุล	อาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ไทยวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
3. ดร.สลิลรัตน์ พลอยประดับ	วุฒิปรีด.การบริหารการศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียน
สมคิดจิตวิทยา

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียน
4. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (ผลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อชี้แจงรายละเอียดของข้อตกลงของการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละครั้ง
2. นักเรียนสามารถบอกเรื่องราวของจังหวัดและการทำตาลมะพร้าว

2. สาระสำคัญ

จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นพื้นที่ระบบนิเวศสามน้ำ คือ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ทำให้มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลต่อการประกอบอาชีพของประชาชน จึงเห็นได้ว่าคนแม่กลองในอดีตประกอบอาชีพตามสภาพภูมิศาสตร์ และใช้ภูมิปัญญาทำความเข้าใจต่อระบบนิเวศในการวางแผนการผลิตสำหรับอาชีพชาวสวนมะพร้าวถือเป็นอาชีพดั้งเดิมที่อยู่คู่กับเมืองแม่กลองมายาวนาน จึงเกิดสินค้าที่ขึ้นชื่อประจำจังหวัดดังนี้

ปลาทุแม่กลอง
 หอยหลอด
 กะปิคลองโคน
 ลิ่นจีพันธุ์ค่อม
 ส้มโขอ่าวใหญ่
 น้ำตาลมะพร้าว

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. สรุปความคิดรวบยอดเรื่องท้องถิ่นของตนเอง
2. สามารถวิเคราะห์และอธิบายของดีเมืองแม่กลอง

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการปฏิบัติ

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมการเรียนรู้
การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

-

สมรรถนะสำคัญของหลักสูตร

ความสามารถในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารโดยการออกเสียงสื่อ
ความหมายและเขียนได้อย่างถูกต้องตามอักขระวิธี

5. กิจกรรมการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ 1

ก่อนเริ่มกิจกรรมให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนรับกิจกรรม

*****ขั้นสาธิตทักษะและการกระทำ*****

ขั้นนำ (15 นาที) กิจกรรมแนะนำตนเองและละลายพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและกล่าวสวัสดิ์พร้อมทั้งแนะนำผู้ช่วยนักวิจัยจากนั้นผู้วิจัยแนะนำตนเองโดยใช้เพลงพร้อมทำประกอบเป็นการขึ้นนำและให้นักเรียนบอกชื่อเล่นพร้อมทำประกอบที่เป็นของตนเอง โดยใช้เพลงน้องชื่ออะไร มีเนื้อร้องดังนี้ “น้องชื่ออะไร น้องชื่อ..... น้องชื่อ.....ต้องทำอย่างไรอย่างนี้ ทำแล้วรู้สึกดี ดี (ซ้ำ) อย่างนี้ (ซ้ำ) สบายใจจัง ”

2. ผู้วิจัยแนะนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ “เมื่อนักเรียนรู้จักกันแล้ว วันนี้เรามารู้จักจังหวัดสมุทรสงคราม ดูสิว่าบ้านของเรามีจุดเด่นอย่างไร”

ขั้นกิจกรรม 30 นาที (สมุทรสงครามเมืองสามน้ำ)

1. ผู้วิจัยอธิบายจังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้โปรแกรมนำเสนอภาพนิ่งเปิดควบคู่กับการบรรยาย โดยมีหัวข้อการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

- เมืองสามน้ำ
- การประกอบอาชีพ
- ของดีเมืองแม่กลอง

2. ผู้วิจัยกล่าวย่อเนื้อหาเข้าสู่กิจกรรมสรุปบทเรียน “จังหวัดสมุทรสงครามเป็นพื้นที่ระบบนิเวศสามน้ำคือ น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย ทำให้มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้นผู้คน จึงประกอบอาชีพตามพื้นที่ที่อาศัยอยู่” วันนี้เรามีแผนที่ให้นักเรียนช่วยกันติดการประกอบอาชีพและของดีเมืองแม่กลอง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยจัดเตรียมกระดานแผนที่จังหวัดสมุทรสงครามให้นักเรียนติดภาพและบัตรคำ
2. นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันจัดตำแหน่งให้ถูกต้องพร้อมกับอธิบายสรุปบทเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าตั้งแต่ทางไป-กลับโรงเรียนกับบ้าน นักเรียนเห็นอะไรบ้าง จากนั้นเริ่มเข้าสู่บทเรียน

2. ผู้วิจัยแจกกระดาษ คนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่เจอระหว่างทางกลับบ้าน โดยเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดว่าเป็นของดีและมีค่าสำหรับนักเรียน

3. จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษที่เขียน แล้วนำมาติดบนกระดาษ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้คอยแยกหมวดหมู่ของสิ่งที่นักเรียนเขียน

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยถามนักเรียนคิดว่าเมืองแม่กลองมีผลไม้อะไรเยอะที่สุด จากนั้นเริ่มเข้าสู่บทเรียน

2. ผู้วิจัยนำจิ๊กซอร์ต้นมะพร้าวขึ้นมาที่ละชิ้น เริ่มจากราก ลำต้น ใบ ลูก ดอกของมะพร้าว เป็นต้น

3. ผู้วิจัยสรุปความรู้ เรื่อง ต้นมะพร้าว ให้นักเรียนฟัง รวมถึงการพูดถึงความเป็นมาและความสำคัญของต้นมะพร้าว เพื่อให้ นักเรียนคล้อยตาม และตั้งใจฟังมากยิ่งขึ้น

4. จากนั้นผู้วิจัยเปิดวิดีโอการทำน้ำตาลมะพร้าวให้นักเรียนดู และถามนักเรียนว่า เห็นอะไรในคลิปวิดีโอบ้าง

5. หลังจากดูวิดีโอการทำน้ำตาลมะพร้าวเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนยกมือทีละคน จากนั้นให้ขึ้นมาเขียนลงบนกระดาษ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายลงบนกระดาษ โดยการเขียนมีข้อแม้ว่าต้องเขียนได้คนละ 1 แผ่นเท่านั้น

6. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องต้นมะพร้าวอีกครั้ง เพื่อความเข้าใจของนักเรียนและความสำคัญของการทำตาลมะพร้าว

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เรียนไปในวันนี้ โดยครูเป็นผู้เขียนลงบนกระดาษ

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ให้นักเรียนทำ

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งใบงานหน้าชั้นเรียน

4. ผู้วิจัยบอกหัวข้อในการเรียนในชั่วโมงถัดไป

6. สื่อการสอน

1. แผ่นที่

2. บัตรคำ

3. จิ๊กซอร์ ต้นมะพร้าว

4. ใบงาน
5. กระดาษ Post it
6. กระดาษปรีฟ
7. บัตรคำจับฉลาก “ของดีเมืองแม่กลอง”

7. การวัดผลประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์
1. เพื่อชี้แจงรายละเอียดของข้อตกลงของการปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละครั้ง	- ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่าน 80 เปอร์เซ็นต์
2. นักเรียนสามารถบอกเรื่องราวของจังหวัดและการทำตาลมะพร้าว	- ประเมินจากการทำกิจกรรมเรื่อง บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน - ประเมินจากใบงาน เรื่อง “ของดีเมืองแม่กลอง”	ใบงาน แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่าน 80 เปอร์เซ็นต์

8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- ใบความรู้
- ห้องสมุดโรงเรียน
- อินเทอร์เน็ต

9. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- วิเคราะห์ใบความรู้ เรื่อง บ้านฉันบ้านเธอของดีบ้านฉัน
- ใบงาน เรื่อง “ของดีเมืองแม่กลอง”

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (ผลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หุ่นจำลองสวน

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หุ่นจำลองสวน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกประวัติความเป็นมาของหุ่น
2. นักเรียนสามารถจำแนกส่วนประกอบของหุ่นกระบอก

2. สาระสำคัญ

จังหวัดสมุทรสงครามจะมีภูมิปัญญาในการทำน้ำตาลมะพร้าวแล้ว ยังมีศิลปวัฒนธรรมร่วมไปถึงศิลปะการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดอีกอย่างหนึ่ง คือ หุ่นกระบอก เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันเกือบจะหาชมไม่ได้แล้วเพราะการเล่นหุ่นกระบอกที่มีอยู่เพียงไม่กี่คณะ บางคณะก็ได้เลิกเล่นไปตามกาลเวลา

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. สรุปความคิดรวบยอดเรื่องประวัติความเป็นมาหุ่นกระบอก
2. สามารถเปรียบเทียบส่วนประกอบหุ่นกระบอกกับวัสดุ อื่นๆ ได้

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการปฏิบัติ

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมการเรียนรู้
การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

-

สมรรถนะสำคัญของหลักสูตร

ความสามารถในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารโดยการออกเสียงสื่อ
ความหมายและเขียนได้อย่างถูกต้องตามอักขรวิธี

5. กิจกรรมการเรียนรู้ ชั่วโมงที่ 1 (ประวัติหุ่นกระบอก)

******ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย******

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 15 นาที

1. ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนาซักถามเรื่องหุ่น เมื่อกล่าวถึงการแสดงหุ่นจังหวัดสมุทรสงครามของเรา นั้นก็มีการแสดงหุ่นกระบอกรัก นักเรียนเคยเห็นรีเปลา และหุ่นมีลักษณะแบบไหน เหมือนหุ่นยนต์ไหม

2. นักเรียนทราบหรือไม่ว่าหุ่นกระบอกรักมีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร วันนี้เราจะพานักเรียนไปชมหุ่นกระบอกรักคณะหนึ่งที่อยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยเปิดวิดีโอเกี่ยวกับหุ่นกระบอกรักคณะชูเชิดชำนาญศิลป์ให้นักเรียนชม และเล่านิทานสั้นหุ่นดาวงษ์โดยใช้ตัวหุ่นเป็นสื่อการเรียนรู้ และมีป้ายบอกสถานที่ต่างที่เกิดขึ้นพร้อมเหตุการณ์สำคัญ

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน รับผิดชอบหุ่นพ่อครูวงษ์ สรุปเรื่องราวในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- ประวัติความเป็นมา
- ลักษณะตัวหุ่น
- ลักษณะเด่น

3. ให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยกำหนดเวลากลุ่มละ 5 นาที

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันทำแผนมโนทัศน์เรื่องประวัติความเป็นมาหุ่นกระบอกรักจังหวัดสมุทรสงครามบนกระดาน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งใบงานหน้าชั้นเรียน บอกหัวข้อในการเรียนในช่วงนี้

กิจกรรมการเรียนรู้ (ชั่วโมงที่ 2)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 15 นาที “ส่วนประกอบของหุ่นกระบอกรัก”

ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้เสียงเพลงเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนและเชื่อมโยงสู่การเรียนรู้ส่วนประกอบของหุ่นกระบอกรัก “เราได้เรียนรู้เรื่องประวัติความเป็นมาของหุ่นกระบอกรักไปแล้ว ถ้าเปรียบหุ่นกระบอกรักเป็นคน ก็ต้องมีส่วนประกอบทางร่างกาย เรามาสำรวจร่างกายของตนเอง โดยจะมีเพลงให้นักเรียนช่วยร้องและลองใช้มือทั้ง 2 ข้างทำท่าประกอบนะคะ” มีเนื้อร้องดังนี้ “จับหัว จับหู จับไหล่.....จับไหล่ จับหัว จับหู... จับเอว แล้วมาสายตัว จับเอวแล้วก็สายตัว เอามือจับ หัวจับหูจับไหล่” ในเรื่องต่อไปนี้จะมาเรียนเรื่องชิ้นส่วนของหุ่นกระบอกรัก

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยนำรูปหุ่นกระบอกมาติดที่กระดานและนำหุ่นกระบอกมาตั้งให้นักเรียนชม จากนั้นผู้วิจัยอธิบายถึงโครงสร้างของหุ่นกระบอกพร้อมทั้งแจกใบความรู้ให้นักเรียน

1.1 ศีรษะหุ่น กระบอกส่วนมากจะแกะด้วยไม้เนื้อเบาและปั้นเต็มส่วนละเอียด ตรง คิ้ว ตา จมูก ปาก ด้วยดิน นอกจากนั้นหัวหุ่นบางคนจะเป็นกระดาดติดบนพิมพ์แล้วผ่าออก เช่นเดียวกับวิธีทำหัวโขน แล้วนำมาปั้นเต็มเน้นส่วนละเอียดบนใบหน้าด้วยขี้ผึ้ง จะมีน้ำหนักเบา มากโดยตรงคอหุ่นทุกหัวจะต้องมีแกนไม้กลมยาวลงมาประมาณ 3 นิ้ว สำหรับเสียบกับไม้ กระบอกที่เป็นตัวหุ่น ส่วนการตกแต่งหน้าตาของหุ่นนั้นจะสร้างสรรค์ตามเรื่องราวที่จะใช้แสดง

1.2 ลักษณะตัวหุ่น ตัวหุ่นกระบอกจริงๆคือไม้กระบอกหรือไม้ไผ่มีไหลทำด้วย ทำด้วยไม้เจาะรูสำหรับเสียบไม้กระบอกแกนและเสียบหัวหุ่นและตรงมุมผ้าทั้ง 2 ข้างสำหรับมือหุ่น ใฝ่

1.3 มือหุ่น มือทั้งสองข้างมีไม้ไผ่เหลาเล็กเสียบต่อจากมือลงมา สำหรับจับเชิด ยาวระดับปลายผ้าด้านล่าง ไม้ไผ่นี้เรียกว่า “ตะเกียบ” โดยมือหุ่นของตัวพระมือขวาจะถืออาวุธไว้ เสมอ จึงมักจะแกะด้วยไม้มีรูสำหรับเสียบอาวุธเปลี่ยนได้ไปตามเรื่อง เช่น ถือ กระบี่ ถือศร ถือพระ ขรรค์ ส่วนมือซ้ายก็ตั้งวงรำอย่างละคร ส่วนมือนางจะตั้งวงทั้ง 2 ข้าง

1.4 เสื้อผ้าและเครื่องประดับ นับว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ชมตื่นตาตื่นใจได้มาก เสื้อของหุ่นกระบอกประดิษฐ์ด้วยผ้าฝีนหนาพอสมควร กว้างประมาณ 2 ฟุต ยาว 3-4 ฟุต นำมาพับครึ่ง ส่วนที่เป็นสันพับทบของผ้าตรงกึ่งกลางทำเป็นถุงคลุมไหล่และจะเป็นช่องวงกลมเล็ก ๆ ใหม่ขนาดพอเหมาะพอดีกับขนาดลำคอของหุ่นกระบอก สำหรับเสียบส่วนศีรษะ ริมผ้าทั้งสองข้าง เย็บตั้งแต่ชายขึ้นมาจนเกือบถึงรอยสันทบ โดยปล่อยให้ช่องกว้างพอเหมาะ กับส่วนที่เป็นไม้ ข้อมือของหุ่น ให้มือหุ่นโผล่ออกมาข้างนอกผ้าส่วนที่เป็นไม้ตะเกียบสำหรับจับเชิดซ่อนไว้ในตัว

1.5 เครื่องประดับศีรษะหุ่นกระบอก มีลักษณะเหมือนของจริงเช่นการแสดงโขน ละครทุกประการแต่ย่อส่วนให้มีขนาดเล็กลงเท่านั้น เช่น ตัวพระที่เป็นเจ้าจะสวมชฎา ตัวนางที่เป็น เจ้าจะสวมมงกุฎกษัตริย์ หรือ รัดเกล้ายอด รัดเกล้าเปลว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมี พวงอุบะ กรรเจียกจอน และตุ้มหู ด้วย

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำใบงาน “หุ่นของฉัน”

1. เมื่ออธิบายโครงสร้างต่างๆให้นักเรียนฟัง ผู้วิจัยนำกระดาดที่เป็นตัวหุ่นกระบอก ให้นักเรียนช่วยกันออกแบบหุ่นกระบอกโดยให้ชื่อว่ากิจกรรม “ช่วยต่อฉันหน่อย” โดย ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันโดยนับเลข 1 – 6 จากนั้นให้แยกกันคนละมุมห้อง จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่ง

ตัวแทนมาออกมาจับฉลากหัวข้อเรื่อง และอุปกรณ์การทำกิจกรรม โดยการลงใช้วัสดุที่นักเรียนจับได้เป็นสิ่งทดแทนหรือสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มต่อส่วนประกอบของหุ่นกระบอกที่ให้ พร้อมอธิบายความรู้เกี่ยวกับหุ่นกระบอกที่ได้รับ โดยศึกษาจากใบความรู้ที่ให้ไป

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมานำเสนองานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม โดยให้เวลากลุ่มละไม่เกิน 3 นาที

ขั้นสรุป

นักเรียนและผู้วิจัยผู้คุยเรื่องหุ่นกระบอกพร้อมกับให้แนวคิดในการสร้างหุ่นกระบอกที่ใช้วัสดุจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งใบงานหน้าชั้นเรียน บอกหัวข้อในการเรียนในชั่วโมงถัดไป

6. สื่อการสอน

1. กระดาษ Post it
2. กระดาษบรูฟ
3. ใบความรู้
4. ใบงาน
5. หุ่นกระดาษ
6. หุ่นกระบอก

7. การวัดผลประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือที่ใช้	เกณฑ์
1.นักเรียนสามารถบอกประวัติความเป็นมาของหุ่น	ประเมินจากใบงาน	ใบงาน	ผ่าน 80 เปอร์เซ็นต์
2.นักเรียนสามารถจำแนกส่วนประกอบของหุ่นกระบอก	ประเมินจากใบงาน	ใบงาน	ผ่าน 80 เปอร์เซ็นต์

8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ห้องสมุดโรงเรียน
3. อินเทอร์เน็ต

9. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. ใบงาน เรื่อง “ต่อฉันหน่อย”

ใบงานที่ 1 เรื่อง “หุ่นของฉัน”

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนศึกษาวิธีการสร้างหุ่นกระบอก เพื่อสร้างหุ่นกระบอกตามจินตนาการจาวัสตุ
ห้องถิ่น
2. นักเรียนแต่ละคนสรุปการสร้างหุ่นกระบอก
3. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
4. นักเรียนและผู้วิจัยร่วมกันสรุปการสร้างหุ่นกระบอก

ใบงานที่ 2 เรื่อง “ต่อฉันหน่อย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

1. นักเรียนช่วยกันออกแบบ หุ่นกระบอกโดยให้ชื่อว่ากิจกรรม “ช่วยต่อฉันหน่อย”
2. แบ่งกลุ่มกันโดยนับเลข 1 – 6 จากนั้นให้แยกกันคนละมุมห้อง
3. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาออกมาจับฉลากหัวข้อเรื่อง และอุปกรณ์การทำกิจกรรม โดย
การลองใช้วัสดุที่นักเรียนจับได้เป็นสิ่งทดแทนหรือสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (ผลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หุ่นจากเตาตาล

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สร้างหุ่นกระบอก วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถเชื่อมโยงและสามารถนำมาสร้างเป็นหุ่นกระบอกได้อย่างสมบูรณ์

2. สาระสำคัญ

ตัวละครมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราว การประกอบชิ้นส่วนหุ่นกระบอกอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องราวจะทำให้หุ่นกระบอกสามารถเคลื่อนไหวถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างสร้างสรรค์

3. สาระการเรียนรู้

ความรู้

1. เชื่อมโยงความรู้การสร้างหุ่นกระบอกกับการทำตาลมะพร้าว
2. สามารถสร้างหุ่นกระบอกตามอัตลักษณ์ท้องถิ่นหรือจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น

ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการปฏิบัติ

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้

ตัวชี้วัดที่ 4.1 ตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมการเรียนรู้
การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน

-

สมรรถนะสำคัญของหลักสูตร

ความสามารถในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารโดยการออกเสียงสื่อ
ความหมายและเขียนได้อย่างถูกต้องตามอักขรวิธี

5. กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส) เวลา 2 ชั่วโมง

****ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย*****

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน สร้างหุ่นกระบอก

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยกับนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน

2. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียนมาแล้ว เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมให้นักเรียน โดยการให้นักเรียนนำหุ่นกระดาษขึ้นมา โชว์เพื่อนๆ

ผู้วิจัยแจ้งหัวข้อที่ต้องเรียนในชั่วโมงนี้ กับการปฏิบัติการสร้างหุ่นกระบอก

ขั้นที่ 1 สาธิตทักษะ

1. ผู้วิจัย สาธิตขั้นตอนการสร้างหุ่นกระบอกโดยเริ่ม หัวหุ่น แขนหุ่น เสื้อ มือ และเครื่องประดับ ด้วยการเชื่อมโยงความรู้กับวัสดุที่มาจากท้องถิ่นและการทำตาลมะพร้าว

2. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม เวียน 2 ฐาน เรียนรู้การสร้างหุ่น

ขั้นที่ 2 สาธิตและให้นักเรียนฝึกทักษะย่อย

1. ผู้วิจัยสาธิตและฝึกผู้เรียนทำศีรษะหุ่นกระบอก หุ่นและนำศีรษะมายึดติดกับแกนหุ่น

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเวียนฐานโดยแบ่งออกเป็น เสื้อ เครื่องประดับ

3. ผู้ช่วยผู้วิจัยประจำกลุ่มสาธิตวิธีการ และช่วยฝึกผู้เรียนโดยละเอียด

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

1. ให้ผู้เรียนแต่ละฐานฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยจัดเตรียมวัสดุพื้นฐานให้นักเรียน ศีรษะหุ่น จากกะลามะพร้าว เรซิน มือหุ่น มือ 1 ข้างเป็นท่วงท่ารำอีก ข้างเป็นมือกำแว่นรูตรงกลาง เสื้อเป็นผ้าสีขาวไว้สำหรับมัดย้อม สีจากกาบมะพร้าวหรือสีที่ได้จากธรรมชาติ เครื่องประดับ จากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นให้นักเรียนนำมาจากบ้าน และชิ้นส่วนจากต้นมะพร้าว การทำตาล

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้วิจัยแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้เรียนประกอบเป็นตัวหุ่น ซึ่งแนะนำส่วนที่ติดขัด และให้นักเรียนนำไปปฏิบัติอย่าง ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เรียนไปในวันนี้ โดย การเขียนลงบนใบงาน หุ่นของตน และนำมาเสนอหน้าชั้นเรียน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนให้กำลังใจชื่นชมผลงาน

6. สื่อการสอน

1. หุ่นกระบอก
2. อุปกรณ์การทำหุ่น
3. ใบความรู้
4. ใบงาน

7. การวัดผลประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสังเกต	แบบประเมินการสังเกต	ผลการประเมินภาระงานตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินจากใบงาน	ใบงาน	ทำได้ถูกต้องร้อยละ ๗๐ ของใบงาน
ประเมินการประกอบหุ่นกระบอก	แบบประเมินการประกอบหุ่น	ผ่านด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า 7 คะแนน

8. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบความรู้
2. ห้องสมุดโรงเรียน
3. อินเทอร์เน็ต

9. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. วิเคราะห์ใบความรู้
2. ใบงาน เรื่อง "หุ่นของฉัน"
3. หุ่นกระบอก

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาคารบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หุ่นมีชีวิต

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พื้นฐานหุ่นกระบอก วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. สาระสำคัญ

การเชิดหุ่นกระบอกนั้นเมื่อสามารถบังคับไม้กระบอกให้ได้ตั้งใจและหน้าหุ่นให้ “ไม่ตาย” ได้แล้ว การบังคับตะเกียบมือหุ่นจะเป็นเรื่องรองลงไป โดยในการเชิดหุ่นมือซ้ายของผู้เชิดจะถือกระบอกไม้ไผ่อันเป็นลำตัวหุ่น และถือตะเกียบมือหุ่นซ้ายขวาไว้ในมือขวาของผู้เชิด การตั้งวงรำของหุ่นกระบอกไม่ว่า พระ นาง ยักษ์ มือขวาของหุ่นจะตั้งวงสูงกว่ามือซ้ายเสมอและแขน (คือผ้าที่เป็นเสื้อหุ่น) จะต้องตั้งอยู่เสมอ โดยมีท่าพื้นฐาน ดังนี้

1. กล่อมตัว
2. เชิดย้อนมือ
3. โยกตัว ในจังหวะ “ต้อม ต้อมมา ต้อมต้อม...ตุ้ม ตุ้ม มา ตุ้ม ตุ้ม
4. กระทบตัว เหมือนจังหวะยี่ดุษในท่ารำโชนละคร
5. เพลงเร็ว หรือเรียกว่า รำเพลงในจังหวะ “ตูป-ทิง ทิง-ตูป-ทิง ทิง”

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหวได้อย่างถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

ก. ด้านความรู้

1. สามารถอธิบายอธิบายหลักและวิธีการปฏิบัติท่ารำพื้นฐานของหุ่นกระบอก
2. สามารถวิเคราะห์และแยกแยะส่วนประกอบของหุ่นกระบอก

ข. ด้านทักษะ

การฝึกท่ารำพื้นฐานการเชิดหุ่นกระบอก

ค. กระบวนการเรียนรู้

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการปฏิบัติ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส) เวลา 2 ชั่วโมง

*****ขั้นให้เทคนิควิธีการ*****

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยกับนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน
2. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียนมาแล้ว เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมให้นักเรียน
3. ผู้วิจัยแจ้งหัวข้อที่ต้องเรียนในชั่วโมงนี้ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการเรียกสมาธิและความสนใจของนักเรียน

ขั้นที่ 1 สาธิตทักษะ

4. ผู้วิจัยเปิดวีดีโอการเข็ดหุ่นกระบอกรุ่นให้นักเรียนชมเพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้
5. ผู้วิจัยสาธิตการจับหุ่นกระบอกและการจับไม้ตะเกียบ
6. ผู้วิจัยร้องพื้นฐานจังหวะเพลงให้นักเรียนฟัง
7. ผู้วิจัยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต และชี้แนะจุดสำคัญให้นักเรียนเป็นข้อควรปฏิบัติ

ขั้นที่ 2 สาธิตและให้นักเรียนฝึกทักษะย่อย

8. ผู้วิจัยสอนนักเรียนฝึกทักษะการร้องจังหวะพื้นฐานของการเข็ดหุ่นกระบอก และฝึกทบทวนหลายรอบ จนนักเรียนสามารถปฏิบัติการร้องได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้องตามหลักของการร้องจังหวะ
9. ฝึกทักษะการปฏิบัติท่ารำพื้นฐานของหุ่นกระบอก โดยผู้วิจัยแนะนำรายละเอียด เพื่อจะได้ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

6. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๖ คน ฝึกทักษะ การปฏิบัติท่ารำ โดยครูอธิบายและสาธิตวิธีการใช้เท้า และการใช้มือ ให้นักเรียนปฏิบัติตาม จากนั้นครูต่อท่ารำพื้นฐานหุ่นกระบอก ตามลำดับท่าที่ 1 จนถึงท่าสุดท้าย โดยการสาธิตท่ารำประกอบการร้องโดยละเอียดและให้ปฏิบัติตาม ทีละท่า ประกอบการร้องจังหวะเพลงด้วยตัวเอง ตามบทร้องดังนี้

เข็ดย่อนมือ ใช้จังหวะ “ตึบ-เท่ง ตึบ-เท่ง”

โยกตัว ใช้จังหวะ “ต้อม ต้อมมา ต้อมต้อม...ต้อม ต้อม มา ต้อม ต้อม

เพลงเร็ว ใช้จังหวะ “ตึบ-ทิง ทิง-ตูป-ทิง ทิง”

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

7. เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้วิจัยแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์

8. ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติท่าอย่างต่อเนื่อง โดยให้เริ่มปฏิบัติพร้อมกันจนจบจังหวะ ชี้แนะส่วนที่ติดขัด และให้นักเรียนนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นสรุป

9. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เรียนไปในวันนี้ โดยครูเป็นผู้เขียนลงบนกระดาน
10. ผู้วิจัยให้นักเรียนบันทึกทำรำลงในสมุดของตัวเอง
11. ผู้วิจัยบอกหัวข้อในการเรียนในชั่วโมงถัดไป โดยให้นำหุ่นกระบอกมาด้วย

5. สื่อการสอน

1. หุ่นกระบอก
2. ใบงาน
3. แบบประเมินทักษะ

6. การวัดผลประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสังเกต	แบบประเมินการสังเกต	ผลการประเมินภาระงานตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินทักษะ	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	ทำได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ของใบงาน

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. อินเทอร์เน็ต
3. เพลงประกอบการแสดงหุ่นกระบอก

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. สมุดบันทึกทำรำ

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (ผลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ลีลาหุ่นน้อย

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ภาษาท่า

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. สาระสำคัญ

การแสดงหุ่นกระบอก ต้องมีความเข้าใจ ในท่วงท่าการรำรำ จังหวะ ทำนองเพลง ภาษาท่าเป็นกิริยาอาการที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของตัวละครที่ต้องการจะสื่อ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อฝึกทักษะภาษาท่าได้อย่างถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

ก. ด้านความรู้

1. สามารถอธิบายอธิบายหลักและวิธีการปฏิบัติท่ารำพื้นฐานของหุ่นกระบอก
2. สามารถปฏิบัติท่านาฏยศัพท์ได้อย่างถูกต้อง

ข. ด้านทักษะ

การฝึกท่ารำและภาษาที่ใช้กับการเชิดหุ่นกระบอก

ค. กระบวนการเรียนรู้

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการปฏิบัติ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส) เวลา 2 ชั่วโมง

*****ขั้นให้เทคนิควิธีการ*****

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยกับนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน

2. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียน การจับหุ่น เคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะ

ขั้นที่ 1 สาธิตทักษะ

1. ผู้วิจัยกล่าวถึงการแสดงที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจนอกจากมีภาษาพูดนั้นก็คือภาษา เมื่อการรำนาฏศิลป์ใช้ภาษาเพื่อสื่อสารการแสดง

2. ผู้วิจัยพานักเรียนทำกิจกรรม “ภาษาท่าพระราช” โดยผู้วิจัยเตรียมรูปภาพภาษาท่า ทั้งท่าภาพรำนานฎศิลป์ไทยและท่ารำของหุ่นกระบอก ผู้วิจัยเปรียบเทียบท่ารำจากภาษากาย ภาษาท่า หุ่นกระบอก

ขั้นที่ 2 สาธิตและให้นักเรียนฝึกทักษะย่อย

1. ผู้วิจัยสอนนักเรียนฝึกทักษะ ทีละขั้นโดยเริ่มจากท่าไหว้ ท่ารัก ท่าดีใจ ท่าโกรธ พร้อมทั้งการเดินมือ การรำ การไหว้

2. ฝึกทักษะการปฏิบัติภาษาท่าของหุ่นกระบอก โดยผู้วิจัยแนะนำรายละเอียด เพื่อจะได้ปฏิบัติท่ารำได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๖ คน ฝึกทักษะ การปฏิบัติท่ารำ โดยผู้วิจัยคอยสังเกตพฤติกรรมและคอยให้คำแนะนำ

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้วิจัยแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น ทำได้ ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้เรียนปฏิบัติท่าอย่างต่อเนื่อง โดยให้เริ่มปฏิบัติพร้อมกันจนจบจังหวะ ชี้แนะส่วนที่ติด คัด และให้นักเรียนนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เรียนไปในวันนี้ โดยครูเป็นผู้เขียนลงบน กระดาน

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนบันทึกท่ารำลงในสมุดของตัวเอง

3. ผู้วิจัยบอกหัวข้อในการเรียนในชั่วโมงถัดไป โดยให้นำหุ่นกระบอกมาด้วย

5. สื่อการสอน

1. หุ่นกระบอก

2. ใบงาน

3. แบบประเมินทักษะ

6. การวัดผลประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสังเกต	แบบประเมินการสังเกต	ผลการประเมินภาระงานตั้งแต่ระดับพอใช้
ประเมินทักษะ	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	ทำได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ของใบงาน

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

๑. ห้องสมุดโรงเรียน
๒. อินเทอร์เน็ต
๓. เพลงประกอบการแสดงหุ่นกระบอก

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. สมุดบันทึกทำรำ

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง นิทานของฉันทน์

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องเล่าเตาตาล วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. สาระสำคัญ

การแสดงหุ่นกระบอกให้สวยงามนั้นผู้แสดงจะต้องมีความรู้ทักษะเกี่ยวกับการแสดงหุ่นกระบอก และมีความมุ่งมั่นและมีสมาธิในการแสดงด้วยความเคารพตนเองและผู้ชมการแสดงหุ่นกระบอกอย่างสร้างสรรค์ และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดจิตสำนึกที่ดี การแสดงหุ่นกระบอก ต้องมีความเข้าใจ ในท่วงท่าการรำรำ จังหวะ ทำนองเพลง ภาษาท่าเป็นกิริยาอาการที่ทำให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของตัวละครที่ต้องการจะสื่อ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- สามารถสร้างเรื่องราวตามอัตลักษณ์ของถิ่นของตนเองได้

3. สาระการเรียนรู้

ก. ด้านความรู้

- สามารถอธิบายสร้างเรื่องราวจากท้องถิ่น

ข. ด้านทักษะ

- การแต่งเรื่องราวในท้องถิ่น

ค. กระบวนการเรียนรู้

1. กระบวนการกลุ่ม
2. กระบวนการคิดวิเคราะห์
3. กระบวนการปฏิบัติ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส) เวลา 2 ชั่วโมง

****ขั้นเชื่อมโยงทักษะย่อยๆเป็นทักษะที่สมบูรณ์****

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยกับนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน
2. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียนมาแล้ว เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมให้นักเรียน
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำพื้นฐานหุ่นกระบอก เพื่อเป็นการฝึกทักษะและทบทวนความจำ

ขั้นที่ 1 สาทิตทักษะ

1. ผู้วิจัยอธิบายการเขียนบทหุ่นกระบอก โดยผู้วิจัยสรุปลงบนกระดาน
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับอุปกรณ์การเรียน ดังรายการต่อไปนี้

- รูป (เกี่ยวกับท้องถิ่นของนักเรียน)
- กระดาษ A3
- ปากกาเมจิก ปากกาสี

ขั้นที่ 2 สาทิตและให้นักเรียนฝึกทักษะย่อย

ผู้วิจัยพูดอธิบายเข้าใจกิจกรรม “เรื่องเล่าเตาตาล” โดยให้นักเรียนแต่งเรื่องราวจากรูปที่ได้รับ โดยแต่งเป็นบท เพื่อที่จะนำไปใช้แสดงของกลุ่มตัวเอง นักเรียนร่วมกันแสดงละครหุ่นกระบอก 1 เรื่อง ใช้เวลา 30 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย

ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนเรื่องนิทานของกลุ่มของตนเองโดยเริ่มจากการลำดับเรื่องราว จากรูปภาพ สภาพปัญหา ความสำคัญ การอนุรักษ์ หรือนักเรียนต้องการจะบอกอะไรกับผู้ชม พร้อมกับฝึกขีดหุ่นไปด้วย

ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ

เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้วิจัยแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น โดยการสอนการเชื่อมโยงเรื่องราวและการใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้เรียนแต่งเรื่องราวแล้วออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยการจัดการนั้นเป็นรูปครึ่งวงกลมให้นักเรียนออกมานำเสนอนิทาน โดยมีเพื่อนคอยให้กำลังใจเพื่อเสริมแรง

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เรียนไปในวันนี้ โดยครูเป็นผู้เขียนลงบนกระดาน
2. ผู้วิจัยบอกหัวข้อในการเรียนในชั่วโมงถัดไป โดยให้นำหุ่นกระบอกมาด้วย

5. สื่อการสอน

1. หุ่นกระบอก
2. ใบงาน

3. แบบประเมินทักษะ

6. การวัดผลประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสังเกต	แบบประเมินการสังเกต	ผลการประเมินภาระงานตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินทักษะ	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	ทำได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ของใบงาน

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. อินเทอร์เน็ต
3. เพลงประกอบการแสดงหุ่นกระบอก

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. สมุดบันทึกทำรำ

9. ใบงานและคำชี้แจง

ใบงาน

เรื่อง “เรื่องเล่าเตาตาล”

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสมเรื่องการวางแผนการแสดงหุ่นกระบอกเกี่ยวกับเรื่องราวที่สะท้อนสะท้อนวิถีชีวิตในชุมชนและในท้องถิ่นนักเรียนร่วมกัน โดยผู้วิจัยแจกภาพประกอบ
๒. กำหนดเนื้อเรื่องตัวละครและทำนองเพลงที่ใช้บทแสดงของหุ่นกระบอก ให้สัมพันธ์กับภาพ
๓. นำเสนอหน้าชั้นเรียนเพื่อให้เพื่อนๆ ร่วมกันพิจารณาตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของเรื่องราวที่จะแสดงพร้อม
๔. ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขชื่อเรื่องและตัวละครหรือบทบาทให้ดียิ่งขึ้นให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไขเรื่องราวตัวละครทำนองและเพลงชายและบทแสดง

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากกลัด (พลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ท่วงท่ารำยรำ

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รำยรำ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. สาระสำคัญ

การแสดงหุ่นกระบอก ต้องมีความเข้าใจ ในท่วงท่าการรำยรำ จังหวะ ทำนองเพลง แล้วเนื้อเรื่องกับการแสดงต้องสัมพันธ์กัน เพื่อการสื่อความหมายและการตีความที่ชัดเจน ทั้งนี้ทละครจึงสำคัญต่อการแสดงผู้แสดง ต้องหมั่นฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถแสดงหุ่นกระบอกจากเรื่องราวของตนได้

3. สาระการเรียนรู้

ก. ด้านความรู้

สามารถแสดงหุ่นกระบอกจากเรื่องราวของตนเองได้

ข. ด้านทักษะ

การแสดงละครหุ่นกระบอก

ค. กระบวนการเรียนรู้

1. กระบวนการกลุ่ม

2. กระบวนการคิดวิเคราะห์

3. กระบวนการปฏิบัติ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ (รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์) เวลา 2 ชั่วโมง

****ขั้นเชื่อมโยงทักษะย่อยๆเป็นทักษะที่สมบูรณ์****

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทาย พูดคุยกับนักเรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน

2. ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมที่ได้เรียนมาแล้ว เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิมให้นักเรียน

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนปฏิบัติทำพื้นฐานหุ่นกระบอก เพื่อเป็นการฝึกทักษะและทบทวนความจำ

ขั้นกิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแยกกลุ่มตามชั่วโมงที่ผ่านมา
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกซ้อมหุ่นกระบอกจากเรื่องราวที่ได้แต่งไว้ในชั่วโมงที่ผ่านมา โดยผู้วิจัยคอยเป็นคนให้คำแนะนำและเป็นทีปรีक्षा
3. หลังจากให้เวลาซ้อมแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนมาแสดงให้ครูดู เพื่อดูความเรียบร้อยและให้คำแนะนำ และแนวทางการแก้ไขหากมีปัญหา เพื่อการแสดงจริง ทีละกลุ่ม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนัดหมายในการแสดงจริง โดยวางรายการกิจกรรมที่จะดำเนินการในวันแสดงผลงาน
2. ผู้วิจัยสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียน
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเตรียมตัวเรียนในชั่วโมงถัดไป

5. สื่อการสอน

1. หุ่นกระบอก
2. ใบงาน
3. แบบประเมินทักษะ

6. การวัดผลประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสังเกต	แบบประเมินการสังเกต	ผลการประเมินภาระงานตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินทักษะ	แบบประเมินทักษะปฏิบัติ	ทำได้คะแนนร้อยละ ๗๐ ของใบงาน

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน
2. อินเทอร์เน็ต
3. เพลงประกอบการแสดงหุ่นกระบอก

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. สมุดบันทึกทำรำ

แผนการจัดการเรียนรู้

โรงเรียนวัดปากลาด (ผลาการบำรุงวิทย์)

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง เชิญท่านมาชม

เวลา 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การแสดง วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

1. สาระสำคัญ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และปลูกฝังเยาวชนในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมการปลูกจิตสำนึกและกระตุ้นให้เยาวชนและคนในชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักมีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเผยแพร่และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งที่เป็นวิถีชีวิตค่านิยมและความเป็นไทยและปัจจุบันวัฒนธรรมท้องถิ่น ศิลปะการแสดงหุ่นกระบอกอันเป็นศิลปะพื้นบ้านทั้งยังเป็นศิลปะที่อยู่ในจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งยังมีการผสมศาสตร์และศิลป์หลายแขนงเข้าด้วยกันสามารถสะท้อนรูปแบบสังคมไทยผ่านงานศิลปะการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งรูปแบบการแสดงพื้นบ้านเป็นการแฝงไว้ซึ่ง ความสนุกสนาน การใช้คารมคมคาย มีปฏิพจน์ไหวพริบ คติความเชื่อ อันเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี หุ่นกระบอกน่าจะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับการพัฒนาเด็ก และเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่ช่วยในการสื่อสารให้เด็ก เข้าใจในท้องถิ่น หุ่นกระบอกเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ สื่อสาร อุดลัษณ์ท้องถิ่นที่นักเรียนไม่เข้าใจ และสร้างหุ่นที่โครงสร้างของหุ่นมาจากอตุลัษณ์การทำตาลมะพร้าว จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งยังเป็นการฝึกประสบการณ์ทักษะการแสดง และยังเป็นการเล่าเรื่องราวในท้องถิ่นผ่านการแสดง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถร่วมกันนำเสนอผลงาน
2. เพื่อให้นักเรียนความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น

3. สาระการเรียนรู้

ก. ด้านความรู้

1. สามารถสรุปบทเรียนและอธิบายเนื้อหาที่เรียนได้
2. สามารถวางแผนการทำงานเป็นทีม

ข. ด้านทักษะ

เกิดทักษะในการแสดงหุ่นกระบอก

ค. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการกลุ่ม

2. กระบวนการปฏิบัติ

3. ตระหนักถึงสิ่งใกล้ตัวในชุมชน นำมาซึ่งการรักษาและวางแผนสิ่งเหล่านี้ให้คงอยู่กับชุมชนต่อไป ตลอดจนสามารถนำศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมไปเผยแพร่และต่อยอดต่อไป

4. กิจกรรมการเรียนรู้

****ขั้นเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์****

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ตัวแทนนักเรียน ที่ได้รับหน้าที่เป็นพิธีกรกล่าวเปิดรายการการแสดงผลงาน
2. เปิดเวทีการแสดงด้วยการแสดงหนึ่งชุดชื่อชุดการแสดงที่ใช้ตัวละครหุ่นกระบอกดำเนินเรื่องราวของการทำตาด

ขั้นกิจกรรม

1. นักเรียนแสดงผลงานตามลำดับกลุ่ม โดยครูเป็นผู้บันทึกวิดีโอการแสดงและให้คะแนนนักเรียนแต่ละกลุ่ม

2. พิธีกรเชิญคุณครูขึ้นให้คำแนะนำกับการแสดงในครั้งนี้

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ทั้งหมดที่ได้จากเรียนในครั้งนี้

2. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนสรุปความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมดลงในกระดาษ A4 คนละ 1 แผ่นให้นำมาส่งในชั่วโมงหน้า คำถามจุดประเด็น หากไม่มีการทำตาดนักเรียนคิดว่าจะเป็นอย่างไร นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์ กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่

3. ผู้วิจัยแจกแบบทดสอบให้กับผู้เรียน แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนและผู้ชม จากนั้นครูและนักเรียนร่วมถ่ายภาพร่วมกัน

5. สื่อการสอน

1. หุ่นกระบอก
2. บทละครที่ใช้ประกอบการการแสดงหุ่นกระบอก
3. ฉากและอุปกรณ์สำหรับการแสดงหุ่นกระบอก
4. แบบทดสอบ

6. การวัดผลประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
การสังเกต	แบบประเมินการสังเกต	ผลการประเมินภาระงานตั้งแต่ระดับพอใช้ขึ้นไป
ประเมินจากผลงาน	หุ่นกระบอก	ทำได้ถูกต้องร้อยละ ๗๐ ของใบงาน

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ห้องสมุดโรงเรียน

2. อินเทอร์เน็ต

8. ภาระงาน/ชิ้นงาน

1. การแสดงหุ่นกระบอก

2. ใบงาน เรื่อง หนูได้อะไร

3. แบบทดสอบ

แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่น

คำชี้แจง แบบทดสอบจะแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. จังหวัดที่มีการทำน้ำตาลมะพร้าวที่มากที่สุดชื่อจังหวัดใด
 - ก. จังหวัดสมุทรสาคร
 - ข. จังหวัดสมุทรสงคราม
 - ค. จังหวัดสมุทรปราการ
 - ง. จังหวัดสงขลา
2. จังหวัดสมุทรสงครามได้ขึ้นชื่อว่าเป็นเมือง 3 น้ำเพราะอะไร
 - ก. เพราะมีแหล่งน้ำจืดน้ำแร่น้ำฝน
 - ข. เพราะมีน้ำกร่อยน้ำจืดน้ำแร่
 - ค. เพราะแม่น้ำปิงวังยม่านไหลบรรจบกัน
 - ง. เพราะมีทั้งน้ำจืดน้ำกร่อยและน้ำเค็ม ซึ่งไหลออกสู่ทะเล
3. จังหวัดสมุทรสงครามนิยมปลูกพืชชนิดใด
 - ก. มะพร้าว
 - ข. มะขามหวาน
 - ค. ลำไย
 - ง. ถูกทุกข้อ
4. จันทมะพร้าวคือส่วนใดของต้นมะพร้าว
 - ก. ทะลายมะพร้าว
 - ข. ช่อดอกมะพร้าว
 - ค. กาบมะพร้าว
 - ง. ก้านมะพร้าว
5. แดงไม่ยอมให้น้ำตาลในกระบอกรองตาลเกิดการเน่าเสียแดงควรใส่สิ่งใดลงไปในการบอกล้างไม่ใฝ่แทนสารกันบูด
 - ก. ไม้ประดู่
 - ข. ไม้ฝาง
 - ค. ไม้สัก
 - ง. ไม้พะยอม
6. ข้อใดไม่ใช่ชื่อของดีเมืองสมุทรสงคราม
 - ก. ปลาทุแม่กลอง
 - ข. ส้มโอบัวใหญ่
 - ค. มะขามหวาน
 - ง. น้ำตาลมะพร้าว
7. หากนักเรียนต้องการทำน้ำตาลมะพร้าวควรใช้ส่วนใดของต้นมะพร้าว
 - ก. ดอกมะพร้าว
 - ข. ลำต้นผลมะพร้าว
 - ค. ทะลายมะพร้าว
 - ง. ลูกมะพร้าว
8. ใครใช้ไม้พะยอมได้ถูกต้อง
 - ก. แนนใช้ค้ำต้นมะพร้าวไม่ให้ต้นมะพร้าวล้ม
 - ข. ส้มใช้สอยมะพร้าวในการเก็บมะพร้าวไปขายในตลาด
 - ค. แต้วใช้แทนบันไดเพื่อขึ้นไปกรีดยาง
 - ง. ทิศใช้วางเป็นสัญญาณลักษณะให้รู้ว่าต้นนี้ทำตาลมะพร้าวอยู่
9. หุ่นกระบอกเกิดในสมัยใด
 - ก. รัชกาลที่ 2
 - ข. รัชกาลที่ 3
 - ค. รัชกาลที่ 4
 - ง. รัชกาลที่ 5
10. หุ่นกระบอกเป็นศิลปะการแสดงประเภทใด

ก. การแสดงพื้นบ้าน ข. การแสดงมาตรฐาน ค. การแสดงเบ็ดเตล็ด ง. การแสดงร่วมสมัย

11. ข้อใดต่อไปนี้เป็นพื้นฐานของการเชิดหุ่น

ก. กล่อมตัว ข. เชิดย่อนมือ ค. โยกตัว **ง. ถูกทุกข้อ**

12. ข้อใดเป็นการนับจังหวะของเพลงเร็ว

ก. ตึกเท่งตึกเท่ง ข. ต่อมต้อมมะต้อมต้อม **ค. ตูบติงติงตูบติงติง** ง. จะโจ้งจะติงโจ้งติง

13. หากนักเรียนต้องการย้อมผ้าด้วยสีจากธรรมชาติและเป็นสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่นักเรียนควรใช้สีย้อมผ้าจากสิ่งใด

ก. น้ดสีย้อมผ้าจากร้านสะดวกซื้อ

ข. แจ่มขอสีย้อมผ้าจากป่าแดงข้างบ้าน

ค. เกลใช้สีจากปากกาเคมี

ง. ส้มใช้สีจากขมิ้นที่มีอยู่ในครัว

14. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องถึงนำกะลามะพร้าวมาเป็นส่วนประกอบของศิระษะหุ่นกระบอก

ก. กะลามะพร้าวมีราคาถูก

ข. เพราะกะลามีลักษณะกลมคล้ายลักษณะศิระษะของมนุษย์

ค. หาได้ง่ายในท้องถิ่น

ง. เป็นวัสดุได้มาจากต้นมะพร้าวที่นิยมปลูกในชุมชน

15. ใครเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ก. เพชรซื้อน้ำตาลจากห้างสรรพสินค้า

ข. ส้มใช้น้ำมันมะพร้าวใส่ผมเพราะเห็นว่ามันยังประโยชน์และเป็นของที่มีในชุมชน

ค. พลอยซื้อเนื้อวัวจากตลาดในชุมชน

ง. แนนใช้ของที่มีในท้องถิ่นเพราะเห็นว่าสะดวกดี

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามและตอบคำถามดังต่อไปนี้

16. จงบอกวิธีการทำตาลตั้งแต่ป่าดงจนถึงการได้น้ำตาลออกมาเป็นผลิตภัณฑ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

17. จงอธิบายการสร้างหุ่นกระบอกของนักเรียนว่ามีวัสดุอุปกรณ์และแนวคิดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

18. ในอนาคตถ้านักเรียนต้องการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบ้านเกิดของตนเองนักเรียนเล่าเรื่องราวอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับหุ่นกระบอก จงอธิบายพอสังเขป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20. นักเรียนมีวิธีอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เลขที่แทนตัวผู้เข้าร่วมวิจัย.....

เกณฑ์การให้คะแนนตอนที่ 2

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนพิจารณาข้อความและตอบคำถามดังต่อไปนี้

16. จงบอกวิธีการทำตาลตั้งแต่ปาดวงจนถึงการได้น้ำตาลออกมาเป็นผลิตภัณฑ์

ได้คะแนนเต็ม (2 คะแนน)	ได้คะแนนเต็ม (1 คะแนน)	ไม่ได้คะแนน (0 คะแนน)
เมื่อยกตัวอย่างการทำตาล มะพร้าว ตัดวงตาล เก็บน้ำตาล รองตาลในกระบอกรองน้ำตาล ใส่กระทะตั้งไฟ เคี่ยวตาล ใช้เหล็ก กระทะระบายความร้อน เทลง แม่พิมพ์	เมื่อยกตัวอย่างการทำตาล มะพร้าว ตัดวงตาล เก็บน้ำตาล รองตาลในกระบอกรองน้ำตาล ใส่กระทะตั้งไฟ	ไม่ตอบอะไรเลย

17. จงอธิบายการสร้างหุ่นกระบอกรักของนักเรียนว่ามีวัสดุอุปกรณ์และแนวคิดอย่างไร

ได้คะแนนเต็ม (2 คะแนน)	ได้คะแนนเต็ม (1 คะแนน)	ไม่ได้คะแนน (0 คะแนน)
เมื่อยกตัวอย่างสร้างหุ่นกระบอกรัก และแนวคิด	เมื่อยกตัวอย่างสร้างหุ่นกระบอกรัก	ไม่ตอบอะไรเลย

18. ในอนาคตถ้านักเรียนต้องการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับบ้านเกิดของตนเองนักเรียนเล่าเรื่องราวอะไร

ได้คะแนนเต็ม (2 คะแนน)	ได้คะแนนเต็ม (1 คะแนน)	ไม่ได้คะแนน (0 คะแนน)
เมื่อยกตัวอย่างการทำตาล	เมื่อยกตัวอย่างการประกอบอาชีพ	ไม่ตอบอะไรเลย

19. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับหุ่นกระบอก จงอธิบายพอสังเขป

ได้คะแนนเต็ม (2 คะแนน)	ได้คะแนนเต็ม (1 คะแนน)	ไม่ได้คะแนน (0 คะแนน)
เมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหุ่นกระบอก ในการเห็นคุณค่า การให้ความสำคัญ	เมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหุ่นกระบอก	ไม่ตอบอะไรเลย

20. นักเรียนมีวิธีอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างไร

ได้คะแนนเต็ม (2 คะแนน)	ได้คะแนนเต็ม (1 คะแนน)	ไม่ได้คะแนน (0 คะแนน)
เมื่อยกตัวอย่าง การเก็บรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น	เมื่อแสดงความคิดเห็น	ไม่ตอบอะไรเลย

เลขที่แทนตัวผู้เข้าร่วมวิจัย.....

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียน
“การจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น”

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจมาก
 ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนพึงพอใจน้อยที่สุด

ประเด็นการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหาสาระ					
1. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ตามวัยของนักเรียน					
2. เนื้อหาสาระมีการเรียงลำดับจากสำคัญง่ายไปหายาก					
3. เนื้อหาสาระเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น					
4. เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ด้านการกิจกรรมการเรียนรู้					
ขั้นที่ 1 ทานสาธิตทักษะหรือการกระทำ					
5. สาธิตทักษะหรือแบบอย่างในการปฏิบัติมีความชัดเจน					
ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติย่อย					
6. การแบ่งเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน					
ขั้นที่ 3 ทานให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย					
7. มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติทักษะ					
ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ					
8. แนะนำเทคนิควิธีการที่ช่วยให้สามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น					
ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆเป็นทักษะที่สมบูรณ์					
9. ทักษะย่อยที่แยกฝึกช่วยให้การปฏิบัติโดยรวมมีความสมบูรณ์					
ด้านสื่อการเรียนรู้					
10. การเรียนการสอนมีความหลากหลายตามกิจกรรม					
11. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา					
12. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น					
13. สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง					

ตาราง (ต่อ)

ประเด็นการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
14. สื่อการเรียนการสอนมีเพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน					
ด้านวัดการประเมินผล					
15. วิธีการวัดประเมินผลมีหลากหลายตามสภาพความจริง					
16. การประเมินผลด้วยแบบทดสอบตรงกับเนื้อหาที่เรียน					
17. การประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลการปฏิบัติ					
18. การประเมินผลมีความเหมาะสมและยุติธรรม					
ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้					
19. สถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อต่อการเรียนรู้					
20. ผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถามความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียนรู้
 “การจัดกิจกรรมการแสดงหุ่นกระบอกสำหรับเยาวชนตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น”

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ประเด็นการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการรู้จักท้องถิ่นและรักร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง					
1. นักเรียนรู้จักภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น					
2. นักเรียนชอบศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น					
3. นักเรียนสนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น					
4. นักเรียนร่วมกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น					
ด้านการมีความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาไทยโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่นและนำไปใช้ได้					
5. นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยได้					
6. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาโดยเฉพาะภูมิปัญญาในท้องถิ่น					
ด้านการชื่นชมและสืบสานศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นและของไทย					
7. นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นของไทยได้					

ตาราง (ต่อ)

ประเด็นการศึกษา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8 นักเรียนร่วมอนุรักษ์รักษาศิลปะวัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่นที่ดั่งามของท้องถิ่นละครไทยได้					
9.นักเรียนร่วมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดั่งามของ ท้องถิ่นของไทยได้					
10 นักเรียนร่วมศึกษาและฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีที่ดั่งามของ ท้องถิ่นของไทยได้					
รวม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
การตรวจคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้

รายการพิจารณา	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
ด้านเนื้อหาสาระ						
1. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ตามวัยของนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
2. เนื้อหาสาระมีการเรียงลำดับจากความสำคัญง่ายไปหายาก	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
3. เนื้อหาสาระเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
4. เนื้อหาสาระเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	0	+1	2	0.67	สอดคล้อง
ด้านการกิจกรรมการเรียนรู้						
ขั้นที่ 1 ทานสาธิตทักษะหรือการกระทำ						
5. สาธิตทักษะหรือแบบอย่างในการปฏิบัติมีความชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ขั้นที่ 2 ชื่นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติย่อย						
6. การแบ่งรักษายอดมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ขั้นที่ 3 ทานให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย						
7. มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติทักษะ	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ขั้นที่ 4 ชื่นให้เทคนิควิธีการ						
8. แนะนำเทคนิควิธีการที่ช่วยให้สามารถปฏิบัติได้ง่ายขึ้น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ขั้นที่ 5 ชื่นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆเป็นทักษะที่สมบูรณ์						
9. ทักษะย่อยที่แยกฝึกช่วยให้การปฏิบัติโดยรวมมีความสมบูรณ์	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านสื่อการเรียนรู้						
10. การเรียนการสอนมีความหลากหลายตามกิจกรรม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการพิจารณา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
11. สื่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
12. สื่อการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
13. สื่อการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
14. สื่อการเรียนการสอนมีเพียงพอสำหรับจำนวนนักเรียน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านวัดการประเมินผล						
15. วิธีการวัดประเมินผลมีหลากหลายตามสภาพความจริง	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
16. การประเมินผลด้วยแบบทดสอบตรงกับเนื้อหาที่เรียน	+1	+1	0	3	0.67	สอดคล้อง
17. การประเมินผลมีความครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการและผลการปฏิบัติ	+1	+1	0	2	0.67	สอดคล้อง
18. การประเมินผลมีความเหมาะสมและยุติธรรม	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้						
19. สถานที่จัดการเรียนการสอนเพื่อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง
20. ผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	สอดคล้อง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณัฐวรรณ ศิริวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	12 สิงหาคม 2534
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	33 นิimitใหม่56 ถนนนิimitใหม่ แขวงสามวาตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ 10510

